

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 330 • CENA 41,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

POTRAGA ZA ZLATOM

Nem. 3,00 DM / 1,55 €

Švajcarska 2,60 CHF

A 19,00 ATS / 1,38 €

BIH 1,50 KM

R. Srpska 1,50 KM

Makedonija 45,00 DEN

CG 1,30 DEM / 0,67 €

Slovenija 250 SIT

1. decembar 2001.

★ DOK HOLIDEJ ★

330

Frenk Larami

POTRAGA ZA ZLATOM

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 330

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

THE HARD WAY

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 20. XI 2001.

Tržište: 1. XII 2001.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO DNEVNIK-ŠTAMPARIJA, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – THE HARD WAY

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Jedna od Holidejevih osobina bila je da je imao lak san. A navika, stvorena tokom dugih godina razvijenom oprežnošću, bila mu je da i kada spava, nikad se ne razdvaja od svojih koltova sa drškom od slonovače. Kao što mu je takođe bila navika da prilikom boravka u nekom od ozloglašanih gradova Granice nikada dvaput uzastopce ne prolazi istom ulicom. Čovek koji dugo živi na Divljem zapadu mora steći te navike, a ako ih ne stekne, ili zaboravi na njih, obično ne živi dugo.

Ovaj put nije bio siguran šta ga je probudilo, ali se pridigao na lakat i nakrivivši glavu oslušnuo. Znao je samo da je nešto poremetilo uobičajenu, dobro mu poznatu tišinu pustinjske noći.

Plamišci njegove logorske vatre su dogorevali i po tome je zaključio da bi moralo biti negde oko tri ujutro. Još je razaznavao svoju opremu, brižljivo složenu pored zida litice: sedlo, torbu, bi-sage i pušku.

Kada je od Laki Springsa krenuo preko Slane pustinje da prećicom stigne do novih rudarskih naselja na jugozapadu, znao je da to neće biti lak put. Ali popustio je svojoj avanturističkoj prirodi, koja ga je terala na nove, neispitane puteve, ka predelima koje je retko ko video i koji su mu, posle zadimljenih saluna i dugotrajnih partija pokera bili pravi melem. Ovde nije morao strepeti

da u svakom trenutku kroz dvokrilna ulazna salunska vrata može ući neki usijani žutokljunac koji će ga izazvati na dvoboj samo zato da bi stekao slavu, a umesto nje dobio šest stopa dugačku humku i potpuni zaborav. Ni pustara, naravno, nije bila bez opasnosti, ali ta opasnost bila je manje usmerena na njega lično kao Doka Holideja, a više kao na bilo koje ljudsko biće i zato mu je bila podnošljivija. Ali pravilo: biti oprezan i budan u svakom trenutku, važilo je i ovde. Slana pustinja bila je surov svet, podjednako za ljude i životinje. Neplodna, načičkana oštrim planinskim vrhovima, ispresecana lancima okomitih litica, jedva da je dopuštala kržljavom rastinju da preživi. Takva surova zemlja rađala je i surove ljude, a surove ljude trebalo je spremno dočekati.

Šum se opet začu. Toliko slab da je jedva nadjačao šum vetra, ali poznat uhu zapadnjaka. Negde udaljeno, u nekom kanjonu, udar konjskog kopita o tvrdu stenu odjeknuo je jedva čujno, ali je za Holidejevo osetljivo uho on bio kao zvonjava. On tiho ustade i pripasa opasač s oružjem. Sagnuo se i podigao s tla vinčesterku. Pri dodiru hladnog čelika sasvim se rasanio. Na prstima je načinio par koraka ka rubu pločaste stene, iznad koje se širila ista takva kamena nadstrešnica. Sada su se već pojavili prvi sivkasti znaci dolazeće zore. Spus-

tivši se na ruke i kolena, otpuzio je do niskog, prirodnog grudobrana iza kojeg se tle, meko i peščano, lagano, u blagoj krivini, spuštalo do dna jedne jaruge. Holidej oprezno izviri i pogleda naniže. Kanjon je još bio potpuno obavijen tamom, ali šum vetra bio je sve tiši, što je u pustinji bio uobičajeni predznak jutra. Dok začu rzanje konja i pogleda u pravcu male čistine, okružene visokim liticama, na kojoj je, pored izvora, pasao njegov konj.

Sasvim tiho, da ga ne oda škljocanje mehanizma, Dok pokretom ručice ubaci metak u cev vinčesterke, ne skrećući pogled. Nije verovao da je taj noćni jahač neki od pustinskih pacova, kako su obično nazivali kopače zlata, kojih je u tom delu Slane pustinje bilo nekoliko, jer su svi oni dobro znali da na tom mestu u divljini nikakav noćni posetilac nije dobrodošao. Da nisu Indijanci? Možda, iako on za dva dana putovanja kroz pustinju nije opazio nijednog. Holidej je pretpostavljao da su u pitanju neki belci-pljačkaši, jer se događalo da poneki rudar u pustinji natrapa na bogatu zlatnu žicu, a razbojнике ništa nije više privlačilo od sjaja žutog metala.

Svetlost zore postala je nešto jača i Dok se nećujno prebacio preko kamenog grudobrana i što puzeći, što čučajući, počeo da se prikrada izvoru. Bio je negde na polovini puta kada je njegov konj ponovo glasno zarzao. U istom trenutku zapadnjak se priljubi uz tle iza jednog trnovitog žbuna, položivši pušku na stenu i stao da čeka.

Desetak minuta kasnije njegovo strpljenje bilo je nagrađeno. Između dve stene na obližnjem prevoju opazio je

jedva primetno kretanje. Sada je znao mesto gde se taj neko nalazi i ne dvoumeći se ni trenutka, ustao i pognut obišao oko izvora, te se uputio bešumno uz blagu padinu na zapadnoj strani jaruge prema jednom proseku na prevoju od kojeg je plitka vododerina vijugala ka dnu jaruge. Stigavši tamo, prilegao je i počeo potrbuške puzati. Iz tame su pred njim izronili kaktusi, a u jednom useku, stotinak metara niz kanjon, ugledao je vezanog konja.

Onda je ugledao i čoveka – krupnu priliku opruženu na prevoju, koja je gledala u pravcu mesta gde se nalazio Dokov noćni logor. Ta hulja je, dakle, znala gde se on ulogorio! Šta je onda čekao? Da li da se Dok ujutru probudi i ustane kako bi ga pri punoj dnevnoj svetlosti mogao mirno ubiti i opljačkati? Nije video drugi razlog za oklevanje čoveka koji se prišunjao u mraku i stao.

Neprimećen od uljeza, puzio je napred, stopu po stopu. Rastojanje između njih dvojice stalno se smanjivalo. Približio mu se oko sedam metara i znao je da ga može bez problema smaknuti, ali pomisao da pred sobom ima još jednog mrtvog čoveka budila je u njemu otpor. Možda ga je mogao uhvatiti živog, prebiti i poslati ga da tornja odakle je i došao.

Ta pomisao odmah je urodila plodom. Spustivši vinčesterku, izvukao je kolt, ne skidajući pogled sa siluete čoveka u tami. Onda je iskočio iz skrovišta hitrih divlje mačke. Uljez ga sigurno nije čuo i okrenuo se prema Doku bez nekog razloga i izustio „oh“ pre nego što ga je Holidej levom rukom šćepao za grlo, a desnom spustio teški kolt na uljezovu glavu. Vrh čovekovog šesira

nije uspeo da ublaži snagu strahovitog udarca. Čovek mlitavo klonu. Dok ponovo zamahnu kako bi zadao još jedan udarac, ali je zastao u pola pokreta. S glave uljeza skliznu sombrero i zapadnjak sa zaprepašćenjem ustanovi dve činjenice: prvu, da kada ga je napao uljez nije imao u ruci oružje, što ga je već samo po sebi moglo zbuniti, ali to je bilo beznačajno pred onom drugom da je u pitanju bio veliki Džim Kornel, a veliki Džim bio je možda jedini čovek na celoj Granici koga je usamljenik, Dok Holidej nazivao svojim prijateljem.

*

Džim Kornel nije bio zlopamtilo. Jer bi inače uzvratio Doku bar istom merom udarac, koji mu je načinio čvorugu veličine jajeta na temenu, koju je sada Holidej rashlađivao krpom namočenom u hladnoj izvorskoj vodi.

– Moram ti priznati, dragi Holideje – rekao je krupni čovek, nameštajući se udobnije kod ponovo raspaljene vatre – da ti život po gradovima i uz karte nije oduzeo ništa od tvoje snage.

– Sreća da te nisam ubio, a to se moglo desiti da sam te udario još jednom – promrmlja zapadnjak, prikrivajući osećaj krivice nabusitim tonom. Ocedio je vlažnu krpu. – Kako se sada osećaš?

Kornel bojažljivo pipnu bolno mesto i na njegovom medvedolikom licu zaigra dobroćudan osmeh. – Preživljuju, prijatelju – odgovorio je. – Uvek si govorio da imam tvrdu glavu.

– Ne samo tvrdu, nego i šuplju – reče Holidej prišavši vatri. – Čovek koji se tako noću šunja prema nečijem logoru

nema u čupi ni onoliko mozga koliko je imao kada se rodio.

– Možda – Kornel je posmatrao prijatelja, koji je seo pored vatre i primakao bliže lonac za kafu. – Nikada nisam ni umišljao da sam mnogo pametan. Ali dovoljno sam bistar da se provučem kroz život. – Zastao je na čas, pa nastavio: – A i da zaključim kako i dalje imaš oštro oko i uho i šunjaš se kao Indijanac. Reci, stari moj, da li ti uvek tako tanko spavaš ili te nešto posebno ovih dana muči savest?

Dok to shvati kao prekor, pa pogleda prijatelja nešto mekše: – Žao mi je što se ovo desilo, ali znaš kakav je život na Divljem zapadu: svako je svakome vuk.

– Sve je u redu. Sam sam kriv. A kafa zbilja divno miriše!

Dok natoči kafu u limene lončice i dođe Kornelu njegovo lonče. Zatim se zalagao na ležaj, iščekujući da Kornel nešto kaže. Još uvek nije znao šta je nateralo velikog Džima da se u to doba noći privuče kao lopov njegovom logoru posle toliko meseci od njihovog poslednjeg susreta.

Iako je shvatao da se od njega očekuje objašnjenje, Kornel je i dalje ćutke srkao kafu, klimajući povremeno glavom, s ozbiljnim izrazom na licu.

– Sve u svoje vreme, dragi Dok, i sve po redu – izustio je najzad tiho. – Najpre zašto sam došao ovamo u tvoj logor. Znao sam da si brz na oružju kad ti se neko nenajavljen približi usred noći, pa sam čekao da izađe sunce i da ti se tek onda javim. A ti... nikako da se okaneš pustolovnog života. Nije ti ga dosta?

– Nisam o tome razmišljao. Da mi ne odgovara ovakav život, ne bih s Istoka ni došao ovamo.

– Sećaš li se još uvek one male Moli?
– skrenu Džim temu.

Moli. Pri pomenu njenog imena Dok se setno osmehnu. On nije bio čovek koji bi se lako zaljubljavao, ali je lepa Moli Kon bila izuzetak od tog pravila. Kada je poslednji karavan kroz Arizonu prispeo u Sendi Kros i doneo sobom vragolastu i neobuzdanu crnokosu i plavooku Moli, pustolov i kockar nije mogao odoleti njenom nesvakidašnjem šarmu. Ljubavna priča se začela, trajala je izvesno vreme i što se nje tiče verovatno bila i završena, ali je Dok još uvek nosio u sećanju njeno čarobno lice. Ali razgovor o tome s velikim Džimom nije imao smisla.

– Zašto si došao, Džime? – upitao ga je.

– Ova poseta, prijatelju, je čisto poslovna – odgovori Džim – a radi se o poslu za koji sigurno znam da ćeš biti zainteresovan. – Nagnuo se malo napred, dajući time veći značaj svojim rečima. – U pitanju je izgubljeni Meksikančev rudnik. Od toga ti se čule uši, je li?

Svakom drugom verovatno bi se i na pomen tog rudnika naćulile uši, ali ne i Doku. On je, doduše, znao da su mnogo istraživači i kopači zlata proveli duge, tegobne mesece u planinama Big Horna u potrazi za famoznim rudnikom, koji je i dalje prkosio naporima svih njih. Mnogo godina ranije, za svog boravka kod Apača, Holidej je i sam često slušao o tim planinskim tragačima, ali, koliko je znao, niko od njih nije uspeo. Pretpostavljao je da Apači bar približno znaju mesto gde bi rudnik mogao biti, ali ih o tome nikada nije pitao zato što je znao da oni o rudniku ne žele da govore. Legenda je, međutim, kazivala ka-

ko negde u planinama Big Horna postoji neizmerno bogatstvo u zlatu, koje samo čeka da neko srećan i mudar naiđe i pokupi ga.

– Šta je s tim rudnikom, Džime? – upitao je polako.

– Imamo mapu.

– Još jednu? To mora da je već hiljadita mapa! Čuo sam da u Feniksu ima jedno mesto gde se te mape štampaju i prodaju na stotine, a naivci ih kupuju za velike novce.

– Dok, jesam li ja čovek koji ne naseđa na te zamke ili nisan?

– Mislim da jesi.

– Onda mogu da ti kažem kako sam ovde zbog toga što smo se dokopali prave mape.

Zapadnjak se pogladi po neobrijanoj bradi. Mapa je zaista postojala, znao je. Jednom prilikom u Big Hornu razgovarao je sa starim kopačem zlata koji je tvrdio kako ju je video. Čak mu je do detalja opisao njen izgled i sve što je na mapi ucrtano.

– Kako znaš da je to prava mapa? – upita prijatelja. – Gde je?

– Moj ortak ju je nabavio. On je nešto dalje odavde, na ulazu u kanjon.

Holidej se trže:

– Zar je još neko s tobom?

– Jeste. Zeb Heč čeka da mu dam signal da je sve u redu, pa će doći.

– Heč? Hoćeš da kažeš kako si se udružio s tom huljom i da si s njim pošao da me tražiš? Do vraga, Džime, otišao si predaleko!

– Čekaj, smiri se malo, prijatelju! Ja znam da ne gajiš prijateljstvo prema Zebu...

– Suviše blag izraz, Džime. Video sam i čuo dosta o tom nevaljalcu da bih znao

kako je kvaran do kostiju. I on je tvoj ortak?

– Dok, priznajem da Zeb Heč nije sasvim čovek ni po mom ukusu i da je za udruživanje s njim neophodan poseban razlog. Ali ako izgubljeni Meksikančev rudnik nije poseban razlog, onda mi reci šta jeste. Hajde, razmisli malo! Ako ništa drugo, pristani bar da razgovaraš s njim i pogledaj malo njegovu mapu. To ti neće naškoditi.

– Reci mi u čemu je stvar, Džime? – Dok odjednom postade sumnjičav i prema starom prijatelju. – Ako ste ti i Heč u posedu te mape, zašto se onda niste uputili u planine, nego ste, umesto toga, prešli toliko put pustinjom da biste našli mene?

Kornel oseti da je nastao kritičan trenutak. Ustade, zabrinuto se češući po potiljku.

– Reći ću ti sasvim otvoreno, Dok. Koliko znam, niko živ ne poznaje Big Horn kao ti. Zna se da si ti u tim krajevima proveo dosta meseci i da si se bratimio s Brzonogim Jelenom, Meskalerosom. Verovatno si zbog toga izvukao živu glavu i skalp. Ti ceo taj predeo poznaješ kao sopstveni džep, jer si s Apačima lovio po planinama... Najzad, boravio si i u starom dobrom Meksiku i kao učen čovek naučio si da čitaš španski, pa ćeš znati da se snađeš u oznakama na mapi. Ti si, dakle, čovek koji može obaviti posao koji niko drugi ne može. I pomisli, stari moj: možeš postati basnoslovno bogat. Ja i Zeb spremni smo da te primimo za punopravnog ortak ako nas odvedeš do rudnika. Zar to nije iskreno i pošteno?

Holidej je ustao i zamislio se. Nije na svetu postojao čovek koji mu se manje

dopadao od Zeba Heča. Upustiti se s njim u bilo kakvu avanturu, samo po sebi je značilo veliku količinu nepredviđenih opasnosti. A otići s njim u planine Big Horna predstavljalo bi toliko rizican poduhvat, kakav on nikad dosad nije preduzeo. Ipak, kao protivteža tome stajao je veliki Džim, pouzdan saradnik i prijatelj, kakav se samo može zamisliti. I ako bi se poduhvat uspešno završio, ono što bi se time dobilo vredelo je najluđeg rizika koji je neki smrtnik ikada preduzeo.

Misli mu se suziše na jednu jedinu tačku: mapu. Ako je u pitanju samo još jedna lažna mapa, onda mu ništa neće smetati da Heču da nogu u stražnjicu. Ali ako bi mapa bila prava...

Duboko i šumno je uzdahnio, vagajući na jednoj strani život pun tegoba, ali dinamičan i ispunjen pustolovinama, a na drugoj život u obilju koji retko koji čovek može sebi da priušti. Izbor je zaista bio težak. Ipak, sve je zavisilo od mape.

– Dobro. Dovedi ga ovamo, Džime – progundao je na kraju. Ali podsećam te: za Heča bi bilo najbolje da dobro pazi na svoj gadan jezik. Inače mu se može desiti da dobije svoje, imao mapu ili ne.

Kornel ga pogleda i potapša po oba ramena:

– Ne brini, Dok. Ja sam već preparirao Zeba dok smo išli ovamo. Nećeš imati nikakvih neprilika s njim. Svestan je on da je na kocki veliki ulog.

Džim se odmače nekoliko koraka od logorske vatre, izvuče revolver i opali dva hica u vazduh. Odjek pucnjeva još je zamirao u brojnim usecima kada se na izlazu iz najbliže jaruge pojavio ko-

njanik i uputio se ka mestu gde su ga čekali Dok i Džim.

*

Zeb Heč se nije nimalo promenio. Još je nosio dugačku, neurednu i čupavu kosu, a grubo, koščato lice odavalo je čoveka koji nije davao ni pet para na umivanje, brijanje i sve ostalo što je odlikovalo pristojne ljude. Mogao je imati oko četrdeset pet godina, bio je krupan, zdepast i krivonog, odeven u masno odelo od jelenske kože. O desnom kuku nosio je pripasanog svog jedinog prijatelja i nikada nije pokazivao ozbiljniju nameru da krug prijatelja proširi. Nikome se nije dopadao taj čovek iz divljine, grub na jeziku, koji je zaudarao na nečistoću i to je Heču izgleda sasvim odgovaralo. O njemu i njegovoj prošlosti malo se govorilo, mada je Dok znao da je oženjen Indijankom i da su ga vlasti u Oregonu tražili zbog nekog zločina. Jednom je u Big Hornu čuo kako lovac na bizone kaže da bi rađe delio šator sa zmijom otrovnicom nego sa Zebom Hečom i s tim mišljenjem on se u potpunosti slagao. Njih dvojica sreli su se dosad nekoliko puta i uvek bi među njima sevale varnice, a što to nije imalo teže posledice zaslužan je Dok, koji je potvrdio revolver samo u najbezizlaznijim situacijama.

Došavši, Heč je iz džepa krznene jakne izvukao cilindričnu futrolu za mape i pružio je zapadnjaku. Otvorivši futrolu, Holidej iz nje izvuce požutelu mapu i raširi je na jednoj glatkoj steni ispred sebe. Mapa je zapucketala od krutosti. Papir je bio požuteo od starosti i atmosferskih promena i bio je iskrzan

po ivicama. Na mapi je bio ucrtan teren koji je Dok dosta dobro poznao, s naznačenim pravcima i nazivima, upisanim grubim, nevešto pisanim slovima na španskom jeziku.

Mesto gde se nalazio rudnik bilo je označeno slovom „X“, u planinama Big Horna. U najmanju ruku, toliko su znali svi tragači za tim čuvenim nalazištem zlata. Ali Big Horn bio je velika skupina planina, teren u kome su zjapile ogromne, duboke provalije, vijugavi ispresecani planinski putevi, slepi kanjoni iz kojih nije bilo izlaza i brze planinske reke u kojima bujice nikada nisu prestale da teku jer su im neprekidno priticale vode od otopljenog snega sa visokih vrhova. Mada je video dosta sličnih mapa, ovo je bila prva na kojoj je Holidej zapazio da je kao lokacija rudnika bila upisana tačka na zapadnoj strani planinskog masiva, a svi eksperti su uporno tvrdili kako tamo ne postoji ništa sem nabacanog stenja, koje je tu počivalo od ranih geoloških epoha i ništa nije nagoveštavalo da na toj strani može biti zlata.

A njemu je jedan stari Indijanac pre nekoliko godina, u tom delu planinskog kompleksa, rekao kako je godinu dana ranije dvaput video jednog Meksikanca kako u toku noći krišom jaše opasnim putevima. Poverio mu je to u znak zahvalnosti kada je zapadnjak tokom lova naišao na njega, ostavljenog od plemena da tamo umre, pa je učinio da starac poslednje sate života provede dostojnije čoveka.

– Onda, Dok, šta kažeš? – upita Kornel nestrpljivo. – Je li mapa dostojna poverenja ili nije?

– On dobro zna da jeste – promrmlja Heč. – Samo je lukav pa neće to da prizna.

Veliki Džim dobaci Heču kratak, upozoravajući pogled, ali zapadnjak to nije zapazio. S puno pažnje proučavao je mapu, prelazeći prstom preko čudnih oznaka. Zbunjivalo ga je nešto što je na mapi video: oznaka na posljednjem delu puta od Blu Pika do tačke koja je označavala rudnik. Na mapi je bio ucrtan put tamo gde je on sasvim sigurno znao da puta nije bilo. Ali, možda je to bio neki tajni put, poznat samo Špancima i Indijancima, skriven i veštački još više kamufliran od strane starog, lukavog Meksikanca, koji je dvadeset godina proveo tamo kopajući zlato i na kraju umro pre nego što je stigao nazad u Meksiko da tamo carski proživi ostatak života.

Dok konačno diže pogled s mape.

– Kako ste došli do nje, Heče?

– Rođen sam pod srećnom zvezdom – odgovori ovaj.

Prava ili ne, mapa je zasluživala istraživanje, razmišljao je Holidej. Preleto je pogledom po vrhovima brda koji su se belasali na istoku. U svetu u kome se kretao bilo je malo topline i prijateljstva. Katkad bi se našla poneka Moli Kon, koja bi mu u svom naručju pružila zrnice utehe, ali ta tiha utočišta bila su retka. Opasnosti i razočaranja uvek je bilo mnogo više i biće ih dok je živ. Zato i ako bi ušao u novu avanturu, to ne bi bilo ništa neobično. Istina, tamo, gde je trebalo poći, vrebale su svakovrsne opasnosti, a nisu se smele ni zanemariti glasine o indijanskom ustanku. U svakom slučaju, u Big Hornu vrebala

su ga velika iskušenja. Okrenuo se i pogledao Džima Kornela u lice.

– Znam da ćeš ti odlučiti kako smatraš da treba – odgovori mu grmalj na neizgovoreno pitanje – ali se nadam da ćeš nam se pridružiti, Dok. Neću od tebe kriti da mi je išlo vrlo loše od kako sam prestao da radim s karavanima. To je vreme nepovratno okončano i od tada sam proživeo više dana nego što sam pojeo ručkova. Ali to neka ne utiče na tebe.

– Ovo je za tebe vrlo važno, je li, Džime?

– Nešto najvažnije u životu, Dok. Ali čim je Heč došao s tom mapom, odmah mi je bilo jasno da je za taj poduhvat potreban najbolji čovek koji se može naći, a to je znao i on. A bilo mi je jasno i da me on želi uključiti u posao samo ako ja nagovorim tebe. Bistra hulja, zar ne?

Zapadnjak baci kratak pogled prema Zebu Heču, koji je stajao kraj vatre.

– To je prava reč za njega – promrmljao je. – Dakle, ako ja ne pristanem i ti otpadaš, Džime?

– Tako je.

Holidej još jednom baci pogled ka beličasto-sivkastim stenovitim planinama, od kojih ih je delilo ogromno prostranstvo peska i kaktusa. Onda se nasmeja i pruži prijatelju ruku:

– U redu, veliki Džime. Uključi me u posao.

Džim Kornel oduševljeno protresa zapadnjakovu ruku. Bio je srećan kao kućence koje je dobilo finu, mekanu kosku.

– Znao sam da mogu računati na tebe, ortače! Hej, Zebe! Dok je pristao!

– Znao sam – odvrati Heč mirno, korčajući svojim krivim nogama prema

njima s mapom u ruci. – Samo bi budala odbacila šansu kao što je ova, a on nije budala.

– Još nešto, Heče! – obrati mu se Holidej. – Ovo neće biti piknik i mi to obojica dobro znamo. Ovakav poduhvat može se izvesti samo na pravi način, a taj je da se zna i poštuje red i to od samog početka. Prva stvar: ovim poduhvatom komandujem ja!

Hečove oči blesnuše. Stisnuo je zube i na licu mu se videla neprikrivena mržnja:

– Nema šta, to se zove hrabrost. A ko je našao mapu... to ne znači ništa?

– Čekajte, nema potrebe za raspravu – umirivao je Džim Kornel situaciju. – Obećao si, Zebe, da ćeš se složiti sa svim što Dok bude hteo. Nemoj sada sve upropastiti tvojim glupim jezikom, čoveče!

– Neću – prasnu Heč. – Ako hoće da izigrava gazdu, neka mu bude. – Izvio je usta u kiseo osmeh: – Imate li neko naređenje za početak, gazda?

– Imam – odvrati zapadnjak. – Ugasi te vatru i počistite otpatke dok ja odem po svog konja. Moj princip je da logorište ostavim čisto i bez opasnosti od požara.

– Za čoveka koji nosi odelo od dvesta dolara – primeti ironično Heč – ta navika izgleda dosta čudna.

– O mojim navikama ja odlučujem, a vi ćete imati pravo da stavljate primedbe tek kad ugledamo boju tog vašeg zlata – odbrusi Dok. – A sad uradite što sam vam rekao.

Bio je to ispit snage i superiornosti i Holidej je pobedio. Psujući glasno, Zeb Heč se sagnuo i počeo da gasi vatru.

Dok ga je gledao, a onda namignu Džimu Kornelu:

– Ovaj svet je pun vojnika koji bi hteli da budu generali, veliki Džime.

– Videćeš, Dok, da je Zeb dobar i pouzdan čovek, koga vredi imati pored sebe kad postane opasno – uveravao ga je Kornel.

– Pored sebe možda, ali nikako iza leđa. – Holidej, udaljavajući se, nije mogao da vidi izraz Kornelovih očiju. U njima su se za trenutak pojavili krivica i stid, za koje Dok, da ih je opazio, ne bi znao naći uzrok.

– Izvini, stari druže – prošapta veliki Džim za sebe. – Izvini, ali morao sam to da učinim...

*

U svojoj privatnoj odaji, pozadi saluna „Bizonski put“, Djuk Menti je skinuo košulju i počeo da se brije. Iz ovalnog ogledala posmatralo ga je njegovo preplanulo lice s crnim brkovima, oivičeno talasastom kosom koja mu je padala na potiljak.

Obrijao se, umio i navukao čistu svilenu košulju i preko nje prsluk na cveće, a zatim futrolu sa specijalnim revolverom s kratkom cevi „benker“ prikopčao ispod pazuha. Preko svega je obukao široki crni sako. Natočio je viski i iskapio ga, baciivši pritom pogled na mapu u boji, okačenu na zid iznad ormarića s puno sitnih ukrasa.

Mapa je predstavljala oblast poznatu kao Indijanska teritorija, koja je obuhvatala i planine Big Horna. Dok je pažljivo posmatrao mapu oči su mu zasjale, a u uglovima stisnutih usana kao da se pojavio jedva приметni osmejak.

Djuk Menti je bio čovek koji je često mislio o novcu, a ove rane večeri u Babilonu razmišljao je o većoj sumi novca od one koju je ikada video. Taj novac mu je sada izgleda mnogo bliži nego nekoliko dana ranije kada su Heč i Kornel došli u grad i upoznali ga sa svojom namerom da potraže zlato u Big Hornu i da im je za to potreban čovek kao što je Dok Holidej.

Na vratima, kroz koja se ulazilo iz sporedne ulice, začulo se kucanje. Menti instinktivno spusti ruku na dršku revolvera pre nego što je izustio: – Napred!

Taj pokret govorio je mnogo o naravi Djuka Mentija, za kojeg se ne bez razloga smatralo da je trenutno najbogatiji i najuticajniji čovek u Babilonu. Posedovao je salun, polovinu udela u hotelu, imao je udela u raznim drugim poslovnim poduhvatima, a na platnom spisku imao je dvadesetak ljudi i tuce devojaka. Tu su bili i revolveraši čiji je posao bio da se staraju o bezbednosti svog poslodavca. Ali Menti se oduvek najviše uzdao u samoga sebe i svoju ubojitu veštinu rukovanja revolverom.

Sklonio je ruku s oružja kada je u odaju ušao Luk Henri i učtivo skinuo šešir. Henri je bio Mentijeva desna ruka, surov i priglup Arizonac, odan svom poslodavcu.

Menti mu pokaza na bocu s pićem.

Henrija nikada nije trebalo dvaput nuditi. Spuštajući se na niski taburet, ulio je sebi viski, ispio ga u jednom gutljaju, a onda se zakašljao i obrisao suze. – Do vraga, Djuk – rekao je – uvek za boravim da ovo nije isto piće kao ono koje prodaješ naivčinama u salunu.

– A ja tebe i dalje moram učiti da se viski pije malim gutljajima. Nije to pivo.

– Menti je govorio lenjo, otežući, zavukavši prste u džepove prsluka. Digao je obrve i upitao:

– Onda?

– Sve ide kao podmazano, gazda.

– Jesi li govorio s Kornelom?

– Naravno da jesam. Pre pola sata uhvatio sam ga na putu prema hotelu.

– Holidej vas nije video?

– Nije, Djuk. Kornel mi je rekao da je Holidej pristao da se uključi u ortakluk i bude vodič.

Menti je zadovoljno šetao po sobi. Zajednički dolazak Holideja, Heča i Kornela nagoveštavao je da je prva faza njegovog brižljivo smišljenog plana uspeła.

– Vidim da si zadovoljan sobom, gazda – primeti Henri, – ali još mi nije jasno kako si naterao Kornela da se upusti u ovaj poduhvat. Znam da je on u teškoj situaciji, ali nisam mogao poverovati da će se okrenuti protiv svog starog prijatelja Holideja.

– Pa i ne bih se okrenuo. Kornel, naime, zna da ću se i ja uključiti u ortakluk i tražiti svoj deo u bogatstvu iz starog rudnika, ali ne zna da će Holidej biti isključen.

– Mudar si, gazda, nema šta. Samo... kada sam još jednom dobro osmotrio tog Holideja dok je ostavljao konja u štali, došao sam na pomisao da bi možda ipak sve bilo lakše ako bi i njega uključio u podelu. Ako nas dovede do tog rudnika, kome bi smetalo da i njemu dobacimo koji komadić zlata?

– Smetalo bi meni.

Zaključivši oprezno da nakon tog odgovora valja prekinuti dalji razgovor, Henri se podseti kako su Menti i Holidej već dugo neprijateljski raspoloženi jedan

prema drugome, čak i kada su u pitanju bile žene. Mada nikada nije mogao da shvati zašto Menti toliko mrzi Doka. On je bio vrlo bogat, s perspektivom da postane još bogatiji, dok je Holidej živeo od danas do sutra. To je u Henrijevim očima sasvim potiralo zapadnjakovu prednost u baratanju revolverom, za kockarskim stolom i kod žena.

U sobi je postajalo sve mračnije. Henri kresnu šibicu i pripali lampu s bakarnim abažurum. U istom času, s druge strane vrata, u salunu, začuše se zvuci klavira.

– Mislim da će nam taj zvuk veoma nedostajati sledećih sedmica – primeti Henri.

– Postoji samo jedna vrsta muzike koju u ovom času želim da čujem, a to je zveckanje zlatnog grumenja – odvrati Menti. – Idi da pogledaš konje. Hoću da sve bude spremno za polazak pre izlaska sunca.

Kada je Henri i izašao da izvrši njegov nalog, Menti sačeka još malo, ispi piće do kraja, onda zagladi rukama kosu i iziđe u salun, po kome se već razlivala žućkasta svetlost velike lampe, okačene o tavanicu. Pored bara stajali su kauboji, leđima okrenuti Mentiju. U ogledalu iza šanka videla su se njihova gruba, umorna lica. Neki Mentiju klimnuše glavom, ali se nijedan od njih nije osmehnulo. Menti je uspeo da u Babylonu stekne autoritet, ali ne i naklonost ljudi, što je njegovoj odbojnoj prirodi i odgovaralo.

Sve je bilo uobičajeno. Nagnut nad sto za igranje faroa, stajao je Melou. Menti prođe kraj njega, reče mu par reči, pa produži do Ferera, koji je za drugim stolom držao banku, i do Karsona,

koji je za zelenim stolom vodio poker. Njih trojica su bili njegovi glavni oslonci u poslu i sva trojica će sutra poći s njim na indijansku teritoriju. Ali noćas će svoj posao obavljati kao i obično.

Menti nije očekivao da će Holidej posetiti salun, ali ako bi se ipak pojavio, trebalo je sve da izgleda uobičajeno kako ne bi ni našta posumnjao. A Holidej je umeo izvući zaključak skoro ni iz čega i nanjušiti i najmanji trag.

Seo je za sto levo od dvokrilnih ulaznih vrata saluna, uzeo špil karata i počeo da ih slaže, preseca i meša. Karte su ga slušale, bivajući spakovane kako je on hteo. Zadovoljan, klimnuo je glavom i osmehnuvši se uzeo sa stola čašu koju mu je doneo konobar. Dokazao je sebi da je hladnokrvan i smiren kao i uvek.

Prešao je pogledom po gostima i usne mu se izviše u prezriv osmeh. Nekada njegova glavna želja – da poseduje svoju kafanu i salun – sada mu se činila samo kao stepenik u usponu ka nečemu mnogo većem. Kada se ova ekspedicija završi, za njega će postojati samo najskuplje, najbiranije i najbolje stvari.

Vrata se otvoriše i u salun uđe pomoćnik Luka Henrija, Rej Voterbi. Lice mu je bilo ozbiljno kada je prišao Mentijevom stolu.

– Pred salunom vas čeka jedan posetilac, gazda – pokazao je palcem preko ramena. – Mis Moli.

Menti odmah ustade i iziđe. Moli Kon je stajala na ivici verande.

– Moli – oslovio ju je, pružajući joj ruku – zar nešto nije u redu?

Ruka mu je ostala neprihvaćena. Crnokosa devojka ga je ispitivački pogledala zelenim, dugačkim trepavicama, zasenčenim očima. Bila je visoka i vit-

ka, a moderno skrojena haljina i šesir s ukrasom od cveća činili su da je Djuku Mentiju izgledala kao najveća lepotica koju je ikada sreo.

– Možda i nije – devojčin glas bio je uzdržan. – Možda bi ti mogao da mi kažeš šta to nije u redu.

Menti se namršti, ne shvatajući razlog njenog neraspoloženja.

– Čuj, Moli, ne možemo ovde da razgovaramo. Dođi unutra kod mene u kancelariju i...

– To što će me neko videti pred salonom nimalo me ne brine, Djuk – rekla je, povukavši se van domašaja njegove pružene ruke. Podigla je glavu: – Maločas sam spazila Doka dole, kod hotela.

Menti šumno udahnu:

– Ah, to je, dakle...

– To nije sve, Djuk. Ti dobro znaš da je između mene i Doka sve završeno.

Djuk prekrsti ruke na grudima.

– Voleo bih da verujem da je to tačno, Moli. Ali ne možeš me osuđivati zbog neugašene sumnje. Najzad, nas dvoje trebalo je da se venčamo još u januaru, a evo, već je oktobar, a još se ne čuju zvona. Za to mora postojati neki razlog.

– Djuk, ni na kraj pameti mi nije da ovde razgovaram o venčanju s tobom.

– Pa ja sam te pozvao da uđemo unutra, dušo – glas mu je postao mekši. – Hajde, Moli, reci šta te muči ako ne onaj uobraženko?

Okrenula je glavu i pogledala niz ulicu, otkrivajući mu svoj fini profil, jasno izražen pri svetlosti salunskog prozora iza nje. Posmatrajući je, Menti oseti istu onu žarku želju da je ima, koju je osetio onoga dana kada ju je prvi put video kako hoda trotoarom, ruku pod ruku s Dokom Holidejem. To osećanje

bilo je istovremeno i prijatno, ali i pomešano s gorčinom. Jeste, istisnujo je rivala iz sedla, ali ne zahvaljujući svojoj većoj vrednosti već sklopu činjenica kome je sam taj rival doprineo. A nije još ni ubrao plodove te pobeđe, bar ne u potpunosti. Ženidba s Moli Kon bila je jedan od malobrojnih ciljeva koje je Menti sebi postavio od dolaska u Babilon a da ih nije ostvario.

Zelene oči su ga prodorno, ispitivački gledale:

– Djuk, šta se ovde događa?

– Ne znam na šta misliš, Moli.

– Ti sutra odlaziš. Poslovno, kako si rekao.

– Tako je.

– A Dok je došao u grad s velikim Džimom i onim užasnim Hečom kako bi pribavio šta mu treba za neku ekspediciju.

– Je li? Nisam znao da je zbog toga došao. Ali ja još uvek ne vidim neku vezu, Moli. Na šta ciljaš?

– To i hoću da mi kažeš, Djuk. Postoji li neka veza?

Osmehnuo se i odmahnuo glavom:

– Znaš, nikada nisam mogao da shvatim ženski način razmišljanja. Samo zbog toga što se Holidej pojavio u gradu u isto vreme kada ja nameravam da se upustim u jedan krupni poslovni poduhvat, ti si došla do zaključka kako tu postoji neka veza i da se nešto tajnovito odigrava. – Naglo se uozbiljio. – Moli, ako bilo ko zna šta ja osećam prema Holideju, to bi trebalo da budeš ti. Ja bih bio najzadovoljniji da je on zauvek ostao u onoj pustari i da ga moje oči više nikad ne vide.

– Sad mi je jasno.

– Šta to treba da znači?

– Znači kako mi je jasno da nisi iskren prema meni.

– Ne razumem te, Moli.

– Onda ću pokušati da ti objasnim. Rekla sam Džuli Bentin u hotelu kako sam videla Doka i ona mi je kazala kako je pola sate pre toga videla velikog Džima u razgovoru s Lukom Henrijem. Navodno su veoma dugo razgovarali i taj je razgovor izgleda bio vrlo ozbiljan. Posle toga, rekla mi je Džuli, videla je kako se Luk žurno uputio ovamo i ušao u salun.

– Pa šta? – promrmlja Menti, ali je njegovo ponašanje izgubilo nešto od sigurnosti.

– Pa eto šta: ponovo te pitam, Djuk, šta se ovde događa? Slutim da postoji neka veza između Dokovog dolaska i tvog poslovnog putovanja i volela bih da znam kakva je to veza.

Krajnje ubedljiv kada bi to hteo, Djuk Menti je uložio mnogo napora da otkloni devojčine sumnje, ali bez uspeha. Ljutio se zbog njene tvrdoglave upornosti, a bio je i zabrinut, znajući da mu Moli nikada nije potpuno verovala. Poželeo je da sav svoj trenutni bes izlije na Holideja, ali se uzdržao. U ovom času morao je biti vrlo smiren i vrlo pažljiv, a i maksimalno razlozan dok joj je ponovo pričao o prirodi svog puta – ekspedicije na indijansku teritoriju, koja bi trebalo da ucrtta najbolji mogući put za diližansu do vojne postaje u Fort Jalni. Na kraju joj je nagovestio da se, u slučaju ako se njegov poduhvat pokaže uspešnim, nada velikoj materijalnoj dobiti. No, još dok je to govorio, bilo mu je jasno da mu ta priča kod Moli neće proći. Onda je učinio ono što se zarekao da ne sme učiniti: izgubio je strpljenje.

– Šta se, dovraga, događa u toj tvojoj lepoj glavi, Moli? – upitao je grubo. – Misliš da u rukavu držim neki plan kako ću naškoditi Holideju?

Ona ga pokajnički dodirnu po ruci: – Žao mi je, Djuk. Ja te volim i verujem ti, dragi moj. Sve je ovo zbog toga što me je obuzelo neko čudno osećanje zbog Dokovog dolaska.

– Ali šta ja tu mogu?

– Možeš nešto, Djuk. Mogla bih poći s tobom.

Pogledao ju je zgranuto: – Šta?

– Pa često si mi obećavao da ćeš me povesti sa sobom na neko od tvojih putovanja. Moglo bi to biti sada, pa ne bi sedela kod kuće i budalasto se brinula zbog nečega što ne postoji, zar ne?

– Ali to je ludost, Moli! Mi idemo na indijansku teritoriju, a to nije kraj za žene.

– Gluposti, Djuk. Ja sam odrasla na indijanskoj teritoriji. Još dok sam išla u školu, jahala sam zajedno s troje dece Komanča pre nego što sam shvatila da su njihovi očevi spalili brojne karavane. Mogu da tvrdim da se nimalo ne bojim ni Čejena ni Jutaha, pogotovo što ćeš ti biti pored mene da se staraš o mojoj bezbednosti.

Kolutovi dima iz Mentijeve tek zapaljene cigare lebdeli su u mirnom večernjem vazduhu i mešali se s oblacima fine prašine, koji su još lebdeli na ulici od prolaska teretnih kola. Menti je napregnuto razmišljao. Njena ideja bila je čista ludost, jer je opasnost na indijanskoj teritoriji bila stvarna i velika. Indijanci su se uskomešali, bližila se zima, a zimske oluje i putovanje jedva prohodnim stazama kroz planine predstavljali su težak ispit i za iskusnog čo-

veka, a da ne govorimo o jednoj ženi. A valjalo je uzeti u obzir pravi cilj ekspedicije. Kada mu je Heč došao s mapom, Menti je ceo plan brižljivo smislio, a on je nužno zahtevao usluge najiskusnijeg zapadnjaka koga je poznavao – Doka Holideja, što nije uključivalo i pomisao da Dok iz toga treba da izvuče neku korist. Ako i kada rudnik bude otkriven, lavovski deo plena prigrabiće on, Menti, za sebe. A Holidej će iz deobe biti eliminisan po mogućstvu lukavstvom i prevarom, a ako to ne ide, onda barutom. A jedina osoba koju nije želeo da ima ni na stotinu milja od sebe kada lov na zlato bude počeo, bila je ova divna devojka, koja je stajala pored njega.

Nije se ustručavao da joj to u uvijenoj formi i kaže.

Molino lice se naoblačilo.

– U redu, Djuk – rekla je hladno. – Ako odbiješ da me povedeš sa sobom i ako ne možeš da mi pružiš sve garancije koje tražim, onda mi preostaje još jedino ono što u tom slučaju mogu da učinim.

To je zvučalo preteći, a Menti nije trpeo pretnje. Ali njegova životna pravila teško su se mogla primenjivati na Moli Kon. Zbog toga je tiho rekao:

– Želeo bih da znam šta si time htela da kažeš, Moli?

– Moraću da pitam Doka šta se događa.

Menti steže vilice. Takav razvoj događaja nije predvideo kada je smišljao svoj plan. Zureći u devojčine oči, zamišljao je štetu koja bi iz toga mogla proizići ukoliko brzo ne bi nešto smislio. Uz usiljeni osmeh stavio joj je ruku na rame, odlučivši se na nešto što nije ni mislio da može učiniti. Upitao ju je:

– Jesi li zbilja zabrinuta i da li zaista želiš da pođeš sa mnom, Moli?

– Na oba pitanja odgovor je „da“, Djuk.

– Kako te onda mogu odbiti?

– Oh, Djuk – uzvignula je devojka oduševljena. – Stvarno tako misliš?

– Naravno. Zato mislim kako bi bilo bolje da pođeš i da se spakuješ, dušo. I prihvati savet starog pustinjačkog vuka: ponesi sa sobom sve što imaš najtoplije.

Moli ga poljubi i temperamentno pristisnu šake. U svetlucanju njenih divnih očiju Menti je našao zadovoljštinu za svoje muke.

– Oh, hvala ti, dragi – rekla je. – I... žao mi je ako sam ti... dosađivala. Sigurna sam da ćeš me shvatiti.

– Zaboravi, Moli – osmehnulo se Menti. – Ali imaj na umu jedno: ne želim da se približavaš Holideju. Ti si njega, možda, zaboravila, ali po onome što o njemu znam i što sam od drugih čuo, on nije čovek koji se lako odriče svog plena. Jesi li me razumela?

– Volim samo tebe, Djuk – odvrati devojka žurno, malo previše žurno, kako se njemu učinilo. A onda se okrenula i udaljila brzim, lakim korakom, koji je Menti tako dobro poznavao. Zelenooka Moli bila je njegova slaba tačka.

Mislio je da je završio s Holidejem preotevši mu Moli. Ali je ovaj i izdaleka nastavio da utiče na njegov život. Moli jeste odbacila Doka i izabrala njega, ali ipak nikada nije uspela da iz svog srca i svojih misli sasvim izbriše tog uobraženog avanturistu.

Okrenuo se i pošao ka salunu, ne primećujući kako lagano i značajno klima glavom. Bilo je ovo predvečerje najveće

pustolovine njegovog života. Uz pomoć nešto malo sreće i svoje poslovične temeljne bezobzirnosti, iz te pustolovine će izaći bogatiji nego što iko može zamisliti i s Moli potpuno njegovom, a Holidej će biti samo neprijatna uspomena, koja će ubrzo izbledeti.

To je bio ulog na koji će ovaj put igrati do kraja.

*

Zavijanje vukova, koje je dopiralo s planinskih padina Big Horna, zvučalo bi ljudskom uhu kao jeziva tugovanka od koje podilaze žmarci kada bi u blizini bilo nekoga ko bi to urlanje mogao čuti. Zavijanje se razlegalo kroz ledeni noćni vazduh, odbijalo se od crnih, snegom pokrivenih planinskih litica sve do moćnih visokih vrhova i dremljivih klisura, koje su se pod njima okomito spuštale, da bi najzad zámrló u dubokim provalijama u kojima je već u oktobru bilo tako hladno kao u drugim krajevima koncem decembra.

Ali nijedan, ni belac ni crvenokožac nije bio u blizini da čuje taj urlík. Danima je već neprijatna ledena kiša šibala visine planina Big Horna zbog čega je šačica poslednjih tragača za zlatom napustila svoje bivake i prešla na severne i istočne padine, nešto niže i bliže podnožju, gde su vetrovi slabije duvali.

Planinski vrhovi su stajali pokriveni snežnom kapom, udaljeni i nedohvatni, kao da pripadaju nekom drugom svetu. Bili su imuni na promene i nasrtaje sićušnih mravolikih stvorova, koji su vekovima dolazili i odlazili, tragajući za nečim, loveći, boreći se i ubijajući jedni druge.

U dubokim skrivenim mestima planinskog masiva bilo je dosta onoga za čim su ljudi žudeli: gvožđa, srebra, bakra i zlata. Dvadesetak godina jedan tamnopusi, izborani čovek koji je pušio crne meksikanske cigare i jahao malog, čupavog magarca, probijao se dublje u nedra planine nego što je bilo ko pre i posle njega uspeo, crpeći njenu najbogatiju zlatonosnu žicu. No davno su se već kosti tog čoveka belele pod toplim letnjim suncem i raspadale se pod ledenim zubima zime. Planina je, kao da želi da sačuva svoju tajnu, preko utabanih staza koje je taj čovek napravio do svog rudnika, razasula odrone zemlje. U očajanju što je ne mogu savladati, beli ljudi su najviši vrh Big Horna nazvali „Opasnost“, a Indijanci su bili mudriji: za njih su i planina i vrh naprosto bili „Večna planina“.

*

Prohladan vazduh ranog jutra štipao je Doka Holideja za ruke i lice dok je zatezao kolan svog ždrepcá pred gradskom štalom. Onda je podigao glavu i osvrnuo se oko sebe. Heč je završio svoje pripreme i pripalio svoju lulu od pečene gline.

– Jeste li spakovali zob? – upita ga zapadnjak. Bio je loše volje, jer je loše spavao.

– Sve sam spakovao – sledio je Hečov jednako nabusit odgovor. – Imate li dovoljno metaka?

Holidej nije smatrao da treba na to da odgovori. Kad čovek kreće na indijansku teritoriju, onda su meci važniji i od hrane i od vode. Pogledao je niz osvetljenu glavnu ulicu. Babilon je još spa-

vao. Pola bloka dalje videla se fasada Mentijevog saluna. Prošle večeri, pošto su završili posao, Kornel i Heč otišli su u taj salun da tamo nešto popiju i kupe nekoliko boca za put. Doka nisu pozvali jer su znali šta bi im odgovorio. Holidej je popio tri brendija u salunu „Crni šešir“, sam, u tišini, trudeći se da ne razmišlja o Moli Kon. Vratio se u mislima na poslednje dane njihovog susreta. Menti. Taj nitkov je učinio sve da je zadobije; zgodna spoljašnjost, laskanje i obećanja učinili su svoje. On, Dok, bio je luralica, pustolov, a Menti parajlija i čovek s ružičastom perspektivom. Ali i pored toga što joj je on ponudio brak, Moli se kolebala. Suviše je volela Dokovu zagonetnu, pomalo krutu, ali čvrstu i pouzdanu plirrodu. A onda je Menti odigrao najjaču kartu, koju je potajno spremao.

Igrala se partija pokera i Doka je te večeri sreća neuobičajeno služila, pa se dobitak popeo do znatne sume. Međutim, u jednom trenutku jedan uzrujan gubitnik je skočio i Doka, koji je neposredno pre toga podelio karte, optužio da vara. Nekim čudom, i sada još neobjašnjivim za Holideja, neko je pokupio karte sa stola i kad su ponovo složene među njima se našlo pet asova umesto četiri. Sve oči su se tada okrenule ka Doku. Niko nije mogao da dokaže da je baš on ubacio tog asa, ali su svi sumnjali u njega. Igra se završila sramno, jer su svi suigrači potegli revolvere i zatražili da im se ulog vrati. Da bi se izbegao obračun, šerif je naredio Doku da novac vrati i napusti grad, što je on, hteo ne hteo, morao da učini. Posle toga je sedmica-ma osećao gorčinu i jed. Znao je da mu je igra nameštena i znao je ko je to uči-

nio, ali je bio nemoćan. Još uvek se sećao Molinog izraza lica kada je došao da je pozdravi i već tada je znao da je Menti dobio igru. U njenim očima pročitao je žaljenje, nevericu i ljutnju zbog toga što je izneverio njene želje.

Čak ni sada Dok nije mogao da je osudi. On je bio žigosan kao prevarant, a Djuk Menti se pokazao boljim. Činjenica da je Menti ovde, u Babilonu, postigao veliki poslovni uspeh, a Holidej nastavio da luta Zapadom, samo je potvrdila neumitnu logiku događaja, koji su se nizali jedan za drugim.

Ako je Mentijev put ka uspehu je posut prevarama i lažima, što je zapadnjak slutio, Moli o tome verovatno ništa nije znala. A možda je i znala, pomisli Dok, ali ga je suviše volela da bi o tome vodila brigu. Ko zna...

– Dok?

On se trže i ugleda velikog Džima pred sobom. Ovaj se osmehivao.

– Bio si u mislima jako daleko – rekao je. – Nisu baš bile beznačajne, je li?

Bacivši ugašenu cigaru, Dok namesti opasač s koltovima.

– Nisu vredele ni prebijene pare, Džime – progundao je. – Jesi li spreman?

Kornel pokaza rukom prema konjima: – Spreman kao i uvek, Dok.

– Onda da krenemo.

– Dok...

Holidej zastade:

– Šta?

Džim Kornel se zagleda u njega i posle dužeg ćutanja samo slegnu ramenima:

– Ništa što ne bi moglo da priče, ortrača.

– Da li te nešto muči, Džime?

– Ne. Zašto pitaš?

– Učinilo mi se da imaš nešto na umu. To je sve.

– Možda je to zbog toga što se sve više navikavam na ideju da ću kroz nekoliko nedelja biti bogat kao maharadža, Dok – osmehnuo se Kornel. Okrenuo se jer je jedan od tovarnih konja počeo da gura njegovog ždrepcu, pa je povikao na njega.

– Jesmo li završili sa sanjarenjem, Holideje? – dobaci Heč, sedeći u sedlu.

– Sve je svršeno – odvрати Dok preko volje i stavivši nogu u uzengiju, vinu se i sam u sedlo. – Vi pođite napred, Heč. Ne sviđa mi se da jašem ispred nekoga kao što ste vi.

Heč pljunu u pravcu zapadnjaka.

– Kako vi kažete... gazda!

Kolona je krenula: tri konjanika, od kojih je svaki vodio po jednog tovarnog konja. Prvo praskozorje pretvorilo se sada u bledu sivkastu crtu koja se jasno nazirala iznad istočnog horizonta. Konji su išli lagano, zveckajući uzdama i opremom i frkćući s vremena na vreme dok su prolazili još uvek mračnom glavnom ulicom i dalje, pored niza skromnih kućica, koje su se redale jedna za drugom sve do blizine mosta na reci.

Stare, debele daske mosta potmulo su odjekivale dok su prelazili po njima. Sada su se već na zapadnom obzorju nazirale nejasne siluete visokih planina.

Dok je projahao celu milju pre nego što se okrenuo u sedlu. Zagledao se natremice nazad, kroz hladno jutarnje sivilo i u tom trenutku grad koji je ostavio za sobom učinio mu se džinovskim mauzolejem u kome počiva njegova nekadašnja ljubav.

*

Nešu Kilronu trebalo je dosta vremena da se popne do izvidnice iznad logora, jer je samo jedan pogrešan korak na tom putu značio sigurnu smrt. Njega su smatrali najboljim izvidnikom na Menti-jevom platnom spisku i najsposobnijeg od deseterice ljudi u ekipi. Bio je to omalen, mršav čovek, uzanog lica i tamnih očiju, koje su igrale kao na ulju. Zato je Kilron trebalo da bude budno oko ekspedicije, dok je Menti za sebe zadržao ulogu njenog mozga.

Mesto koje je Kilron izabrao za osmatračnicu uzdizalo se tridesetak metara iznad jaruge u kojoj su se odmara li Djuk Menti i članovi njegove družine. Njihov logor se nalazio zapadno od Babilona, dvadesetak milja istočno od indijanske teritorije. Bio je drugi dan njihovog putovanja i grupa je napredovala vrlo sporo, ali s razlogom. Nije bilo baš neophodno da prate u stopu manju grupu, koja je nekoliko časova pre njih napustila Babilon. Znajući u kom smeru se Holidej uputio i budući oprezan čovek, Menti je Kilronu poverio zadatak da tu grupu prati i ne dozvoli da im ona suviše odmakne.

Pre nego što je počeo penjanje, Kilron je namazao lice i ruke prašinom i sada je bio iste boje kao i stene oko njega. Jer uvek je polazio od pretpostavke da ako on može nekoga videti, i sam može biti viđen ukoliko ne preduzme potrebne mere predostrožnosti. On je tu svoju veštinu naučio od Čejena i ona mu je više puta spasla život.

Ležao je udobno opružen na ravnoj steni, dok su dole njegovi saputnici pokazivali znake nervoze. Mentijsvi ljudi

su znali da je u pitanju veliki posao i žudeli su da ga što pre okončaju. Sam Menti sedeo je, međutim, na čebetu prostrtom na bujnoj travi s Moli Kon pokraj sebe i izgledao savršeno zadovoljan. Oni u ekipi, koji su verovali da žena u takvoj operaciji donosi nesreću, bili su dovoljno mudri da to mišljenje zadrže za sebe.

Prošlo je više od jednog sata pre nego što su izvidnikove oči ugledale sitne tačkice koje su se kretale kroz preriju prema brdima. Izgledalo je da se kreću veoma sporo, ali je Kilron znao da je to samo varka zbog velike udaljenosti. Nije mogao da prepozna jahača, ali nabrojao je šest konja i to mu je bilo dosta.

Vratio se zadihan u logor. Otresao je prašinu sa sebe i prišao Mentiju.

– Sve je čisto, gazda. Ni traga od Indijanaca.

Menti klimnu glavom u znak da je shvatio jedva primetan izvidnikov mig, a onda je ustao i povukao Moli za sobom.

– Na konje, ljudi! – viknuo je i poveo devojkicu prema njenom konju.

– Ti si zaista zabrinut zbog tih Indijanaca, Djuk? – upitala ga je Moli, penjući se na konja.

On se osmehnuo. – Ne previše, Moli. Nikada nisam poklanjao mnogo vere glasinama, a čak i ako su se Indijanci spremili za pohod, verujem da će se sukobiti samo s vojnicima, a ne i s drugima. Ali volim da budem oprezan, pa i dvostruko više kada sa sobom vodim nekog tako dragocenog kao što si ti.

Moli se osmehnula i neko vreme jahali su ćuteći. Devojka je bila izvrstan jahač i sedela je na svojoj dugonogoj

kobili, koju joj je poklonio Menti, graciozno kao princeza.

– Je li to put kojim bi trebalo da prolaži dilažansa, Djuk? – upitala je kad su presecali jedan široki peskoviti teren.

– To je, Moli. Naravno, kao što vidiš, ucrtavanje puta u ovom području nije baš jednostavno. Ono što će nam uzeti još više vremena je iznalaženje najbolje trase kroz Big Horn.

– Zar ne bi bilo jednostavnije zaobići planinu?

– Jednostavnije bi bilo, ali zato mnogo duže. U svakom slučaju, nameravam da put trasiram od postaje Indijen Stejšn do tvrđave Fort Jalna. Tako bi sva trgovačka naselja i vojne postaje bili povezani. I neću predložiti da radovi na trasi počnu pre proleća, a dotle, verujem, vojska i Indijanci doći će do nekog sporazuma. I kad već govorimo o postaji, Moli, možda bi bilo dobro da se tamo zadržiš. Neš je uveren da mi može nacrtati trasu kroz planine. Ja bih da to pogledam. Ali to je najteži deo terena, a tamo može biti i Indijanaca.

– Pa, ja ne bih da budem na smetnji.

– Ti nikada ne možeš biti na smetnji, ali bih bio mirniji ako bih znao da si bezbedna dok mi krstarimo po planini.

– Kako ti kažeš, dragi.

Menti zapali cigaru. Nije očekivao da će Moli tako lako pristati da ostane u postaji dok oni završavaju pravi posao. Sada, kada je, kako mu se činilo, i ta mala prepreka otklonjena, osećao se mnogo sigurnijim da će uspeti u onome zbog čega je ovamo došao. Neće, naravno, biti teško objasniti otkud mu zlato, koje će u povratku doneti, jer ima toliko laži koje može smisliti, a kada zlato jednom bude u njegovim rukama odvešće

Moli daleko od Arizone, tamo gde istina o svemu nikada neće dopreti.

Nameravao je da zauvek kaže „zbogom“ Divljem zapadu, preriji i planinama Big Horna. Kupiće veliku kuću negde na Istoku i živeće tamo kao knez. A Moli će biti njegova knjeginja.

*

Vatra od kedrovog granja veselo je pucketala dok je Holidej dodavao krupnije komade borovine da bi pripremio žar za pečenje divljači. Jer pred sam sumrak Zeb Heč je oborio jednog srndaća dok su prolazili kroz šumu. Srndać je bio u punom trku i udaljen više od sto metara pa je i zapadnjak morao da prizna Heču majstorski pogodak. Heč je sada sedeo na velikom oborenim deblu i pušio lulu. Osvrtao se neprekidno oko sebe, kao što bi to svaki iskusni zapadnjak činio, ali Holideju nije promaklo kako je njegov pogled više puta kliznuo prema istoku, u smeru odakle su došli.

– Očekujete li nekog, Heč? – upitao je kobajagi ravnodušno, bacivši jednu cepanicu na vatru.

– Oni dolaze uglavnom onda kada ih ne očekujete, Holideje – glasio je Hečov odgovor. – Trebalo bi to da znate.

– Govorite li o Indijancima? – upita Kornel, trljajući konja gužvom suve trave.

– O kome govorimo? – zapadnjak upitno pogleda Heča.

– O Indijancima, banditima, pljačkašima – odvrati Heč. – Sav taj šljam lako ćete sresti u ovom kraju.

– Vraga! – usprotivio se Kornel. – Od kako smo ušli u ovu oblast nismo videli ni traga od Indijanaca.

– Činjenica da ti nisi video još uvek ne znači da nisu u blizini – dobacio je Heč. – Je li tako, Holideje?

– Tako je – potvrdi zapadnjak i pređe preko čistine da uzme komad pripremljenog mesa. – Ali mislim da što se tiče Indijanaca ovaj put ne treba mnogo da se brinemo. Oni se sada koškaju s konjicom. – Vrativši se do vatre dade Kornelu meso i ovaj ga natače na primitivno izdeljan ražanj i stavi nad vatru. U ovoj noći, obasjanoj crvenim plamenom koji je osvetljavao krug tamnog, vitkog drveća i stepenastu padinu koja se gubila dalje u tami, veliki Džim seosećao kao kod kuće.

– Recite mi, Heče – oglosi se zapadnjak posle kraćeg ćutanja – šta se desilo s onim vašim prijateljima Redingom i Sautholom?

– Mrtvi su.

Zapadnjak se naglo okrenu ka njemu: – Šta im se desilo?

– Tamo kod Henging Stouns napala nas je pre mesec dana grupa ratnika Jutaha. Reding, Sauthol i još četvorica drugih nisu uspjeli da se izvuku. I meni bi crvenokošci skinuli skalp da nije bilo moje poslovične sreće i – potapša se po pušci koju je držao u krilu – ove moje dragane.

– Kako da to ranije niste pomenuli?

– Niste me pitali.

Meso je već bilo upola pečeno i Kornel priđe da ga okrene. Zabavljen tim „važnim“ poslom i uživajući u mirisu pečenja, nije se mešao u razgovor dvojice svojih saputnika.

– A zašto su vas Jutasi napali, Heče? – upita Dok.

– Ko bi znao zašto Indijanci nešto rade? Možda im se jednostavno ćfnulo.

– A možda ste se i vi ponašali po vašim starim pravilima i zavlčili u tuđe šatore?

– Možda je bilo i toga, Holideje. Ali to bar pokazuje kako imam smisla za nešto lepo i toplo, zar ne? Ne živim kao kaluđer i ne poželim društvo žene tek s mene pa na uštap, kao neki drugi, koje bih mogao da imenujem.

Holidej pusti da ta očigledna aluzija na njega ostane bez komentara. – Šta radite kada ste s vašim lupežima od prijatelja, to je vaša stvar, Heče – rekao je. – Ali upozoravam vas da sam ja s Indijancima u relativno dobrim odnosima i stavljam vam do znanja da dok putujete sa mnom neće biti izvođenja nikakvih prljavih trikova, na koje ste navikli.

Heč kroz zube ispljnu žut duvanski sok i samo za dlaku promaši zapadnjakovu čizmu. Holidej ga ozbiljno pogleda:

– Sledeći put pazite da me ne pljunete po čizmi, jer ćete je inače morati očistiti. Jeste li čuli?

– S mojim sluhom je sve u redu – Heč premesti lulu s jednog kraja usta na drugi.

– Je li vam i vid takođe dobar?

Heč s čuđenjem podiže pogled:

– Dobar kao i vaš. Zašto?

– Onda ga iskoristite da odaberete mesto za ležanje.

– Mesto za ležanje? A šta je ovo ovde?

– Ne treba spavati na istom mestu gde je i logorska vatra – odvrati zapadnjak, udaljavajući se prema konjima. – Možda ste na to zaboravili kod Henjing Stounsa. Sada se toga setite.

Kornel se tiho zakikotao, posmatrajući Heča, koji je s puškom u ruci izašao iz kruga svetlosti.

– Još uvek ne odustaješ da ribaš starog Zeba, je li, Dok? – obrati se prijatelju.

– Tako brže prođe vreme, stari moj – odvrati Dok ravnodušno.

– I meni se čini – Kornel se uozbilji. – Ali možda bi ipak bilo bolje da budeš malo blaži prema njemu. U ovoj igri Zeb puca na veliki dobitak i sigurno ne želi da učini nešto što bi pomutilo atmosferu. On zna dobro da si za dolazak do Meksikančevog rudnika ti neophodan bar kao i ta mapa, ali ako ga razljutiš, može se zaboraviti.

– Hvala ti na upozorenju, Džime, ali nema potrebe za njim. Ja znam takve tipove. On je od onih koji pucaju u leđa i pokvaren je do srži. Neće propustiti nijednu šansu, ako mu se pruži, da mi sve ovo mnogostruko vrati.

Kornel ga pažljivo pogleda:

– Postao si prilično grub u poslednje vreme, Dok. Znatno si tvrdi nego kada sam te upoznao.

– Sve se menja, amigo. I ti si se promenio.

– Ja? Kako?

– Kao prvo, nisi više onako iskren prema meni kao što si bio i kakvog te ja znam.

– Neka me đavo nosi ako znam šta te navodi da mi to kažeš! Kako to nisam iskren? Zar te nisam uključio u najkrupniji poduhvat tvog života?

– Što se tiče vrednosti posla, to ne mogu poreći, Džime. Jedino bih želeo da znam šta skrivaš od mene.

Kornel skrenu pogled.

– To je besmisleno, Dok. To sigurno dolazi otud što si dugo bio bez prijatelja i zato više nikome ne veruješ.

– Možda je i tako – odgovori Dok i vrati se do vatre. Pečenje je bilo gotovo i on ga skide i stavi na limeni tanjir.

Već su večerali kada se Heč vratio, neraspoložen, mrmljajući sebi u bradu. Obed je protekao u ćutanju i mada je pečenje bilo izvrsno, sva trojica su jeli bezvoljno, mehanički, ne uživajući mnogo u njemu.

Heč je za prenoćište pronašao dosta dobro mesto na nekih dvesto metara od vatre. Konje su ostavili svezane pored vatrišta. Holidej je sačekao da se njegovi saputnici uviju u svoju ćebad pre nego što je uzeo vinčesterku i ispeo se na jedan kamenit prevoj na prvu stražu.

Dok su vrhovi Big Horna blistali u jasnom, hladnom noćnom vazduhu, on je, zgrčen kao Indijanac, zaogrnut ćebetom, osluškivao šumove noći koji su do njega dopirali. Pitao se nije li veliki Džim bio u pravu kada je konstatovao da on, Dok, više nikome ne veruje. Teške reči starog prijatelja zvučale su još teže, jer su bile istinite.

*

Pesnica Kartera Redinga pogodila je Bičera u vrh brade i ovaj pade. Snažan čovek teških pesnica i širokih ramena, Reding je skočio za svojom žrtvom i zario vrh čizme Bičeru u rebra, od čega se ovaj otkotrljao. U kotrljanju je, međutim, uspeo da zamahne nogom i dokači Redinga po cevanici. Reding je zaur-lao i zacupkao na jednoj nozi, uhvativši rukama drugu. Za to vreme se Bič-er podigao i dograbio tešku toljagu.

Odjednom je iz mraka istrčala treća prilika i dohvatila Bičera za zamahnu-tu ruku.

– Prekinite, dođavola! – povikao je Zik Sauthol kada je Reding krenuo po-novo u napad. Odgurnuo je Bičera u stranu i stao između njih dvojice, odgu-rnuvši ih obojicu rukama. – Rekao sam da stanete, budale, ili ćete obojica imati posla sa mnom!

To je kod obojice zavađenih odmah izazvalo pad temperature, jer je Sauthol bio snažan kao grizli i u stanju da s obo-jicom izađe lako na kraj.

– Taj idiot je zaboravio viski, Zik – optuživao je Reding Bičera. – Nije ništa pametniji od magarca.

– Morao sam da mislim o pedeset raz-nih stvari – pravdao se Bičer, pljujući krv iz razbijenih usta. – Sledeći put idi ti u Indijen Stejšn, pa ću videti koliko si inteligentan, Reding!

– Dovoljno je da vam čovek samo na minut okrene leđa pa se odmah pona-šate kao pas i mačka – progundao je nezadovoljno Sauthol. – Što se toliko svađate?

– Meni je dosta ovoga – požali se Bi-čer. – Heč se nikako ne vraća. Da je hteo da se vrati, on bi već odavno bio ovde.

– Doći će – reče Sauthol, stisnuvši usne. – Možda sutra, možda sledeće sedmice ili sledeće godine, ali će doći.

– A šta ako je mrtav? – upita Bičer. On je po prirodi bio kolebljiviji od svo-jih pajtaša i za njega je čekanje bilo naj-teže. – Možda su ga uhvatili Indijanci. Možda njegov skalp već sedmicama visi na koplju ispred nečijeg šatora. A mi ovde čekamo.

– Nisu ga uhvatili – Sautholov glas zvučao je ubedljivo. – U to budi sasvim siguran.

– Možda ga je konačno uhvatio neki predstavnik zakona? – izneo je Bičer novu pretpostavku.

– Doći će – ponovio je Zik Sauthol svoju tvrdnju, duboko ubeđen da drugačije ne može biti. – I kada dođe, naći će nas ovde.

Bičer opusti nos.

– Biće tako, Zik.

– Je li tako, Kartere? – okrenuo se Sauthol drugome.

– Čekaćemo ga, Zik.

– Onda smo s tim završili. Hajde, pomozite mi da istovarimo ove namirnice!

Bičer i Reding ga nevoljno poslušashe. Snažni Sauthol je sasvim prirodno nametnuo svoje vođstvo delu bande koji je preostao pošto ih je njihov bivši vođa napustio smatrajući da su poginuli u strahovitom napadu Jutah Indijanaca. Napustio ih je u trenutku najžešćeg okršaja i sa sobom poneo mapu izgubljenog Meksikančevog rudnika.

*

Grupa Doka Holideja provela je sledeću noć pod zaštitom postaje na Red Forku. Postaju je vodio jedan krupan, snažan Arizonac, Nils Ešton, koji je verovatno bio najuspešniji indijanski upravitelj na toj teritoriji. Sa Indijancima je poslovaao na poštenoj osnovi i kao posledica takvog postupka u njegovom regionu retko kad je bilo trvenja i nezgoda s Indijancima. Ešton se nije bavio ogövaranjima, odbijao je da bilo kome pruži informacije o eventualnim pokretima trupa ili previranjima među

Indijancima i sve posetioce Red Forka očekivao je s podjednakom predusretljivošću.

No, budući da su Ešton i Holidej bili prijatelji još iz ranijih dana, kada je i Ešton lutao po gradovima na Granici, upravnik postaje učinio je izuzetak i otišao toliko daleko da je Doka poveo u stranu i savetovao mu kao prijatelju da se nikako ne usuđuju da krenu u planine Big Horna i da sačekaju da sudari između Indijanaca i pukovnika Baklija iz Fort Jalne dovedu do dogovora i primirja.

Zapadnjak mu je zahvalio na savetu, ali dobiveno obaveštenje nije uticalo na njegove planove. Teškoće je predviđao još kada je krenuo u ovu pustolovinu i nije nameravao sada da ustukne.

Dolazak dana zatekao ih je već daleko na putu koji je vijugao od okuke Crvene reke, dok su se daleko iza njih gubili obrusi zgrada postaje. Posle izvesnog vremena stigli su do oštrog uspona, kojim su nastavili sve do dubokog useka koji se zvao Morganov prolaz. Vetar je postao hladniji, a sunce su povremeno skrivali oblaci. Jedan Indijanac iz postaje prorokovao je skori dolazak snega, a oštar vazduh kao da je to potvrđivao.

I Holidej i Heč dobro su poznavali taj predeo i nametnuli su žestok tempo, goneći životinje kada bi usporile hod, svesni da je svaki trenutak dragocen ako preti snežna bura.

Istina, osmatrajući oblake i prateći snagu vetra u vrhovima borova na padinama i jarugama ispod njih, Holidej nije zapazio nikakav predznak da sneg neposredno predstoji. Ali dobro je poznavao taj kraj i znao je da se u ovo doba

godine vreme bez ikakvog prethodnog predznaka može naglo promeniti.

Bilo je već kasno popodne kada su stigli do planinskog prolaza gde su zastali da se odmire. Pogled preko šumom obraslih padina otkrivao im je vijugav tok reke – sjajnu, srebrnastu liniju, koja je označavala dno doline. To je bila dolina Jute.

Zanoćili su na rubu doline i veliki Džim i Heč pokazali su znake nervoze kada su ugledali veliku grupu indijanskih ratnika, ali je Holidej prepoznao jednog od starijih Indijanaca i pošao mu u susret da ga pozdravi. Tako je saznao da su ratnici na putu za sastanak ple-menskog saveta.

Govoreći na grlenom dijalektu plemena Jutah, koji je Holidej dosta dobro razumeo zahvaljujući poznavanju jezika Apača, poglavica Crno Pero jasno mu je stavio do znanja da nije oduševljen ljudima koje je Dok izabrao za svoje saputnike. Bilo je reči o nekim starim računima koje bi trebalo izravnati i prigušeno izgovorenih pretnji, ali je zapadnjak ipak uspeo da umiri crvenokošce, objasnivši im da su tuda na putu samo zbog potrage za izgubljenim Meksikančevim rudnikom i da će on lično biti odgovoran za Heča dok budu zajedno putovali.

Poglavica Crno Pero je slegnuo ramenima i pristao očima da strelja Heča. Posle par zdravica, izgovorenih uz viski, on se počeo osmehivati. Imao je prilike da vidi mnoge bledolike koji su zbog tog rudnika načinili budale od sebe i nagovestio je podsmešljivo da čovek zapadnjakovog iskustva i znanja ne bi trebalo da pođe njihovim putem i da je tim gluplji što se u to kasno doba godine uputio u srce Big Horna.

Rastali su se prijateljski i noć je prošla bez incidenata. Ujutru rano su pojahali i pošli uz tok reke. Što je dan više odmicao, planina im je izgledala sve veća i veća, kao da im se podsmehivala zbog svoje nedostižnosti. Negde oko podneva napustili su dolinu i pojahali kroz nešto kamenitiji šumski predeo i na kraju stigli do ušća rečice Čantole u El Galo.

Južno od tog mesta, prema jasnom nebu, ocrtavao se neobičan planinski masiv, vekovima uobličavan vetrovima i kišom, koja je plahim bujicama usecala sitnije i krupnije brazde na njegovom kamenitom licu. Ta formacija na vrhu izgledala je tako kao da u svakom trenutku pod jačim naletom vetra može pasti sa svog postolja, pa su Indijanci zbog toga tom komadu masiva dali ime „Stene koje vise“, a belci preveli u Henging Stouns.

Zaustavivši konja, zapadnjak pogleda Zeba Heča, ali po izrazu njegovog lica nije mogao da zaključi da li ovaj razmišlja o masakru na tom mestu, koji je njegove drugove koštao života, ili o tome koliko će još milja preći do mraka.

Kada su krenuli dalje, veliki Džim je pojahao uporedo s Dokom. Bio je naježen od zime i sa usana mu je visila dopola popušena cigareta.

– Opasan stenjak, Dok – pokazivao je glavom pred sebe. – Da li će ikada pasti?

– To je teško znati – osmehnu se Dok – ali ništa nije nemoguće.

– Dopusti da pogađam. Prolazimo li direktno ispod njih?

– To je jedini prolaz, Džime.

Kornel se osvrnu da pogleda put kojim su prošli, a onda se njegove oči zadržale na Heču koji je jahao pred njima.

– Šta su Indijanci sinoć rekli o njemu, Dok?

– Rekli su da ga ne vole.

– Izgleda mi da su dosta govorili o toj jednostavnoj stvari.

– Crno Pero mi je ispričao da mu je majka bila drolja i da nikada nije imao oca. To je indijanski način. Kad neko ga mrze, oni obično kažu sve o njemu.

– Da nisu slučajno rekli nešto o Hečovoj družini?

– Nisu.

– Misiš li da bi im moglo pasti napamet da ga i drugi put napadnu?

– To nije verovatno, Džime. Ako imaju da raščiste neki račun, onda ga oni raščiste u krvi. To je prošlo. Sada imaju druge brige. Crno Pero mi je rekao da su se neki mladi ratnici namazali ratnim bojama.

– Onda to znači da se spremaju za sudar s konjicom?

– Možda. No pukovnik Bakli je dobar čovek. Ako postoji neki način da se sukob izbegne, on će ga naći. Izgleda da je glavna jabuka razdora neki deo plemenskog zemljišta u blizini Fort Jalne. Konjica želi da tu zemlju preuzme i da tu drži goveda koja su garnizonu potrebna za ishranu, a Jute kažu da je to zemljište njihova svetinja.

– Baš su našli kad će da se svađaju – rekao je Kornel kiselo. – Izgleda mi da ćemo imati dosta muke i ovako, a još ako Indijanci i konjica pripucaju sa svih strana...

– Znači li to da ti se gasi oduševljenje, ortače?

– Bolji je izraz pohlepa – priznao je Kornel. – Ali mislim da je još imam dosta u sebi.

Dolina kroz koju su putovali počela se sužavati, penjući se sve više ka Henging Stouns. Predeo je bio prelep, a okomite padine pokrivala je gusta borova šuma. Kao i uvek, dominirali su planinski vrhovi pokriveni snegom. Izvesno vreme jahali su niz brdo dok nisu stigli do jedne pritoke rečice Fajv Sent, a odatle su opet počeli lagano da se penju. Kada su se približili vrhu, Holidej pritera svog konja Hečovom. Sunce je već bilo zašlo i senke su iz doline počele puziti ka vrhovima.

– Mogli bismo ovde logorovati umesto kod Henging Springsa, ako vam to više odgovara – rekao mu je.

– Zašto? Mislite da se bojim duhova? Dok slegnu ramenima:

– Bili su vaši prijatelji, a ne moji.

– Tamo je bolje mesto za kampovanje – reče Heč svojim nazalnim glasom. – Biće bolje da logorujemo gde nema vetra, a brigu o tom mirnom snu prepustite meni.

Kada su stigli do Henging Stounsa bio je već skoro sasvim mrak i putnici udoše duboko u pećinu gde su Kornel i Heč već ranije kampovali.

Bilo je to čudno mesto. Podsećalo je na sastajalište duhova, sa džinovskim stenama, koje su se nadnosile iznad glava, i vetrom, čije je lutanje kroz šupljine u kamenju izazivalo zvuke nalik na zvižanje i jecanje. Ali sama pećina brzo se zagrejala od vatre i Holidej ubrzo oseti kako mu organizam čezne za snom. Opustio se za vreme večere, a i kasnije, kada je Heč izašao da čuva stražu.

Veliki Džim međutim bio je zabrinut i nikako nije mogao da se opusti. Neprekidno je hodao tamo-amo po pećini, zastajkujući s vremena na vreme da pogleda u mrak i trzajući se i na najmanji šum.

– Šta te to grize, Džime? – upita ga Dok sanjivo sa svog ležaja.

– Imam neprijatno osećanje da nas neko posmatra.

– Imaš bujnu maštu, prijatelju – promrmlja zapadnjak. Ali grešio je. Oči, koje Džim Kornel nije video, ali ih je osećao kako iz tame gledaju na njih, nisu bile plod njegove mašte već stvarnost.

*

– Je li ti udobno, Moli? – upita Menti.

– Zar ne izgledam tako? – osmehnula se devojka, grejući svoje čizme pored vatre koja je pucketala.

Menti klimnu glavom. Sedeći zavaljena u velikoj drvenoj naslonjači pored ogromnog kamenog kamina, koji je dominirao velikom prostorijom u zadnjem delu Eštonove postaje, Moli je, rumenih obraza i s čašom razblaženog viskija u ruci, izgledala zaista tako kao da joj je sasvim udobno.

– Fino – procedi Djuk kroz cigaru u zubima. – Ostani zato ovde i odmori se malo, a ja imam da obavim neki posao s Eštonom.

Devojka neodređeno klimnu glavom. Gledala je na drugom kraju prostorije grupu Indijanaca, koji su igrali karte za jednim dugačkim stolom u uglu, razmišljajući kako koloritno izgledaju u svojoj plemenskoj odeći. Menti je dotle prošao kroz odaju, ispraćen pogledima

prisutnih i Indijanaca i belaca. Visoki, snažni čovek iz Babilona bio je u planinama Big Horna poznat, ali ne i omiljen. Arogancija i uobraženost bili su karakteristični za Mentijevo držanje prema onima koje je smatrao nižima od sebe, možda sa izuzetkom upravitelja postaje.

Eštona je zatekao u razgovoru s jednim izbornim starim Jutahom, koji je na glavi nosio uobičajenu indijansku pernatu kapu.

– Imate li trenutak vremena, Eštone? – rekao je glasno.

Ešton ga kratko pogleda, a onda nastavi razgovor. I Indijanac je bacio kratak pogled prema Mentiju, koji ga je prodorno presekao pogledom. Stari Indijanac mu uzvрати na isti način i konačno Menti skrenu pogled.

– Ko je taj stari lešinar? – upita jednog pijanog crvenokošca, koji je sedeo na praznom buriću od eksera.

– Crni Bik, mister Menti – odvrati ovaj. – Odozgo iz oblasti Jalna.

– Znam odakle je – odvrati Menti oštro. – Znam i da je vagabund.

– Kako vi kažete – promrmlja Indijanac.

Menti je ispušio cigaru skoro do polovine pre nego što se Ešton pozdravio sa starim poglavicom i s pažnjom ga ispratio do vrata, a onda se vratio do šanka i stao pored Mentija.

– Onda, mister Menti, je li vaša družina udobno smeštena?

– Prilično udobno. O čemu ste tako važno razgovarali, Eštone?

– Ni o čemu naročitom. Pričali smo.

– Još uvek ste isti stari Ešton, je li? Čutljiv i oprezan.

– Zaključio sam da je to najbolji način da sačuvam svoj skalp i svoj posao. Šta mogu da učinim za vas, mister Menti?

– Hteo sam da vas pitam da li je ovuda prošao moj ortak Dok Holidej.

Ešton neprimetno diže obrve.

– Rekoste „vaš ortak“, mister Menti? Dok Holidej?

– Naše zaštitnice i nesporazume konačno smo razrešili, Eštone. Sada radimo zajedno na jednom krupnom poduhvatu u planini. Je li prošao ovuda?

– Ne sećam se.

– Eštone, možda volim ljude koji znaju da većinom drže usta zatvorena. Ali ovaj put na mene niste ostavili povoljan utisak. Postavio sam vam jasno i otvoreno pitanje i hoću jasan i otvoren odgovor. Dakle: da ili ne?

Malo ljudi se usuđivalo da na taj način govori s Nilom Eštonom, a jedan od tih bio je Djuk Menti. Ešton je odmerio značaj postavljenog pitanja i zaključio da odgovor nije toliko važan da bi se zbog toga zamerio Mentiju.

– Ako baš pitate, Holidej je prošao ovuda – potvrdio je.

– Kada?

– Otišao je odavde jutros. A ako nema ništa drugo...

– Ima, mister! Ne želim da o Holideju razgovarate s mojim ljudima.

– Zašto?

– Imam razloga. – Naravno, nije želeo da to Moli dozna. Nehajno je stavio na tezgju novčanicu od deset dolara. – Ne očekujem uslugu bez nagrade.

Ešton se zagleda u novčanicu, ali je ne uze. Pogledao je svog posetioca.

– Šta se to događa, mister Menti?

– Dovoljno me znate da to ne pitate, mister!

– Naravno da vas znam. Zato i pitam. Poslednji put kada ste bili ovde zbog onih bizonskih koža, dobio sam izveštaj o vašim postupcima prema Indijancima. Osećam se obaveznim da vas upozorim kako u ovom trenutku Indijanci nisu raspoloženi da trpe vaše ili bilo čije loše ponašanje prema njima. Crni Bik mi je maločas rekao kako se nada susretu s pukovnikom Baklijem te će pokušati da problem Jalne reši s njim miroljubivo. To će biti dosta teško čak i bez mešanja sa strane.

– Hvala vam na savetu. – Kiselog izraza lica Menti se okrenu da pođe.

– Zaboravili ste nešto, mister Menti.

Ovaj zastade i Ešton mu prstom pokaza na novčanicu. Menti pocrvene.

– Znate, Eštone, izgleda mi da vam je vaš rukovodeći položaj u postaji počeo pomalo da udara u glavu. Ja obično nemam strpljenja s uobraženim veličinama.

– A imate li s bilo kim?

Menti se približi upravitelju, nadnevši se nad njega.

– Ne izazivajte me, Eštone. Ostaviću mis Kon ovde vama na brigu dok ja budem u planini i vi ćete se o njoj brinuti najbolje što možete, a o Holideju nećete zucnuti ni reči. Ako se ne budete držali ovoga što vam kažem, imaćete posla sa mnom kad se vratim. Jesam li bio dovoljno jasan?

Popustivši konačno pod pretnjom, Ešton klimnu glavom. Imao je, uostalom, već dovoljno problema i bez izazivanja sukoba s čovekom koji je, ne bez razloga, smatran za najopasnijeg i najsigurnijeg čoveka u oblasti.

– Znači, razumeli smo se – Menti zgrabio novčanicu s tezge i zgužvanu je gur-

nu Eštonu u džep. – Ovo je za učinjene usluge – odbrusio je strogo i udaljio se krupnim koracima, ispunivši svojom telesinom dovratak pre nego što je nestao. – Misli da je neko, a kukavica je – mrmljao je ulazeći u veliku zajedničku prostoriju. Okrenuo se ka uglu i opazio Moli kako se udaljava od stola za kojim su sedeli Indijanci. Jedan pogled na njeno bledo, optužujuće lice nagovestio je Mentiju da je nešto pošlo naopako.

– Moli? – pozvao je i uputio se prema njoj, ali mu je ona okrenula leđa, prišla vatri i stavila čizmu na ugrijanu rešetku. Gledajući ogorčeno Indijance, Menti je pošao za njom i dodirnuo je po ramenu. – U čemu je stvar, Moli?

Devojka mu se polako okrenu licem. Izraz njenih zelenih očiju naterao je Mentiju da instinktivno povuče ruku.

– Lagao si me, Djuk – rekla je optužujući. – Zašto?

Menti je naslutio šta se desilo. Prokleti, brbljivi, pijani crvenokošci!

– Misliš na Holideja, Moli? – upitao je bajagi nehajno. – Znaš šta, devojko, kada se on pojavio u Babilonu zbog nabavke namirnica za ekspediciju u isto vreme kada sam se i ja spremao da pođem na put, počela si da se ponašaš vrlo sumnjičavo i zato sam smatrao da će biti najbezbolnije ako budem lagao. Da sam ti rekao kako polazim u ekspediciju radi traganja za izgubljenim Meksikančevim rudnikom u isto vreme kada i Holidej, ti bi sabrala dva i dva i ubedila bi sebe da se sprema neka nevolja. Zato sam jednostavno izabrao lakši put.

– Shvatam. A da nisam slučajno razgovarala s ovim Indijancima i da oni nisu pomenuli kako su danas, na putu za planinu, videli Doka, ti bi i dalje istra-

jao u svojoj laži o ucrtavanju puta za dilžansu. Nastavio bi da i dalje praviš budalu od mene.

Crvenkasti odsjaj vatre obasjavao je Mentijevo preplanulo lice dok je on, silеći se da to čini mirno, izvadio cigaru iz džepa i pripalio je. Bio je nezadovoljan ovakvim razvojem događaja, ali je uvek, ako je bilo potrebno, umeo da savlada i prikrije svoja prava osećanja.

– Niko nije pokušavao da od tebe pravi budalu, Moli – rekao je smireno. – Priznajem da sam lagao, ali samo zbog toga da bi tebi bilo lakše. – Pramen dima vijugao mu se s usana dok ju je uporno posmatrao. – Sumnjaš da ću mu učiniti nešto nažao?

– Hoćeš li? To mi ti reci. Ne mogu da zaboravim da je Džim Kornel u Babilonu viđen kako razgovara s Lukom Henrijem veče pre našeg odlaska. Sad mi je jasno da si znao kako će Holidej doći ovamo i mislim da ga pratiš.

– Biću pošten s tobom, Moli. Ja imam najveće šanse na svetu da pronađem Meksikančev rudnik. Pošto sam znao da je Holidej ranijih godina proveo u planinama dosta vremena, pretpostavio sam, kada se pojavio u Babilonu, da će se i on možda uputiti ovamo. Poslao sam Luka da nađe Kornela i da sazna o čemu je reč. Kornel mu je rekao da se Holidej uputio u planinu, ali ja ni za šta na svetu nisam hteo da zbog toga odložim svoj poduhvat. Da li mi veruješ?

– Želim da ti verujem, Djuk, ali sada u dubini duše opet osećam onu neugodnu sumnju, ono saznanje da ti i Holidej mrzite jedan drugog.

– On nije dovoljno velik da mene mrzi.

Ćutali su neko vreme. Menti bezizražajnog lica, a Moli obuzeta neizvesnošću. Najzad je rekla:

– Odlučila sam da pođem dalje s tobom, Djuk. To je jedini način da budem sigurna da se između tebe i Holideja neće ništa desiti.

– To ne dolazi u obzir, Moli. U ovo doba godine bi u planini sigurno umrla.

– Moram da pođem!

– A ja kažem: ne.

– Prisiljavaš me da izgovorim nešto što nikad nisam želela da ti kažem, Djuk.

– Samo reci, Moli. Ja sam dosta izdržljiv.

– E, pa, dobro. Posle onoga što se desilo s Holidejem ja sam stalno gajila sumnju u njegovu krivicu i što sam duže razmišljala o tome, sve više mi je izgledalo neverovatno da je on varao u igri. Ja... tada nisam znala koliko je tebi važno da uvek budeš pobednik i kada sam konačno spoznala taj deo tvoje prirode, često sam se pitala nije li ono što je Dok tada rekao bilo istina. On te je tada optužio da si mu podmetnuo karte kako bi ga ocrnio u mojim očima, jer drugačije ne bih odustala od njega. Ti si to dobro znao.

Završila je, a on je toliko dugo ostao bez reči da je morala da okrene glavu k njemu i da ga pogleda. Mišići na obrazima su mu nervozno podrhtavali, a vilice i usne su mu bile stisnute.

– Povredila sam te, je li, Djuk? Morala sam biti iskrena.

Menti je nehajno stresao pepeo s cigare i vratio je sebi u zube. Moli nije znala da ga u stvari nije povredila, jer je on bio čovek koga je nemoguće povrediti. Ali su ga njene reči podstakle

da samog sebe zapita kakva su njegova prava osećanja prema njoj. Je li to zaista ljubav ili je ona bila jednostavno nešto što želi da ima?

Razmišljao je intenzivno o tome, ali mu je jasan odgovor neprekidno izmićao. Konačno je pomislio da je možda u pitanju i jedno i drugo. Bilo mu je, međutim, jasno da ako glatko odbije da popusti njenom zahtevu da pođe s njim u planinu, ona će to shvatiti kao posredno priznanje krivice i među njima će zauvek sve biti svršeno. Možda će biti i ako je povede, ali je ipak postojala mogućnost da se iz Big Horna vrati i sa zlatom i sa devojkom. Zaključio je da u životu ne treba okretati leđa šansi, ma koliko ona bila mala.

Izvukao je iz džepa nekoliko novčanića i pružio joj. – Ešton prodaje bunde od bizonske kože, Moli – rekao je otežući. – Bilo bi dobro da kupiš jednu.

Širom je otvorila oči. – Je li to znači da mogu da pođem u planinu, Djuk?

– Bunde koštaju petnaest dolara, ali ako se budeš cenjkala možeš je dobiti za dvanaest – osmehnuo se. – I dok budeš kupovala, reci tom debeljku da ipak nećemo ostati da prenoćimo. Krenućemo kroz jedan sat.

Osmeh nestade s njenog lica. – Zašto, Djuk?

– Zadržavao sam se ovde samo zbog toga da ne bismo pretekli Holideja, medena. Pošto to sada nije ni od kakvog značaja, mislim da je krajnje vreme da stignemo.

Dodirnula mu je rukom obraz:

– Opraštaš li mi što sam bila iskrena... i gruba, dragi.

– Razume se. A sad požuri dok ja odem i momcima saopštim neprijatnu vest. Moramo se brzo spremi.

Ona žurno izađe iz odaje. Menti ostade, zagledan u vatru. Bezizrazna maska mu je nestala s lica i ispod nje je izbio jarnosni gnev. Bacio je cigaru u vatru, a onda besno udario nogom cepanicu od čega iz nje prsnuše hiljade varnica. Ipak nije izbacila iz srca tog kućkinog sina! Trebalo je onog dana da svrši s njim jednom zauvek kad je već imao šansu. Ali ako mu se još jedna šansa ukaže, sigurno je neće propustiti. Moli će zaboraviti Doka Holideja tek kada ovaj bude šest stopa pod zemljom.

*

Kada je Džim Kornel zauzeo stražarsko mesto ispred pećine, s visokih planinskih prevoja začulo se zavijanje kojota, a na istoku su zarudili znaci zore. Kornel oseti da mu mučnina u želucu polako popušta. Prišao je ulazu i provirio unutra. Iz pravca gde se nalazio Holidejev ležaj čulo se duboko disanje, a s druge strane ritmično hrkanje Zeba Heća. Pao je u iskušenje da ih probudi, ali je ipak odustao od toga. Dok je na smeni ostao duže od njega i Heća i koristiće mu da još malo odpava.

Počinjao je još jedan hladan dan, pomislio je zadižući okovratnik krznenog kaputa. Vetar je doneo jedan suvi list i pogledavši u tom pravcu Kornel ugleda čoveka koji je išao prema njemu. Kornelu je za trenutak zastao dah pre nego što su mu refleksi oživel. Istog trenutka njegova puška se okrenula prema pridošlici i njegov palac zategao je obarač.

– Stoj! – dreknuo je. – Odakle dolaziš, čoveče?

Nepoznati zastade s usiljenim osmehom na izubijanom licu. – Nema potrebe da upireš pušku na mene, prijatelju. Nisam naoružan. – Potapšao se po bedrima da overi svoju tvrdnju, a onda krenuo ponovo napred. – Moje ime je Bičer, prijatelju. Logorovao sam nešto dalje odavde, kraj potoka. Video sam vas kad ste došli prošle večeri, pa sam računao da bi bio društveni red da vas posetim. – Zastao je ispred Kornela i podbočio se. – Tražite li zlato?

– Možda – odvrati veliki Džim uzdržano, ne spuštajući oružje. – Bolje bi bilo da se ne približavaš dok ne probudim moje prijatelje, Bičere.

– Razumem što si nepoverljiv, prijatelju – Bičer pokaza na stene što su se preteći nadnosile nad njih. – One izazivaju nespokoјstvo. Ali mesto je ipak dobro za logor.

Kornel klimnu glavom i pođe korak nazad da bi ušao u pećinu, ali je istog trenutka osetio na potiljku pritisak nečeg hladnog i čvrstog.

– Ne miči se i da nisi pisnuo – začu dubok glas. – Uzmi mu pušku, Bičere.

– Nema razloga za strah, prijatelju – obrati se Bičer Kornelu, uzimajući mu pušku. – Ne brini, ne želimo ti nikakvo zlo. Hoćemo samo da malo razgovaramo s našim starim prijateljem.

Ruku dignutih u visinu ramena, Kornel se okrenuo i zagledao u lice čoveka koji mu je držao cev revolvera prislonjenu u potiljak. Bio je to krupan, bradati tip grubog izgleda. Treći nepoznati bio je visok i lice mu je bilo izduženo.

– U čemu je stvar? – upitao je proklinjući sebe zbog neopreznosti.

– Moje ime je Sauthol – rekao je visoki. – Da li ti to nešto znači?

Kornel se iznenadi: – Hečov ortak? On je rekao da si mrtav.

– E pa lepo, možeš se uveriti da nisam, ali to što sam živ nemam da zahvalim njemu. – Pokazao je prema pećini rukom u kojoj je držao kolt. – Pozovi ih napolje – naredio je. – Reding, prođi tamo iza onih stena s puškom i dobro motri na Heča. Ako načini samo jedan pogrešan potez, pošalji nitkova u pakao.

Mršavi Reding odbauljao je ka desnoj strani pećine. Sauthol gurnu revolverom Kornela u prsa: – Pozovi ih.

– Neću da domamim moje prijatelje ovamo da biste ih vi, zlikovci, mogli dograbiti, Sauthole – odbi Kornel.

– Šta je, je li to Holidej u pitanju? – reče Sauthol. – Ja protiv njega nemam ništa. On mene ne ceni, ali ne cenim ni ja njega i time je među nama sve završeno. Ali hoćemo Heča i pošto smo skoro ceo mesec čekali toga Judu da se vrati, ne nameravamo da čekamo i dalje. A sada ih pozovi ili ću ja opaliti metak.

Zaključivši da može verovati u ono što je Sauthol rekao za Doka, Džim povika:

– Dok, izadi! Imamo društvo!

Holidej se posle nekoliko trenutaka pojavi, razbarušene kose, ali budnoga oka i s revolverom u ruci. Na izlazu iz pećine naglo je zastao. – Šta, dodavola, treba da znači ta predstava?

– Baci taj revolver iz ruke, Holideje – naredi Sauthol. – Mi hoćemo Heča, a ne tebe, ali ako ne budeš poslušao, ovaj tvoj veliki prijatelj dobiće kuršum u trbuh!

– Sauthol, Bičer i Reding! – izusti zapadnjak iznenađeno. – Ali...

– Da, znam, mislio si da smo mrtvi – umešao se Reding. Uperio je pušku prema izlazu iz pećine, jer se tamo s puškom u ruci pojavio Heč i s nevericom gledao u njih. – Baci pušku, Heč – zarežao je – kako ne bih sebi priuštio zadovoljstvo da ti prospem utrobu.

Za trenutak je nastala gluva tišina, a onda je Heč odjednom skočio prema zaklonu i istovremeno ubacio metak u cev puške.

Zapadnjak se nije dvoumio: zamahnuvši revolverom, skočio je za Hečom i zadao mu odmereni udarac po glavi. Ošamućen, ali još svestan, Heč se napezao da nanišani puškom. Zastenjao je bolno kad ga je vrh zapadnjakove čizme pogodio u zglavak desne noge. – Holideje, izdajico! – besno je povikao kad mu je Dok oteo pušku iz ruku.

– Gle, gle, ko to govori – podsmehuo se Sauthol. – U redu, Holideje, ovo si zaista pametno učinio i tim potezom verovatno si spasao život sebi i tvom krupnom prijatelju. Ali za svaki slučaj, odbaci oružje. Brzo!

Udaljavajući se od Heča, Dok nije odmah poslušao i nije odbacio revolver sve dok Sauthol nije nategao obarač revolvera, prislonjenog na grudi velikog Džima.

Kolt i puška su zvečeći pali na tle i Dok se odmaknu od njih. Za to vreme Heč se upinjao da ustane.

– Eto, poslušao sam, Sauthole – reče zapadnjak. – Šta sad?

Gurajući Kornela ispred sebe, Sauthol priđe pećini, praćen Bičerom na par koraka rastojanja. – Hoćeš da kažeš da ne znaš, Holideje? – rekao je hladno, dok je očima zamagljenim od mržnje netremice gledao Heča. – Hoćeš reći da

ti naš stari prijatelj Zeb Heč nije rekao ništa?

– Ma šta vam bude kazao, znajte da je to prljava laž, Holideje – procedio je Heč. – Sve je bilo onako kako sam vam ispričao.

– A šta je to bilo onako kako ste mi ispričali?

– Misli na indijansku zasedu, Holideje – dopuni Sauthol Heča. – Ali kladim se da nikad nije rekao da je s bojišta otišao da dovede konje na kojima smo mogli pobeći i da se nikada nije vratio. – Opazivši kako je Holidej upitno pogledao Heča, klimnuo je glavom: – Vidim da ti nije rekao. Judo, da si se vratio s konjima imali bismo šansu, a ti si pobeo kao šugavi pas i Voker, Kejn i Barlou su iskasapljeni i skalpirani i mi bismo se pridružili njima da u poslednjem času nisu naišli vojnici. Odmaglio si s mapom, računavši da si uspeo, je li? Mislio si da smo mrtvi i da možeš sve što nađeš zadržati za sebe.

– Da, to je mislio – umeša se Reding. – Ali nisi mogao da odgonetneš mapu, je li, izdajniče, kao što ni mi danima nismo uspeli i da ćeš potražiti nekog pametnijeg od tebe, a onda se vratiti ovamo. Znali smo da ćeš se vratiti, Heče i zato smo te čekali.

– Sve su to samo prljave laži – reče Heč.

– Zašto bismo lagali? – upita Sauthol. – Šta bismo time dobili?

Zeb Heč je zurio u njega poluotvore-nih usta i Dok shvati da je on zaista lagao.

– I šta ćemo sada? – upita Kornel, još uvek osećajući cev Sautholovog revolve-ra na trbuhu.

– Tebi i Holideju ništa se neće desiti – odgovori Sauthol. – Mi želimo samo mapu... i našeg starog, dobrog ortaka. – Pogleda zapadnjaka: – On te je uključio u ekipu kako bi mu odgonetnuo mapu i odveo ga do Meksikančevog rudnika, je li tako?

– Možda.

– Sigurno da jeste. Pa lepo, udruži se s nama, Holideje. Odvedi nas do rudnika i mi ćemo te pošteno uključiti u deobu dobitka. Poštenije nego što bi ovaj kučkin sin ikada učinio.

– Ne sklapam sporazum s čovekom koji drži upereno oružje u mog prijatelja – odvrati Dok. – Pusti velikog Džima da dođe ovamo, pa ćemo možda razgovarati.

– Ne smete me izdati, Holideje! – doviknu Heč besno. – Sklopili smo sporazum!

– Pusti Džima, Sauthole – ponovi zapadnjak. U tom trenutku nije mu bilo ni na kraj pameti da sklapa sporazume bilo s kim. Želeo je samo da vidi Kornela bezbednog.

– Holidej nam je potreban, Zik – podseti Reding Sauthola. – Pusti tog grmalja.

– U redu, ali bez podvala – pristade ovaj i uperi revolver u Heča kada je Kornel pošao prema Holideju. – Reding, odvedi Heča u pećinu i uzmi mu mapu.

Njegov pajtaš spremno dočeka naredbu i s uživanjem pritisnu cev puške Heču u rebra. – Hajde, miči se! – izdra se. Heč se okrete i pođe ispred njega u pećinu.

– Šta će biti s Hečom kada mu uzme-te mapu, Sauthole? – upita zapadnjak.

– A šta ti misliš da će biti?

– Sigurno će ga ubiti – uzdahnu Kornel.

– Tačno si rekao – potvrdi Sauthol.

Kornel i Holidej se kradimice pogledaše. Nijedan od njih nije voleo Zeba Heča, ali jedno je bilo ne prihvatati nekoga, a sasvim drugo stajati po strani i mirno gledati kako neko ugrožava njegov život.

– Hajde da se nešto dogovorimo, Sauthole – predloži zapadnjak. – Ako želiš da ti i ja načinimo neki posao, prvo moraš pustiti Heča da ide kud hoće. Vi ćete dobiti zlato, ako ga nađemo. Zar vam to nije dosta?

– Nikad nije dosta kad... – na krkljanje i krik koji su doprli iz tame pećine, Sauthol zastade u pola rečenice. – Reding? – povika i ne dobivši odgovor krenu napred.

Zapadnjak u tome ugleda šansu. – Revolveri, Džime! – šapnu prijatelju i skoči na Sauthola kada je ovaj prošao pored njega, ne skidajući oka s pećine.

Sauthol se okrenu prema njemu, ali nije imao vremena da upotrebi svoj kolt jer ga je Holidej u skoku udario rame-nom i izbacio iz ravnoteže.

Ta Holidejeva akcija spasla je Sautholu život, jer je u tom trenutku iz pećine grmnuo pucanj i tane i prozviđalo tamo gde je Sauthol bio samo delić sekunde ranije. Bacivši se u stranu istovremeno s drugim pucnjem, Dok u magnovenju ugleda Heča pogurenog na ulazu u pećinu s revolverom u ruci i začu Bičarov bolan krik kad je treći hitac pogodio cilj.

Nekoliko metara dalje Kornel je uspeo da ščepa Dokov odbačeni revolver. – Beži unutra, Dok! – povikao je iz sveg

glasa, a onda opalio u istom času kad je grmnuo Sautholov kolt.

Bacajući se glavačke prema pećini, Dok opazi kako je veliki Džim pogođen u grudi. – Džime! – povikao je, padajući na tle. Ali Džim Kornel ga nije čuo, jer ga je Sautholov metak pogodio u srce. Prasak Hečovog revolvera naterao je Sauthola da, glasno psujući, potraži neki zaklon.

Holidej se u tom trenutku našao na kolenima, zureći s nevericom u Džimovo beživotno telo. Nije čak video ni ranjenog Bičera, koji se, zaklonjen iza jedne stene, pripremao da uzvрати paljbu i nije bio svestan toga da je Heč skočio prema njemu, sve dok ga ovaj nije oborio i zajedno s njim se otkotrljao s brisanog prostora.

– Prekinite s gledanjem – zauriao je Heč – i uzmite revolver i branite se!

Holidej najzad shvati kako je to trenutno najvažnije. Osvrnuvši se, ugledao je Redinga, opruženog na leđima, s drškom Hečovog noža, koja mu je virila iz grudi. Banditova puška ležala mu je pored desne ruke. Munjevitim pokretom Dok je dohvati i okrenu prema ulazu, spreman da dočeka neprijatelja. Ispalio je nekoliko metaka, pa iako nije video metu, meci su postigli izvestan efekat, Bičer je ustao i šepajući počeo da beži kako bi se dočepao skrovitog mesta iza jedne grupe stena, dok su mu Hečovi meci prštali oko nogu.

Zapadnjak lagano spusti pušku koja se još dimila i ponovo pogleda u mrtvog prijatelja.

– Mrtav je, Holideje – podseti ga Heč grubo – a bićemo i mi ako ne zapnemo da se izvučemo.

Kuršumi, koji su se, zviždući i zujeći, odbijali od zidova pećine, potvrdili su Doku da je Heč u pravu. U njemu proključa gnev.

– Ti kučkini sinovi ubili su mog prijatelja – procedio je i ustao da pođe napred. Hečova ruka ga dograbi za jaknu i povuče nazad.

– Ne olakšavajte im posao, Holideje. Shvatam da ste ogorčeni, ali budite razumni! Činjenica je da su nas ovde zatorili kao u mišolovci, ali još nismo otpisani!

Zapadnjak se naglo pribra i zagleda se u Hečovo lice, zamagljeno barutnim dimom: – Sve je to vaša krivica, Heče. Da niste izdali ove ljude napolju, do ovoga ne bi došlo i Džim bi bio živ.

– Svako će jednog dana umreti – stigao je ravnodušan odgovor. – Možda je Kornel imao sreće. Umro je brzo i lako.

Obojica se pognuše i počеше se povlačiti dublje u pećinu, praćeni plotunima opsađivača. Dok Holidej shvati da je Zeb Heč verovatno u pravu. Za velikog Džima sve je brzo i bezbolno bilo gotovo. Istovremeno je postao svestan da ih Sauthol neće nikada pustiti da živi izađu iz ove rupe.

*

Heč je bez prestanka kašljao skoro već ceo čas, od kako su gusti oblaci dima od vatre koje su banditi zapalili na ulazu u pećinu, počeli da prodiru u njenu unutrašnjost. Zapadnjak je ležao nepomičan, lica priljubljenog uz hladno tle, gde je vazduh bio najsvežiji i najčistiji. Oči su mu se suzile, ali on se naprezao da se ne zakašlje, jer je znao da ako jednom počne više neće prestati.

Negde oko podne Sauthol je vlažnim i natrulim žbunjem zapalio veliku vatru, nabacujući s vremena na vreme naramke mokrog granja i lišća, a vetar je unosio dim direktno u pećinu. S vremena na vreme on i Bičer bi kroz dimnu zavesu ispalili po hitac unutra.

Holidej je na desnoj podlaktici zadobio plitku ranu od odbijenog taneta, a Heč je krvario iz rane na levoj ruci. Obojica su bili u lošem stanju i ako bi dim još više prodro u pećinu, to bi Sautholu i Bičeru pružilo šansu da priđu bliže i zaspnu pećinu kuršumima, a da se pri tome sami ne izlože opasnosti.

– Baci napolje mapu, Heče! – odjeknu Sautholov glas, ali na to nije stigao nikakav odgovor. Heč se dovukao do zapadnjaka, grčeci se od napada bolnog kašlja. – Ja ću se uskoro ugušiti, Holideje – uspeo je da izusti. – Moraćemo oružjem da probijemo put napolje.

– Oružjem bi se mogli probiti samo u pakao. Ne bismo stigli ni da se pomolimo kad bismo izašli kroz vatru i dim. Zato bolje da ih podsetimo da smo još tu, kako ne bi pali u iskušenje da nas dokrajče.

Uz veliki napor Heč se okrenu na trbuh i, oslonivši se na laktove, podiže pušku. Pripucali su zajedno sve dok nisu ispraznili šaržere pušaka.

– Kako ti se ovo sviđa, Sauthole? – povika Dok.

Odgovor je stigao u vidu brze puščane paljbe. Zatim je Sauthol povikao: – Hajde da pregoravamo, Holideje! Ti i ja. Meni je potreban Heč, a ne ti. Žao mi je tvog prijatelja, ali bilo je ili on ili ja. Ti to znaš. Još uvek se možemo sporazumeti. Ti si najbolji čitač mapa u pokrajini i niko ne poznaje planine bolje od

tebe. Po svoj prilici bez tebe nikada neću naći Meksikančev rudnik, zato pregovarajmo. Ti možeš da biraš: ili da budeš mrtav s tim trulim prevarantom ili da iz planine odjašeš bogat pre prve zimske oluje.

– Pametno govori, Holideje – progovori promuklo Heč. – Zašto ipak ne izaberete njega? Možda biste mu čak mogli pomoći da me dokrajči. To bi vam se dopalo, zar ne?

Dok ne odgovori ni jednom ni drugom. Prezirao ih je obojicu. Mrzeo je Heča zato što je posredno bio odgovoran za smrt velikog Džima, ali Sauthol je bio taj koji ga je ubio i zato će osvetiti Kornela ili će i sam u tom pokušaju umreti.

Digao je pušku i ispalio hitac kroz dimnu zavesu. Čuo je kada se tane odbilo od stene i odmah zatim Sautholovu prigušenu psovku. Malo zatim nov naramak mokrog granja i korova bačen je na vatru i zatim se počeo dizati dim gust kao testo. U pećini je sada vladao mrak kao usred noći i Zeb Heč počeo ponovo kašljati.

Smrt je bila blizu. Holidej je to znao i dok je stavljao nove metke u šaržer puške, setio se Moli Kon. Da li će plakati kad čuje za njegovu smrt? Hoće li je uopšte biti briga?

Poći s takvim razdirućim mislima u grob bilo je vrlo tužno. Imati trideset godina i nikoga ko bi za vama zažalio kada umrete još tužnije. Da su mu zvezde odredile drugačiju sudbinu... ali ko će žaliti za većitom lutalicom, prisilnim usamljenikom, koga je podmukla bolest naterala da dođe u ovu divljinu i večno živi na oprezu s rukom na dršci kolta?

Sada je i on kašljao kao i Heč. Dim je ispunjavao svaki kutak i svaku pukotinu pećine, gušeći, pekući oči i trujuć organizam polako ali sigurno. Nije više video ni Heča koji je ležao jedva pola metra od njega. Nasumce je pružio ruku, osetio pod prstima Hečovo rame i grubo ga prodrmao.

– Nemamo više izbora, Heče – rekao je.

Ovaj ne odgovori. Nije mogao. Ali je Dok pod rukom osetio kako se ovaj izdigao na ruke i kolena i po tome je shvatio da ga je razumeo. Nesvestica je zahvatila zapadnjaka čim se izdigao u klečeći položaj, ali je ipak ustao. Posrćući i kašljući njih dvojica se uputiše prema izlazu.

U tom trenutku puške su ponovo za-grmele.

Obojica se baciše potrbuške na tle i ostadoše tako neko vreme. Spolja su puške pucale, ali kuršumi više nisu zujali po pećini!

Digavši glavu, zapadnjak obrisa suzne oči i žmireći pogleda kroz dimnu zavesu. Nazreo je nejasne obrise stena pre nego što mu je dim ponovo zamračio pogled. Onda je iznenadni nalet vetra rasterao dimnu zavesu i Dok ugleda siluetu konjanika sa revolverima u obe ruke, koji je pucao na nešto ili nekoga.

– Menti! – procedio je.

– Šta kažete? – prokrkljao je zaslepljeni Heč.

Zapadnjak odmahnu glavom. Mora da ga oči varaju. Ali pre nego što mu je oblak dima ponovo zaprečio vidik, ugledao je još konjanika među stenama, a među njima je nepogrešivo prepoznao Luka Henrija.

– Šta se tamo napolju događa, Holideje? – upita ga Heč.

Zapadnjak nije odgovorio jer se i sam uputio napolje da proveri. Obišavši vatru, oteturao se kroz sloj dima s upereonom vinčesterkom u rukama. Ali puška mu nije bila potrebna. Tridesetak metara odatle, s leva, ugledao je Zika Sauthola opruženog na jednoj pljosnatoj steni s rukama zgrčenim kao kandže na grudima i upola smrskanog lica. Nedaleko od njega nekoliko konjanika su nagnali Bičera do ruba provalije i pod kišom kuršuma, koje su na njega ispalili, ovaj se prevrnu na leđa i surva u ponor.

Onda se Holidejeve oči zaustaviše na plećatom konjaniku, odevenom u kožnu jaknu od bizonovog krzna, čiji se revolver, okrenut u vis još dimio.

– Zdravo, Holideje – oslovi ga konjanik otežući. – Zar uvek zapadate u ovakve bezizlazne situacije kada ste daleko od kuće?

Zapadnjak nikad nije verovao da bi moglo doći vreme kada će biti srećan što vidi Djuka Mentija. Ali, dok je polako obarao cev puške, pomislio je kako neka čuda ipak nisu sasvim nemoguća.

*

Zeb Heč je prineo bocu s viskijem usnama i ispio poslednja dva prsta tečnosti kao da je u pitanju voda. Zakašljao se kada je odvojio bocu od usana i zadovoljno pogledao Mentija.

– Oduvek sam voleo dimljeno meso, Djuk – osmehnuo se – ali mi se nije sviđelo da to meso budem ja.

Menti samo kratko klimnu glavom i baci pogled preko stena do mesta gde je Holidej klečao sagnut pored tela Dži-

ma Kornela, pokrivenog njegovim kaputom. Henri i ostali odvucli su tela Sauthola, Redinga i Bičera i bacili ih u jednu duboko provaliju.

Najzad je Holidej ustao, stavio šešir na glavu i uputio se niz padinu prema njima. Pre toga je već, uz dosta napora, izrazio zahvalnost Mentiju što je došao na vreme i spasao ih, ali kad je docnije malo razmislio njegovim osećanjima preovladale su sumnje, koje nije mogao na licu da sakrije. Odbio je da poveruje kako je Mentijevo prisustvo u tom kraju puka slučajnost i naslutio je da ga je njegov veliki neprijatelj u stvari pratio. Želeo je da sazna zbog čega.

Menti ga je čuo kako se približava, digao je jednu nogu na kameno uzvišenje, i oslonivši se laktom na koleno, izvadio cigaru iz džepa. Ispod maske na grubom, opaljenom licu grozničavo je razmišljao. Odbacio je ideju da nešto smisli jer je istina bila suviše očevidna.

– Žao mi je za Kornela, Holideje – rekao je.

– Hvala. No, o Džimu ćemo možda kasnije još razgovarati. Sada bih hteo da znam šta vi ovde radite, Menti?

Kolut dima lagano se odvojio od Mentijevih usana. Izgledao je pribran u tom košmaru nasilja, pribraniiji nego što ga je zapadnjak ikada video.

– Odgovor na to pitanje vrti se oko Kornela, Holideje – rekao je. Zatim je sasvim mirno ispričao celu priču, počivajući od Hečovog dolaska u Babilon s ciljem da njega, Mentija, uzme za ortaka i njihove zajedničke odluke da i Kornela uključe u ortakluk kako bi pomoću njega primamili i Holideja. Menti je bio do krajnosti iskren u iznošenju onoga što je učinio i nije se ni potrudio da se

izvini. Znao je da je Holidej najbolji čovek za taj poduhvat, ali je shvatio i da Dok neće uzeti učešće ni u kakvom poslu, u koji bi on, Menti, bio umešan. Zato je udesio da Holidej, Kornel i Heč pođu napred, a on i njegova grupa za njima. Plan mu je bio da ostanu podalje sve dok rudnik ne bude pronađen, a da se onda pojave i da zajednički odluču kako će podeliti zlato.

Holidej ga je slušao i poverovao mu sve do izvesne tačke. Ta tačka gde je počinjala neverica bila je trenutak podela zlata. Menti je sa sobom imao četiri čoveka, a još izvestan broj njih čekao je u dolini njegov signal da im se priključi. Je li Menti mislio da mu je toliko ljudi potrebno za pronalaženje zlata ili je njihov broj nagoveštavao da ima na umu možda neki posebno određen cilj? I nije li taj cilj bio uklanjanje starog protivnika kada i ako Meksikančev rudnik bude pronađen?

Možda nikad neće znati odgovor, jer se ovde na Henging Stouns, završavala njegova nesuđena pustolovina. Veliki Džim je bio mrtav. Sahraniće ga da počiva u večnom miru, a zatim će se vratiti. Ni deset izgubljenih rudnika neće ga navesti na iskušenje da se udruži s Djukom Mentijem!

Rekao je to što je mislio, naravno nešto biranijim rečima i Menti se namršio.

– Zahvalnost kod vas ne traje baš dugo, je li, Holideje? Da nije bilo mene vi biste sada bili mrtvi.

– Zahvalan sam vam – odgovori zapadnjak – što ste mi spasli život. Ali time smo samo izravnali račune, Menti. Vi ste mi ostali dužni još onoga dana kada ste mi namestili onu podvalu u

kartama i sada sam spreman da dignem ruke od obračuna s vama. Ali ne računajte da ću poći s vama.

– Shvatate li da bez vas u ekipi nemamo mnogo šansi da pročitamo šta na mapi piše?

– To je vaš problem.

– On ozbiljno misli, Djuk – javi se Heč. – Kunem ti se da nikada nisam sreo tako tvrdoglavog čoveka.

– Tvrdoglavog i glupog – složi se Menti zajedljivim tonom. – Znao koliko mrzim da doživim poraz, Holideje. Mislite li da ću prihvatiti poraz u potrazi za Meksikančevim rudnikom?

– To je vaša stvar.

Menti opusti ruke do drški revolvera. – Šta biste kazali na mogućnost da birate, Holideje? Šta više volite: da pođete sa mnom, ili da završite u onoj jaruzi sa Sautholom i njegovim ortacima?

Zapadnjak se hladno osmehnu:

– I vi biste to učinili, zar ne, Menti? I vi ste čovek koga je Moli odabrala! Šta će onda još doživeti u svom životu!

– Ne menjajmo temu. Pridržavajmo se poslovnog razgovora. Hoćete li da učestvujete ili nećete?

– Neću.

– Radije ćete da umrete nego da nam pomognete da svi postanemo bogati?

– Hoćete da kažete da pomognem da se vi obogatite, Menti? Vi mene ne biste uzeli u obzir za deobu. – Pokazao je rukom na ostale: – A ako ovi jadni glupaci računaju da će dobiti svoj deo, onda su gluplji nego što izgledaju. – Dobacio je Heču prezriv pogled. – Jeste li, Heč, ikada videli da ovaj grmalj deli nešto s takvim kao što ste vi? Živeli biste samo dotle dok mu ne okrenete leđa...

A u Babilonu bi ga slavili i nazivali herojem zato što vas je poslao pod zemlju.

U Zebovim crvenim očima blesnula je iskra neodlučnosti i nesigurnosti. Okrenuo je glavu prema Mentiju. Seme sumnje pustilo je koren.

– Ne slušaj ga – odbrusio je Menti, sada već uzrujan. – Tako mi boga, vi ste suviše razjapili usta za čoveka koji stoji na ivici groba, Holideje. Već sam se skoro odlučio da vas zbog toga ustrelim.

Zapadnjakova ruka počivala je pored kolta. – Pokušajte ako hoćete, Menti. Ja bih sigurno poginuo, ali ne postoji ni najmanja šansa da vas ne odvučem za sobom.

Nekoliko dugih trenutaka dva čoveka su stajala jedan naspram drugog i u vazduhu je već lebdeo miris baruta. Dok je bio spreman da umre, ako već tako mora biti, ali ne i Djuk Menti, koji je uvek igrao na dobitak, a u ogledanju revolverima ovde ne bi bilo lake i sigurne pobeđe. Ako Holidej već treba da umre, onda će to biti kada on izaбере. Djuk iznenada pomisli kako u rukama možda drži presudnu kartu za koju nije ni znao. Odmače ruku od revolvera i osmehnu se:

– Do vraga, kako smo došli na ovakav razgovor, Holideje? Vi ste, razumljivo, uzrujani što vam je prijatelj mrtav, a ja sam dopustio sebi da me iznervirate. Ne želim obračun s vama, čoveče! Vi me znate... Pobeđa po svaku cenu. Hajdete, pođite, sahranite svog prijatelja i moji ljudi će vam u tome pomoći. Onda ste slobodni. Možete ići kuda hoćete i radite šta hoćete.

– Je li to iskreno? – upita Dok sumnjičavo.

– Naravno. Promislite malo bolje, Holideje. Kako bi Moli reagovala ako bi čula da sam vas ja ubio! Ona mi to nikada ne bi oprostila. A ništa na svetu nije toliko vredno kao njena naklonost. Čak ni sve zlato Big Horna. Luk, Bob, pomozite Holideju oko sahrane!

– Mogu ja to i sam – odgovori Dok udaljavajući se.

– Neka vam bude – reče Menti ljubazno. Zatim se naglo uozbilji i obrati čoveku pored sebe: – Seme, pođi i dovedi ostale iz grupe. Noćas ćemo se ovde ulogoriti.

Sem Ferer skoči na konja i odjaha. Holidej ga je posmatrao sve dok ovaj nije nestao izvan domašaja pogleda, a onda se okrenuo ka Mentiju, koji mu je sad bio okrenut leđima i razgovarao s Hećom. Instinkt mu je govorio da je Menti suviše lako odustao od svog zahteva i da mu zbog toga ne treba verovati, ali je smatrao da se zbog te činjenice trenutno ne treba brinuti. Uputio se u pećinu da uzme svoju opremu. Nije zamerao velikom Džimu da onome što je učinio, jer je imao razumevanja za ljudske slabosti. Kornel je bio jednostavan čovek koga sreća nije služila i koji je u ovom poduhvatu video šansu da izmeni svoju sudbinu. Verovatno je verovao Heću i Mentiju, jer je bio naivno pošten. A umro je da bi spasao život svome prijatelju.

*

Veliki usamljeni bor dizao se kao nadgrobni spomenik nad humkom Džima Kornela, a glatko i krupno plavo kamenje prekrivalo je humku. Zapadnjak je načinio primitivan krst i pošto je na

izdeljanoj strani vešto sasutim barutom nagoreo duboko u drvetu njegovo ime, stavio je krst iznad humke. Planinski vetar je šumio svoj rekvijem dok je zapadnjak stajao ćutke, gologlav, opraštajući se od prijatelja.

Dok je silazio padinom prema vatri, ledeni vetar ledio je njegovo znojno telo, ali on to nije zapažao. Hodao je lagano, umorno, korakom starog čoveka, tražeći oslonac na kamenitom tlu. Išao je u susret neizvesnoj budućnosti.

Tada je do njegovog uha dopro glas koji dugo, dugo nije čuo: – Dok!

Zastao je i polako okrenuo glavu. Obasjana plamenom gorske vatre stajala je Moli Kon.

*

– Još jednu šolju kafe, Djuk? – upita ga Luk Henri.

Menti je ćutke odmahnuo glavom i nastavio da posmatra Moli i Doka, koji su sedeli zajedno s druge strane vatre. Devojka ga je s vremena na vreme pogledala očima punim topline i zahvalnosti. Spasao je Holideju život i njoj je to izvanredno mnogo značilo. A Menti ju se pomisao na to zarivala kao nož u srce, jer je shvatio koliko mnogo njoj Holidej znači.

Nije voleo što ih gleda zajedno, srećne, ali na neki izopačen način bio je zadovoljan, jer mu je to bila garancija da će plan, koji je smislio za poslednjih nekoliko časova posle puškaranja, sigurno uspeti.

Istina, bila je velika šteta što će njegov plan gotovo sigurno dovesti do toga da izgubi devojku. Ali pravilo hazarda

bilo je da onaj ko želi sve mora biti spreman da rizikuje sve.

Iz mraka se pojavio Heč i bez reči seo pored njega, zaudarajući na alkohol, upola pijan i još uvek garav od dima, očnih kapaka crvenih na rubovima.

– Nameravaš li sada da mi kažeš šta spremaš, Djuk? – upita ovaj prigušeno.

– Biće bolje ujutru – promrmlja Menti. – Ionako do ujutru niko neće otići odavde. Posle toga svi ćemo poći u platinu.

– To se ti nadaš.

– Nada je za nesposobnjakoviće kao što si ti, Heče. Ja znam da će poći.

Jutro je svanulo vetrovito i donelo sitnu, rominjajuću, hladnu kišu. Ispod nadstrešnica stena ljudi su se kretali u ogrtačima, spremali doručak i pripremali konje u očekivanju polaska.

Holidej je čučao pored vatre i brijao dvodnevnu bradu, a Menti je šetao tamo-amo pored njega.

– Kakvo divno jutro – promrmlja kisel.

– Aha – izusti Dok i nastavi da se brije.

– Jeste li spremni za povratak?

– Jesam. Je li vam Moli kazala da će se vratiti sa mnom?

– Da, to sam ionako očekivao. Jedin razlog zbog kojeg sam je ovamo doveo jeste što je ona to sama tražila. Bila je zabrinuta zbog vas. To je pomalo dirljivo, zar ne?

– Ako vi tako kažete, onda jeste.

– Ima samo jedna stvar, Holideje. Meni sada ne odgovara da se ona vrati. Zapadnjak naglo diže pogled:

– Šta?

– Moli ide dalje sa mnom. Do kraja. Holidej žustro ustade:

– Ne možete je povesti, Menti. Možda ćete tamo provesti sedmice tražeći izgubljeni rudnik. Po ovom hladnom vremenu ona bi najverovatnije umrla. Ako vas pre toga Indijanci ne bi napali i srodili.

– Da, traganje će možda trajati sedmicama – potvrdi Menti s osmehom. – Možda i duže. Razume se, ako biste vi bili s nama to bi možda trajalo samo nekoliko dana. Ne mislite da je tako?

– Na šta to ciljate?

– Sporop kopčate, Holideje... možda... jer nikada niste ni bili mnogo iskreni, bar kada su u pitanju poslovi. Mislim, ako ste već toliko zabrinuti za Moli, onda bi najbolje bilo da i vi pođete s nama. Pomozite da što brže nađem Meksikančev rudnik i da se što pre vratim sa zlatom, pre nego što se devojci desi nešto neprijatno.

Oštar odgovor, kojim je zapadnjak nameravao da uzvрати, zamro mu je na usnama kada je opazio Moli kako se kroz izmaglicu jutра približava vatri. Luk Henri je išao za njom s puškom u rukama. Moli je plakala.

– Život je surov – osmehnuo se Menti kada je devojka prišla. – Moli neće da veruje da bih ja mogao da budem tako opak da je prinudim da pođe s nama kako bih na taj način naterao i vas da nam se pridružite, Holideje. Ali kao što sam vam već pokušavao objasniti, u poslu je važno dobiti igru i vi dobro znate da se neću ustezati ni pred čim da svoj dobitak uzmem.

– Nemoj ga poslušati, Dok – preklijnala je devojka suznih očiju. – Biće sa mnom sve u redu. Ti se vrati bez mene. Dosta si već pretrpeo i ne treba više da patiš.

Zapadnjak je netremice gledao Luka Henrija, koji je stajao malo po strani, s puškom bajagi slučajno uperenom u njegovom smeru. Iza Herijeve gromadne telesine ugledao je i ostale ljude iz Mentijeve grupe s oružjem u rukama. Cela banda mu je zatvarala prilaz ka konju. Hladna jeza milela mu je niz kičmu. Pogledao je Mentija i na njegovom licu opazio pobedonosni osmeh.

– Menti, huljo preispoljna! – procedio je gnevno.

– Obojica smo isti, Holideje. Jedina razlika je u tome što sam ja hulja dobitnik, a vi ste onaj koji gubi. Pođite, pomozite da što brže nađem Meksikančev rudnik i ostavimo se prišivanja pogrdnih imena. Dakle, polazite s nama ili ostajete?

– Nemoj da pristaneš, Dok – opirala se Moli. – Ne može te naterati.

Ali zapadnjak je nije slušao. Stajao je zagledan u pravcu juga, prema nejasnim obrisima Big Horna, zakriljenog zavesom sitne kiše. Kroz tu koprenu nazarao je snažne glečere i provalije zapadne strane, gde je samo jedan pogrešan korak mogao značiti smrt i gde uraganske ledene bure mogu oduhvatiti čoveka za tren oka. U ovo kasno doba godine snežna oluja može naići svakog trenutka i za pola dana zavejati čitave naseobine.

– Gubimo vreme, Holideje – trže ga Mentijev glas.

Holidej se s ogorčenjem zagleda u svog neprijatelja. Opet je potučen. Djuk Menti je imao sreće od prvog dana kada su se sreli. Možda je više postizao lukavošću i pokvarenošću, pomisli, ali ishod je bio isti.

– Neka ljudi pojašu, Menti – reče potmulim glasom i vinu se u sedlo. – Ja ću jahati na čelu.

*

Istog popodneva, desetak milja južno od Henging Stounsa, naišli su na kolonu konjice, predvođenu pukovnikom Baklijem na putu ka reci Salmon, gde je trebalo da se održi sastanak s poglavcima plemena Čejena i Jutah. Vojnici su bili umorni od dugog marša preko planinskih ograna i Bakli je obavestio zapadnjaka da namerava da zanoći u Monrojevoj dolini i da sledećeg dana pređe poslednju etapu puta.

Pukovnik i Holidej su se dobro poznavali i Bakli je izrazio iznenađenje i neslaganje s činjenicom da ga je zatekao u društvu s Djukom Mentijem, čovekom koga niti je voleo, niti mu je verovao. Holidej je u jednom trenutku pomislio da pukovniku objasni kako on i Moli Kon putuju s tom grupom protiv svoje volje, ali je tu ideju odmah odbacio, jer je tokom susreta s pukovnikom Menti zadržao Moli pored sebe i Dok nije sumnjao da bi, ako bi na to bio prinuđen, Menti izazvao krvoproljeće, ukoliko bi vojska pritekla Doku i Moli u pomoć.

Sem toga, u tom trenutku pukovnik je i bez toga imao dovoljno briga. Rekao je Holideju kako gaji veliku nadu da će se spor sa Indijancima oko područja Jalna na kraju završiti miroljubivo. Sobom je nosio kompromisni predlog vlada u kome je nudio plemenskim poglavcima garancije za koje je verovao da će biti prihvaćene. Pukovnikova prava strahovanja, međutim, zasnovana na glasinama i potkrepeljena nekim pouz-

danim činjenicama, odnosila su se na bandu otpadnika čejenskog plemena, pod vođstvom poglavice Oštra Sekira, koji je nameravao da izazove neprilike i sukobe već u toku sastanka, s tim da kasnije pokrene širi ustanak.

Uprskos zauzetosti tim problemima, pukovnik Bakli je našao dovoljno vremena i volje da pokuša zapadnjaka i njegovu takozvanu ekspediciju uveriti da odustanu od svog cilja. Čudio se što je Holidej uopšte došao na pomisao da se u to doba godine upusti u putovanje u planine Big Horna i nije bio impresioniran kad mu je Dok objasnio kako ovaj put imaju dosta siguran putokaz o lokaciji izgubljenog Meksikančevog rudnika. Znao je iz višegodišnjeg iskustva s ovim krajem koliko je ljudi izgubilo život u uzaludnom traganju i bez ustezanja im je stavio do znanja kako imaju sve šanse da dugačkoj listi nastradalih dodaju i svoja imena.

– Suviše crno gledate na stvar, pukovniče – rekao je Menti. – To je samo jedna obična planina. Vodite vi brigu o crvenokošcima, a našu brigu prepustite nama. Vreme je da pođemo, Holideje.

– U pravu je, pukovniče – složi se Dok. – Svaki trenutak mogao bi biti važan. – Pružio mu je ruku. – Želim vam svaku sreću na reci Salmon.

– I ja vama, Holideje – uzvratila je pukovnik srdačno. – Pričuvajte se. I dobro čuvajte ovu simpatičnu mladu damu – dodao je, primevši dva prsta obodu šešira u znak pozdrava.

– Budite uvereni da hoću – obećao je Dok. Pojahao je konja i ostao da sedi u sedlu, posmatrajući dugačku kolonu

plavih uniformi koja je, zveckajući opremom, prolazila kraj njega.

– Odlično, Holideje – rekao je Menti zadovoljno kada su nastavili put. – Znao sam da ćete biti dovoljno mudri i da nećete pokušati da nešto izbrbljate vašem prijatelju u plavom koporanu.

Umesto odgovora, zapadnjak podbođe konja petama i potera ga brzim hodom prema Svit Springu, poslednjem logorištu pre nego što počnu penjanje uz planinu.

*

– Šta je to? – upita Menti pokazujući prstom jednu tačku na mapi. – Kao da je neka muva, zamočena u mastilo, skakala po njoj.

– To je Prolaz Mrtvog Konjanika – objasnio je zapadnjak. – Ovi prevoji ovde izloženi su jakom vetru, tako da na jednom mestu stene izgledaju kao skeleti. Verovatno ćemo do sutra uveče stići do njih, ako se ne budemo suviše zadržavali.

– Ovo je pravi čovek za taj posao, zar ne, Heče? – obrati se Menti ovome dok su prekrštenih nogu sedeli pored razbuktale vatre.

– Nikada to nisam ni poricao – odgovori Heč. Zatim se nagnuo napred i pipkom svoje zemljane lule pokazao na još jedan natpis na mapi: – Zna li šta je crtač mislio ovim, Holideje? „Kaverna de fantazma“. To verovatno ima neke veze s pećinom?

– To znači „Pećina duhova“ – potvrdi zapadnjak. – Pretpostavlja se da je to pećina koju posećuje duh neke ubijene princeze iz plemena Jutah.

– Prolaz Mrtvog Konjanika, Pećina duhova? – nasmeja se Menti. – Izgleda da su se Indijanci usredsredili na to da uplaše ljude... Hej, kuda ste se uputili, Holideje?

Zastavši, zapadnjak odgovori:

– Idem da malo izvidim po okolini.

– Dođavola, čoveče, hoću da saznam nešto više o ovoj mapi!

– Za to ima još dovoljno vremena. Sada je važnije da proverim tragove koje sam video gore, iznad logora.

– A šta ste to videli? – upita Menti, ustajući. – Zapazio sam ja da ste pre izvesnog vremena nešto njuškali po okolini.

– Tragove Indijanaca. Zapravo trag jednog konja. Možda je to bio samo neki izvidnik.

– Čiji?

– Znam isto toliko koliko i vi. Ali ako u blizini ima Indijanaca, onda bi bilo dobro saznati kojem plemenu pripadaju.

– Nemam ništa tome da prigovorim – izjavi Menti. – Ali nemojte se predugo zadržati, Holideje. Ako vas dugo ne bi bilo mogao bih početi da sumnjam.

– Nemojte se uznemiravati, Menti. Nemam nameru da pobegnem.

– Drago mi je što to čujem. Zaista.

Uzevši pušku, Dok je prišao susednoj vatri za kojom je, šćućurena u svojoj velikoj bundi od bizona, bezvoljno sedela Moli.

Pružila mu je ruku i on joj pomože da ustane.

– Idem da bacim pogled po okolini, Moli. Jesi li ti dobro?

– Sasvim sam dobro, Dok. Idi, ali obećaj da ćeš biti pažljiv, hoćeš li?

– To je naš glavni adut u ovoj igri, Moli.

Ona nadlanicom protrlja čelo.

– Znaš, još uvek ne mogu da verujem da se sve ovo događa. Nikada nisam pretpostavljala da Djuk može biti takav. Ovo je prava noćna mora.

– Ne brini, Moli. Ja ću se starati o tebi.

– Ti si to uvek i radio kad smo bili zajedno, sećaš se? Oh, kakva sam ja budala bila, Dok! Kako sam mogla biti toliko slepa i poverovati sve one gluposti o tebi?

Holidej požele da se ovaj trenutak produži i da ostane bar još neko vreme s njom, ali nije imao vremena. Blago ju je dodirnuo po ramenu:

– Pokušaj da malo odpavaš, Moli. Ja ću biti opet tu kada se probudiš.

– Kako ti kažeš, Dok – rekla je i ostala da stoji kao uplašeno dete, okružena surovim licima ljudi, čije su ruke počivale na drškama revolvera uvek kada je zapadnjak bio u blizini.

Kada mu je nabacio sedlo na leđa, konj se počeo joguniti, ali ga je blago milovanje po glavi i vratu odmah umirilo. – Da, znam da si umoran, stari prijatelju – promrmlja Dok blagim glasom. – Obojica smo umorni. Hajdemo onda da ovo što pre završimo, pa da se vratimo i malo zatvorimo oči.

Ispevši se na vrh prevoja iznad logora, Holidej je zastao u mraku u kome je samo hujao vetar, a onda poterao konja prema zapadu. Po noći je, naravno, praćenje tragova bilo nemoguće, ali on je nešto ranije, sve dok je bilo imalo dnevne svetlosti, išao za tragom jednog nepotkovanog konja nekoliko stotina metara prema zapadu i pretpostavljao je da se Indijanac nastavio kretati tim smerom. Sećajući se iz davnih dana

konfiguracije ovog terena, Dok je znao da jedini put kojim se taj usamljeni konjanik mogao uputiti vodi na zapad preko Baderbejk Hilsa i dalje do El Gala, gde se jedan stari indijanski put račvao prema istoku i jugu.

On sam nije bio mnogo zabrinut zbog tog jednog traga, ali ovo je ipak bila indijanska teritorija i znao je da će mirnije spavati ako bude siguran da je sve u redu.

Kada je stigao do raskrsnice kod El Gala vetar se sasvim umirio. Nigde nije mogao da otkrije ni traga života. Visoko drveće dizalo se iznad njegove glave, a preko stena, stolećima glačanih bujica, ma vode, grgoljio je miran potočić. Privezavši konja, Dok oprezno ode do obale potoka i upalivši palidrvce saže se da ispića tle. Našao je tragove, ali konjice.

Posao je nazad prema skupini žbunja gde je bio privezao konja, kada je odnekud, malo uzvodno, do njegovog uha dopro šum. Zastao je, okrenuo se u tom pravcu i oslušnuo. Šum je za trenutak zamro, ali odmah zatim javio se opet, nešto jači i određeniji. Odjednom je osetio kao da mu pod nogama podrhtava tlo. Znao je šta to znači i već sledeće sekunde bacio se glavačke u jedini zaklon koji je u blizini ugledao – plitku, dva metra široku vododerinu.

Prva misao koja mu je u magnovenju pala na pamet, bila je da je to odred konjice, koji jaše po noći da bi sustigao pukovnika. Ali kada je izvirió preko ruba vododerine, video je da se prevario. Bili su to čejski, nepotkovani konji, a na svakom od njih sedeo je po jedan čejski ratnik.

Zapadnjak je čuo priče kako se Indijanci spremaju da krenu ratnom stazom,

ali svako ko je zaista poznao crvenog čoveka znao je da su takve priče besmilice. Kada su na umu imali neki ozbiljan poduhvat i kada nisu jahali otvoreno vitlajući kopljima i izvikujući ratne pokliče, Indijanci su jahali toliko tiho da se čuo samo bat nepotkovanih kopita i povremeno kratko rzanje njihovih konja.

Izbrojao je četrdesetak ratnika i u dubini duše nije nimalo sumnjao da ta grupa ima na umu da nekoga napadne. Zapazio je odsjaj pušaka i ratnih kopalja dok je grupa prelazila preko potoka, a povremeno i nejasna lica, premazana ratnim bojama.

Ispevši se na drugu obalu, Indijanci krenuše putem na šest-sedam metara daleko od vododerine u kojoj se zapadnjak skrivao, pa on uvuče glavu u rame na i priljubi se uz busenje mahovine. Ali pre nego što je uvukao glavu, ugledao je nešto što mu je otkrilo ko su ti konjanici. Mršavi konjanik s likom ptice grabljivice imao je na prsima ratničkim bojama ucrtanu ljudsku lobanju, koja se u tami sablasno belasala.

To je značilo da ova grupa nisu bili obični Indijanci u pohodu. Bili su to Čejeni otpadnici. Onaj, ko je kao Holidej, poznao Divlji zapad, znao je da ga oni ni po koju cenu ne smeju videti.

Kada se osmelio da ponovo izviri, Čejeni otpadnici su nestali. Odjek kopita njihovih konja sada se čuo nešto dalje na severu dok nije potpuno iščezao u noćnoj tišini.

A na severu odatle, dvadeset pet-šest kilometara dalje, nalazila se Monrojeva dolina, u kojoj su logorovali vojnici.

Holideju nije trebalo dugo da zbroti dva i dva i dobije odgovor na pitanje kuda su Čejeni jahali.

Dotrčavši do svog konja, on se vinu u sedlo i podbode konja u galop.

*

Menti je još uvek upola spavao i trljao je pesnicama oči da bi se razbudio, kada je zapadnjak protrčao pored njega i uputio se ka mestu gde su bili vezani konji. – Čejenski odmetnici... konjica... – čuli su se odlomci njegovog govora.

Menti se konačno sasvim razbudio: – Hej, čekajte, Holideje, nikuda vi nećete ići.

Stražar kraj konja stao je ispred zapadnjaka s puškom u ruci i preprečio mu put.

– Sklanjaj se s puta, Voterbi – izusti Dok zadihano. – Nemam vremena za gubljenje. Potreban mi je odmoran konj.

Stražar je odbio da se ukloni i od njihovog raspravljanja većina spavača u logoru se probudila.

Menti potrča i stade pored zapadnjaka.

– Šta ovo znači, Holideje? – povikao je.

– Rekao sam vam, dođavola!

– Onda mi recite još jednom, jer sam sada potpuno budan.

– Grupa čejenskih odmetnika ide prema Monrojevoj dolini! Namazani su ratnim bojama. Hoću da upozorim pukovnika.

– Neka đavo nosi pukovnika! On je vojnik i neka se sam stara o sebi. Šta će biti s njim nas se nimalo ne tiče.

– Menti, ti ratnici su čejski odmetnici – ponovi Holidej. – To su najkrvočniji zlikovci na Zapadu. A ujedno i najveštiji. Oni mogu iskasapiti ceo devetnaesti konjanički put, a da im dlaka s glave ne fali.

Mentijeva reakcija mogla se pretpostaviti. Rekao je samo:

– Pa?

Dok je uložio mnogo napora da se sa vlada.

– Mogao sam otići pravo u Monroejevu dolinu i da se ovamo ne vraćam! Vratio sam se zato da ne biste pomislili kako sam hteo da pobegnem, pa da zbog toga učinite nešto glupavo. Ali kad sam već tu, ništa me neće sprečiti da odjašem i da ih obavestim!

– Ništa? – Menti je u međuvremenu vešt, skoro nevidljivim pokretom izvukao kolt iz futrole. Crni otvor čelične cevi zinuo je zapadnjaku u lice.

– Bolje još jednom razmislite, Holideje!

– Dok! Djuk! – začuo se Molin glas iz tame. – Šta se događa?

– Vрати se u postelju, Moli – odgovori joj Menti polako. – Inače se svi vraćamo u postelju, zar ne, Holideje?

– U tom grešite.

– Ne budite tako neoprostivo glupi, Holideje – reče Menti ljut što je devojka ustala i prišla. – Moli, objasni neke stvari ovom ludaku. Uvrteo je sebi u glavu da ode i upozori vojnike na neke Indijance koji se muvaju po okolini. Objasni mu da nam to ne odgovara.

– Ali, Djuk, samo se po sebi razume da vojnici moraju biti upozoreni! – usprotivila se devojka. – Ne možemo mirno pustiti da pukovnik Bakli bude u opasnosti, a da ga ne opomenemo!

– Grešiš – povisi glas Menti. – Sada si rekla nešto što kao posledicu može imati da ovaj tvrdoglavi čovek dobije pun trbuh olova!

Ruku opuštenih niz telo, Holidej je pogledao pravo u cev Mentijevog pištolja. Lice mu je bilo mirno, a njegov izraz tvrd kao čelik. Samo mu je pri odsjaju logorske vatre u očima blesnula ljutnja.

– Ako već nameravate da me ubijete, onda to učinite odmah, Menti – rekao je bez okolišanja. – Za mene će biti isto kao da sam mrtav ako na savesti budem imao smrt tolikih vojnika.

Izraz čuđenja prelete preko lica Djuka Mentija.

– Za ime božje, ne mislite to valjda ozbiljno, Holideje? Zar ste tako neopravljivo glupi?

– Nazovite to kako hoćete, ali ili vratite taj revolver u futrolu ili ga upotrebite!

– Djuk! – povika Moli. – Valjda nećeš to učiniti!

– Misliš da neću? – osmehnuo se Menti cinično, pogledavši je u oči.

Bila je to greška. Munjevito brzim pokretom Holidej je zgrabio revolver, a zatim svom snagom udario Mentija pesnicom u lice. Menti je pao na leđa i mlaz krvi mu je linuo iz usta i nosa. Kada su njegovi ljudi pritrčali, Holidej je zapeo obarač kolta i uperio revolver u Mentijevo izobličeno lice.

– Nazad! – viknuo je. – Dalje od mene ili je Menti mrtav!

Negde iza njega začulo se metalno škljocanje. Neko je zapeo obarač puške.

– Nećete uspeti da povučete okidač – dopro je do njegovog uha škripav glas Zeba Heča. – Odbacite tu pucaljku! Brzo!

Holidej se nije ni okrenuo da pogleda odakle je čuo glas. Revolver je i dalje držao u ruci.

– Siguran sam samo u jedno, Heče, a to je da me nećete ubiti. Vi ste suviše pohlepan kućkin sin da biste se na taj način odrekli zlata za kojim žudite. Kad nađemo Meksikančev rudnik, tada ćete možda pokušati da me smaknete, ali ne sada.

Niko nije rekao ni reči kada je Menti ustao. On se pažljivo opipao po usnama i zagledao crvene mrlje na vrhovima prstiju.

– Udarate jače nego što sam mislio da možete, Holideje. Za finog džentlmena to je prilično iznenađujuće – rekao je tiho, skoro s divljenjem. – Zaista iznenađujuće.

– Ja sada odlazim u Monrojevu dolinu – odgovorio mu je Holidej. – Vi dobro znate da ću održati reč i da ću se, kao što sam rekao, vratiti.

– Ne veruj mu, Djuk – opomenu ga Heč, približavajući se vatri s puškom u ruci.

– Ne sećam se da sam od tebe tražio savet, Heče – odbrusi mu Menti. Okrenuo se da bi ispljunuo sukrvicu, a onda ponovo pogledao Holideja, ruku oslobođenih na bedra. – Taj revolver u vašim rukama ne znači ništa, tvrdoglavko. Ne biste uspeli da stignete ni do konja. To dobro znate.

Holidej nehajno spusti kolt.

– Da, znam to – rekao je iskreno. – Ali mogao bih vas ubiti, čoveče. Pomislite i na to.

– Ne brinite! Mislim ja na sve. Zato pogledajmo činjenice bez zavaravanja. Mi vodimo trku s vremenom. Potrebni ste nam da nađemo put uz zapadnu

stranu planine i ako vam dopustimo da izigravate savesnog heroja izgubićemo par dana.

Mentijev glas zvučao je pomirljivo. Znao je da zapadnjak neće više ustuknuti i pokušavao je da ubedljivošću nadoknadi ono što silom nije mogao.

Holidej se za trenutak zamislio, a onda rekao:

– Nema ni govora o tome da ćete izgubiti na vremenu, Menti! Objasniću vam kako da sasvim bezbedno stignete do Prolaza Mrtvog Konjanika. Vi ćete, prema tome, tamo stići, a ja ću vam se pridružiti sutra uveče ili u toku noći.

– Ako budete živi. Nama će se gore smrznuti leđa čekajući vas, dok ćete vi možda ležati u Monrojevoj dolini glave rascepljene tomahavkom nekog Čejena.

– Ja ću vojnike samo opomenuti, a neću se boriti – objasni Dok. Pogledao je Moli. – Inače bi mi bilo drago da propadnete u planini, ali ne i sada, kada je Moli s vama. Ona vam je garancija da ću se vratiti.

– Oh, Dok... – zausti devojkina suznih očiju, ali ju je Menti grubo presekao: – Ovo su muški razgovori. – Klimnuo je glavom i nastavio: – U redu, Holideje. Ispričajte mi sada kojim putem da podelimo odavde.

Dok je zapadnjak objašnjavao Mentiju pravac puta, Moli Kon se okrenula i lagano udaljila od njih. Nikada se nije osećala tako jedno i bespomoćno. Bila je obuzeta osećanjem krivice što samo zbog nje Dok neće biti u stanju da pobegne od Djuka Mentija, čoveka za koga ona više nije znala da li ga poznaje ili ne. Bila je suviše slaba da bi zaplakala kada je došla i šćućurila se pored vatre i samo je jednom digla glavu i pogledala kada

je čula topot kopita konja, koji je Holideja u punom trku odneo iz logora.

Dalje putovanje je za nju bila noćna mora i to mora koja je svakim časom postajala sve strašnija. Bojala se planine, Indijanaca, ovih surovih, grubih ljudi, koji su joj sada bili potpuni stranci, a najviše od svega bojala se Mentija lično.

Znala je pouzdano da će Menti i Heč ubiti Doka ako i kada budu našli Meksikančev rudnik. A ako njega ubiju, može se desiti da i nju uklone kako bi njenom smrću osigurali i njeno ćutanje.

Noćna mora bila je suviše blaga reč da bi se tačno opisalo njeno viđenje situacije u kojoj se našla. Vrhunac ironije bio je da je morala sve ovo doživeti, sve ove rizike i opasnosti da bi joj tako stečeno iskustvo pomoglo da sagleda i Doka i Mentija u pravoj svetlosti i da do kraja razjasni osećanja koja je prema toj dvojici gajila. Dok je dokazao da je čovek od časti i nepokolebljivog morala, čovek koji je spreman da rizikuje život i za nju i za ugrožene vojnike, dok se Djuk Menti konačno otkrio kao bezdušan, samoživ i pokvaren čovek.

Shvatila je i to da je Dok Holidej očigledno i dalje ceni, a možda i voli, i njeno srce je brže zakucalo pri saznanju da ga ona, u stvari, nikada nije ni prestala voleti.

Samo, šta joj je to sada vredelo? Je li sada uopšte još nešto bilo od značaja?

Zaplakala je, ali je njen slabi prigušeni jecaj prekrilo šum sve jačeg vetra, koji je s planina duvao prema logoru, donoseći sa sobom sneg i ledeni dah prvih znakova zime.

*

Holidej je skrenuo umornog konja prema severozapadu, bodreći ga petama da održi tempo. Na uzanom delu ravnice, izbrazdanom plitkim jarugama, koja se graničila s Monrojevom dolinom, inače krležavo rastinje bilo je prilično proređeno. Sledeći sat jahanja trebalo je da ga dovede do Arbakl Brejksa. A jedan sat kasnije, ako mu sreća bude naklonjena, ugledaće konjicu pred sobom.

Dok je hitao preko ravnice, oko njega je carevala noćna tišina. To je značilo ili da je sve već završeno ili da još nije ni počelo. Čejenski odmetnici imali su vremena u izobilju da do vojničkog logora stignu pre njega, ali zapadnjak je računao na čejenski način ratovanja, a njihov omiljeni način borbe bio je nečujno prilaženje i iznenađenje, a ne otvoreni juriš, kako su praktikovala neke druga plemena.

Jahao je žurno kroz noć, polegavši po vratu konja da bi bio manje uočljiv. Prilaz Monrojevoj dolini biće verovatno rizičan. Pretpostavljao je da se konjica ulogorila na severnom delu doline, pored izvora, a to je značilo za njega produžetak puta za još nekoliko kilometara, kroz teren pun žbunja.

Stigao je do Arbakl Brejksa i usporio konja u lagani hod da bi sišao niz jedan neravni puteljak u samu dolinu. Na licu je osećao pirkanje lakog noćnog povetarca. Oštrim okom ispitivao je svaku senku i siluetu na koju bi nailazio. Veštinu noćnog putovanja naučio je baš u ovim i okolnim planinama, gde je s Brzonogim Jelenom pre dosta godina proveo mnogo dana. Kao planinski lav u lovu, automatski je proveravao i izdva-

jao svaki noćni šum. Delom pogledom, a delom instinktom izdvajao je takođe svaki pokret koji bi mogao najaviti prisustvo lisice, kojota ili ptice, pri čemu je odmah sve odbacivao što je pripadalo prirodi u noći.

Do izvora, kome je hitao, bilo mu je preostalo još oko kilometar i po kada je odjednom zastao i sjahao. Povukavši za sobom konja u jednu jarugu, privezao ga je čvrsto za jedan grm, a onda izvukao nož i revolver. Vinčesterka mu je ostala u futroli na sedlu. Ako bude bio prisiljen da se bori, onda će to biti borba izbliza... A onaj karakteristični miris indijanskog tela, koji mu je golicao nozdre, upozoravao ga je da do toga može doći veoma brzo.

Zapadnjak je u mislima zabeležio mesto odakle se šum čuo i počeo svoj kružni put prikrađanja, prilazeći sve bliže jednoj skupini sitnih kaktusolikih žbunova na desnoj strani. Ponovo je zastao da oslušne i čvršće stisnuo rukom dršku oštrog bovi noža.

Odjednom se iz žbuna pojavila jedna senka i zastala, gledajući nepomično prema severu, suprotno od mesta gde se Holidej nalazio. Zapadnjak je povukao nož nešto više uz šaku i zamahnuvši svom snagom, hitnuo čeličnu oštricu na neprijatelja. Hladni čelik je poleteo kroz tamu i zario se u prsa ratnika. Indijanac je tiho zakrkljao i počeo da pada. Priskočivši ka njemu, Dok je zamahnuo revolverom i svom snagom udario ratnika po glavi pre nego što je ovaj mogao da pusti samrtni krik.

Izvukavši nož iz grudi ubijenog crvenokošca, Holidej je nastavio tiho da se šunja kroz žbunje. Još dva puta je osetio u blizini miris Indijanca, a jednom

je opazio i neko slabo kretanje i čuo tihi glas koji ga je dozivao. Požurio je napred, računajući da će ga obližnji čejenski ratnik smatrati za nekog svog saplemenika i zahvalno je pogledao prema nebu kada se ta njegova pretpostavka i obistinila.

Sada je već bio blizu izvora. Veliki kečdar, koji se dizao pored vode, i ceo logor bili su u tami, ali je silueta stražara bila još tamnija.

– Vojniče! – šapnuo je. – To sam ja, Holidej! Dolazim k tebi!

Zatvarač na stražarevoj puški glasno je škljocnuo i zapadnjak je, trčeći prema njemu, visoko digao ruke. Nije želeo da ga neki nervozni stražar u ovom trenutku spravni sa zemljom.

Kada je prišao bliže, stražar ga je prepoznao:

– Holidej! Šta, za ime Boga, vi radite ovde?

– Govorite tiše, čoveče! Okolina vrvi od Čejena. Odvedite me pukovniku!

– Čejenski ratnici? – Puška zamalo što nije ispala iz vojnikovih ruku. – Hoćete da vidite pukovnika, Holideje? Odmah, gospodine!

★

Prva bleđa svetlost zore zatekla je pukovnika Baklija na padini koja se dizala s desne strane logora, odakle je pažljivo posmatrao njihovo logorište. Po svemu je izgledalo da logor nije prazan. Tu i tamo bili su razbacani ležaji pokriveni ćebadima, ispod kojih se nalazilo kamenje i grane složene u obliku uspavanih ljudi, a dugački niz vojnih konja bio je privezan za improvizovano privežište od jakog konopca. Ali svi ljudi,

do poslednjeg, koji su doskora ležali ispod tih ćebadi kada je stražar doveo u logor Doka Holideja, sada su ležali oporuženi na ravni uzvišenja, iznad pukovnika, zaklonjeni iza stenja i kamenja, sa puškama pripravnim kraj sebe. Jer odmah po dolasku zapadnjaka logor je brzo i u najvećoj tišini ispražnjen, pa je i Holidej čučao pored pukovnika, zadovoljan što je povlačenje obavljeno tako uspešno. Uskoro će znati je li njihovo povlačenje ostalo i neprimećeno. Jer zora je bila vreme kada su čejetski odmetnici najviše voleli da napadnu.

Nekoliko gluvih minuta je proteklo pre nego što se jedan Indijanac, nag do pojasa, iznenada pojavio u logoru. On je tako tiho i brzo izišao iz skupine žbunja da čak ni Holidej nije bio svestan njegovog prisustva, sve dok ratnik nije stigao do polovine logora, šunajući se između uspavanih „vojnika“. Onda su panterkim skokovima dojurili i ostali, urlajući, pucajući i zarivajući ratna koplja, ukrašena perjem u gomile granja, pokrivene ćebadima. Ali ratni poklič Indijanaca pretvorili su se ubrzo u urlike besa kada su ispod ćebadi otkrili granje i kamenje umesto mrtvih vojnika. U tom trenutku pukovnik Bakli je desnom rukom dao znak za paljbu.

Prvi, strahoviti plotun odlučio je za samo nekoliko sekundi ishod borbe, ostavljajući na bojnopolju mrtve i umiruće ratnike, uz one koji su sačekali drugi isti takav plotun. Ponovo i ponovo odjekivale su puške.

Pukovnik Bakli se sa zadovoljnim, pobedničkim osmehom okrenuo da se zahvali zapadnjaku.

Ali Holidej više nije bio iza njega. Sto metara dalje jahao je na pozajmljenom

vojničkom konju, jureći punim trkom prema jugu.

*

– Sto mu gromova! – bunio se Luk Henri ušiju pocrvenelih od zime. – Ovaj prokleti vetar ujeda kao zubi divlje mačke. Čini mi se da svira kroz mene, Djuk.

– Onda ujedi i ti njega – odbrusi mu Menti, gledajući kroz durbin. On nije bio čovek čije su se simpatije i osećanja mogli lako pridobiti.

Vetar je zaista sekao kao nožem kroz borove koji su se povijali pod njegovim naletima, a naročito na kamenitoj zaravni ispod prolaza gde su se dvojica njegovih ljudi popeli da osmotre eventualni dolazak Doka Holideja. Ispod njih, ščućureni pod zaštitom kamene nadstrešnice sedeli su ostali, dodajući drva na vatru u očekivanju nastupajuće noći. Menti je mogao da razazna Boba Meloja i Sema Ferera kako šetaju tamo-amo, ruku zavučenih pod pazuhu i povremeno bacaju poglede na sablasnu siluetu planinskog vrha koji se zvao Prevoj Mrtvog Konjanika.

Nekoliko suvih listova proletelo je, nošeno vetrom, preko zaravni dok je Menti gledao kroz durbin na put koji su toga dana ostavili za sobom. Gledajući nadole, izgledalo mu je skoro neverovatno da su taj put uspeali bezbedno da pređu. Bila je to staza koja bi i za planinske divokoze predstavljala iskušenje, a Holidej ih je upozorio da se pred njima nalaze još teži i opasniji usponi od toga.

– Ima li nekog znaka, gazda? – upita Henri, tek da nešto kaže i učini bilo šta

što bi mu odvratilo pažnju od sve jače hladnoće.

– Još ne.

– Verovatno to nije moja stvar, Djuk, ali čini mi se da je bila greška pustiti ga da ode.

– U pravu si!

– Jesam li?

– Jesi. U tvrdnji da to nije tvoja stvar.

Zaključivši da bi dalje raspravljanje s gazdom bilo suviše rizično, Henri se okrenu i počeo da skakuće po zaravni kao neki indijanski vrač kad predskazuje oluju. Pitao se kako Mentiju uspeva da bude tako otporan na hladnoću, dok je on već promrzao skoro do kostiju.

Ne, Djuk Menti nije bio neosetljiv na hladnoću. On jednostavno nije obraćao pažnju na nju. Tu veštinu naučio je još u mladosti, koju je proveo u severnim oblastima zemlje, gde je u ovo doba godine ujutru uvek morao da razbija led da bi se umio. Što je više zalazio u godine, sve je više učio kako se savlađuje osećaj bola, razočaranja i poraza, sve dok nije dospao do takvog stepena samosavlađivanja kakav može samo čovek tvrd i surov kao on dostići. I nikada nije prestao verovati da će ga te osobine vinuti onoliko visoko koliko bude želeo.

Zapalio je cigaru i pogledao nagore.

Nebo iznad Big Horna znatno se promenilo u poslednja dvadeset četiri časa. Još juče je povremeno padala slaba kiša, praćena intervalima, povremeno i dugim, kada je sijalo sunce. Bilo je hladno, ali s podnošljivim vetrom, koji kao da je obećavao da će godišnje doba, koje su i Sijuksi nazivali mesec listopada, potrajati još izvesno vreme, pre nego što planinom počnu duvati ledeni, divlji zimski vetrovi.

Ali ovoga dana jutro je osvanulo sa olovno sivim nebom i kovitlavi oblaci zaklanjali su visoke vrhove Big Horna. U takvom danu čak je i jednom Djuku Mentiju bila neophodna pomisao na najmanje pola miliona dolara u zlatu, kako bi ga zagrejala.

Henri se cupkajući privremeno zagrejao, ali čim je prestao hladnoća je ponovo počela da mu se uvlači u kosti.

– Možemo li sada sići, Djuk? – upitao je molećivo. – Imam utisak da mi se i mozak počeo smrzavati.

– Onda ćeš biti u sjajnoj formi kada budemo prelazili preko prevoja – podsmehnu se Menti. – Ali, ipak moramo misliti na tvoj mozak. U redu, Luk, siđi i pošalji mi Heča.

Henri se trapavo spustio niz padinu, brzinom zadivljujućom za njegove promrzle noge, na način koji bi činio čast i divokozi, a Menti je ostao sam, posmatrajući kako se tamno sivilo lagano spušta niz planinu. U dolinama je već vladala tama, ali tu gore, na zaravni, još je bilo malo svetlosti, pa je na padini iznad njega zapazio iznenadno, jedva приметно kretanje.

Prinevši ponovo durbin očima, uperio ga je ka jednom uzanom prolazu i ugledao čopor vukova. Izbrojao ih je osam, uključujući i dva džinovska vuka sa srebrnastom dlakom na ušima i repovima. Posmatrano kroz durbin, činilo se da su vukovi vrlo blizu i da njihove žute, užarene oči gledaju direktno u Mentija.

Počeo je da shvata zbog čega su tražili za zlatom više voleli da svoje tražanje ograniče na severne i istočne padine planine. Zapadna strana nije bila pogodno mesto za čoveka. Sem ako, na-

ravno, to nije bio čovek koji je zaslep-
ljujući sjaj bogatstva stavljao iznad sve-
ga. Kao na primer stari Meksikanac.

Ili Djuk Menti.

Počeo je da šeta tamo-amo s cigarom
u zubima, a onda je čupava, krivonoga
prilika s puškom u naručju stigla na uz-
višenje. Žeb Heč jedva da se bio zadi-
hao od penjanja, a okovratnik mu je bio
širom otkopčan, kao da prkosi prirod-
nim elementima.

– Henri mi reče da ga nema – saopš-
tio je.

– Još ne. Uostalom, rekao je da se ne-
će vratiti pre mraka.

– Još uvek misliš da će se pojaviti?

– Znam da hoće.

– Izgleda mi da mnogo nade polažeš
u njegova osećanja za tu ženu.

– U Holideju, zapamti, ima nešto više
od toga.

– Misliš za zlato?

– Donekle i to. Ali, više od svega, Ho-
lidej neće dozvoliti da ga ponovo izigra-
mo. On možda izgleda ravnodušan pre-
ma nekim stvarima u životu, ali je po-
nosan. Ja znam, Heče, šta se dešava u
glavi ponosnog i poštenog čoveka.

– Pa... ja lično nikada nisam bio mno-
go ponosan – odvrati ovaj. – Ponosom
ne može napuniti trbuh, niti platiti toplo
prenočište.

Vetar je počeo jače da duva, a mrak
je postajao sve gušći, smanjujući vidljivi-
nost na par stotina koraka. Menti je po-
novno usmerio durbin prema prolazu, ali
više nije mogao da vidi vučji čopor. Heč
kao da se upinje da mu pročita misli,
žmireći ga je posmatrao. Konačno se
oglasio:

– Jesi li hteo nešto od mene, Djuk?

Menti spusti durbin.

– Pogodio si, Heče. Hteo sam. Mislim
da je vreme da se o nečemu otvoreno
dogovorimo pre nego što se Holidej
vrati.

– O čemu to?

– O tome šta ćemo raditi kad se do-
čepamo zlata.

– To je bar prosto, zar ne? Ubićemo
ga.

Menti se osmehnulo.

– Znaš li da mi se mnogo dopadaš,
Heče? Ti si vrlo jednostavan čovek, jed-
nostavan kao mehanizam revolvera. I
ti bi tako jednostavno eliminisao Holi-
deja, je li?

– A zar ti ne bi? Čini mi se da ti imaš
više razloga da ga mrziš nego ja.

– A to bi značilo...

– Pa, evo šta bi značilo: on te je dva-
put ponizio pred tvojim ljudima, zar ne?
I koliko vidim, uspeo je na fini način da
ti skine devojkju.

Na Mentijevom licu odjednom se
pojavi ledena zloba.

– Mogao bi da upamtiš kako sam ti
malopre rekao da mi se dopadaš, Heče.
Ali niko ne može voleti čoveka s takvim
jezikom.

Mada je želeo, Menti nije mogao po-
reći istinitost Hečove konstatacije. A
budući da je bio čovek s vrlo razvijenom
sujetom, osećao se jako pogođen Moli-
nom izraženom hladnoćom. Ipak, bio je
mnogo manje pogođen onim što je Heč
rekao, nego onim zbog čega je to rekao.

– Izgleda mi da imaš nešto na umu,
Heče? – upita ga.

– Možda.

– Onda to i reci, čoveče. Nema smisla
držati u sebi ono što te muči. Mi smo
ortaci, zar ne?

– Jesmo li?

– Ti mi na pitanje odgovaraš pitanjem, Heč. Ne igray sa mnom glupave igre! Šta si hteo da kažeš?

– Pa... možda sam razmišljao o onome što je Holidej rekao. Da ćeš, kada se dočepamo zlata, jedva dočekati da iskoristiš trenutak kada ti budem okrenuo leđa.

– A, to je dakle! Misliš da želim da te izigram?

– Pa... palo mi je na pamet.

– Vidiš, to je još nešto što dugujem Holideju!

– Je li? Znaš, Menti, kada sam zaključio da mi je Holidej potreban da me odvede do rudnika zlata, palo mi je na pamet i to da si ti jedini čovek za koga znam da ima novca i koji uz to zna tim novcem i da pravilno raspolaže, pa sam te zbog toga uključio u posao. Ali znao sam da moja odluka donosi i rizik. Jer čuo sam da si i ranije imao ortake u poslu. Začudo, oni su imali neobičnu naviku da odjednom nestanu bez traga i glasa. No, mislio sam da će u tako velikom poduhvatu kao što je traganje za Meksikančevim rudnikom, biti dovoljno mesta za sve i da ćeš igrati poštenu igru. Sada više nisam u to toliko siguran.

Menti ga je bezizrazno gledao, ali se u sebi potajno osmehivao. Mudri Zeb! Naravno da nije nameravao da mu dopusti da sa Big Horna odjaše s punim torbama zlata. To je bila šansa koja se pružala samo jednom u životu, šansa da se čovek basnoslovno obogati, pa nije imao nameru da taj veličanstveni plen deli bilo s kim. No za sada mu je Zeb Heč još bio potreban. Čak i njegovi glavni saradnici Henri i Kileron počeli su se žaliti na tegobe, čim je putovanje postalo previše naporno. A najteži deo puta tek se na-

lazio pred njima, a ni Holidej neće biti najlakši deo poduhvata kada dođe vreme da se s njim raščiste računi.

Menti se naglo osmehnu:

– Zebe, zar ne shvataš u čemu je stvar? Holidej nije budala. On zna da protiv sebe ima jačeg protivnika i dovoljno je mudar da zna kako to treba rešiti. Pokušao je da nas zavadi i to će i dalje na sve načine pokušavati. Ako budeš progutao tu glupost o mojim namerama da te izigram, onda ti, u stvari, ideš njemu na ruku.

– Možda – promrmljao je Heč.

Menti mu priđe i prijateljski mu stavi ruku na rame.

– Dokazaću ti ono što tvrdim, Zebe. Pretpostavimo na čas da si u pravu kad kažeš kako nameravam da te izigram. Samo pretpostavimo! Zašto bih te onda, dovraga, vukao ovamo gore, cehim tim putem? Moraš priznati da sam imao bar tuce šansi da te se otarasim. Da sam hteo, mogao sam te predati Čejenima, a jasno je kao dan da su oni jedva čekali šansu da se s tobom temeljito obračunaju. Ti znaš šta bi od tebe bilo da sam to učinio. Onda, spasao sam ti život kod Henging Stounsa, jer, s obzirom na to kako si iz pećine izišao zaslepljen i napola ugušen, mogao sam te lako ustreliti revolverom i niko živ to ne bi znao, niti bi mogao čak i da u to posumnja. A ako sve to, iz bilo kog razloga, nisam hteo da iskoristim, mogao sam da nahuškam moje ljude na tebe. Imam ih devetoricu, Zebe, i ne moram posebno da ti naglašavam kako nijednom od njih nisi nimalo prirastao za srce. I sada mi lepo reci: zašto još uvek sumnjaš kako bih hteo da te uklonim?

Heč je otvorio usta i zaustio nešto da kaže, ali ih je ponovo zatvorio, s izrazom nedoumice na licu.

– Može biti da si u pravu, Djuk. Možda ja grešim.

– Nema tu nikakvo „možda“. Progutao si Holidejev mamac i sada znaš da si pogrešio.

– Izgleda da je tako.

Menti mu steže rame, a onda pusti ruku.

– Dobro. Sada kad smo raščistili naše odnose, vratimo se poslu! Hteo bih s tobom da razgovaram o Holideju, Zebe. Kako ja vidim stvari, on će se vratiti iz razloga koje sam ti pomenuo i računam da će održati reč i da će nas odvesti do izgubljenog rudnika. Dovoljno je mudar da posumnja šta sam mu ja u mislima intimno pripremio, pa će stoga svim silama raditi da taj moj plan osujeti. Pretpostavljam da i on potajno namerava da zбриše odavde s Moli i zlatom... jer, s obzirom na odanost njih dvoje, drugo ne možeš ni očekivati. Svakom pređenom miljom smanjuje se prostor za Holidejevo delovanje i približava se čas njegove odluke da stupi u akciju. To je ono gde ćeš ti morati da odigraš glavnu ulogu, Zebe! Hoću da celog puta ne skidaš oka s tog nitkova i da neprekidno motriš na svaki njegov pokret.

Heč se osmehnulo:

– Izabrao si pravog čoveka za taj posao, Djuk.

– Znam to. A sada hajde da se vratimo pre nego što se smrznemo.

U Zebu Heču kao da je bilo neke nove krepkosti i čvrstine dok je silazio puteljkom niz strminu. Mogućnost da primeni snagu i ispolji svoju izdajničku prirodu davala mu je dodatnu snagu. I

Djuk Menti se bolje osećao jer je bio siguran da na ovog planinskog lovca može računati sve dotle dok mu ovaj bude od koristi.

A tada, malo iznad njih, odjeknu jezičavo zavijanje, čiji se odjek širio preko stenja i vrhova drveća sve do udaljenih kutaka jaruga i provalija.

Menti zastade da bi pogledao naviše, dok je Heč produžio da hoda. Pošavši za njim Menti ga upita:

– Šta znaš o vukovima?

– Znam samo to da su ovde vukovi najkрупniji i najgladniji u celoj oblasti. Postoji uverenje da su oni sredili više kopača zlata nego Indijanci i zimske oluje zajedno.

*

Dok Holidej je stigao u logor ispod Prevoja Mrtvog Konjanika neposredno pred ponoć. Bio je mrtav umoran i pošto je u par reči objasnio Mentiju šta se desilo, umotao se u ćebad i odspavao do jutra. Ujutru je bio prvi čovek koji se u logoru probudio.

Krenuli su ubrzo posle rađanja dana, putem kroz šumu. A negde pred podne poginuo je Bob Meloj. Dok se kolona na konjima kretala uz brdo uzanim putem, priljubljenim uz liticu vrha poznatog pod nazivom Orlovo gnezdo, njegov konj se na jednom zaleđenom mestu okliznuo i zajedno s jahačem pao u provaliju. Do dna provalije zjapio je ponor dubok preko dvesta metara.

Nenadana i brza Melojeva smrt poslužila je ostalima kao surov podsetnik na sve ono što planina Big Horn još nije bila pokazala, a što je nagoveštavalo da

ona neće lako predati svoje blago ljudima u ruke.

Sledeći znak upozorenja stigao im je kada su, prošavši vrh Orlovo gnezdo, ugledali za sobom čopor gladnih planinskih vukova.

– Pola miliona? – izustio je Luk Henri nervozno, posmatrajući tamnosive siluete vukova koji su se šunjali za njima. U ušima mu je još uvek odjekivao Melovej samrtnički krik. – Da li to zaista vredi ovoliko?

Bilo je to pitanje koje će i ostali mnogo puta postaviti sebi pre nego što stignu u blizinu onoga mesta koje je stari Meksikanac na svojoj mapi označio sa crnim „X“.

Odněkud odozgo, iz tame granitnog prevoja, zahuktala je sova. Njeno huktanje nastavilo se u isprekidanim tomovima, kao smeh nekog ludaka. Bul Karson i Rej Voterbi izmenjali su poglede u tami iznad logora i zadrhtali od jeze koja im je zamilela niz kičmu. Pogledali su u nebo i poželeli da se oblaci razidu i dopuste Mesecu da svoju svetlost raspe po sablasnoj planini.

Bila je to treća noć koju je grupa provodila kod Prevoja Mrtvog Konjanika i ova dvojica su bili određeni za stražare u prvoj smeni pred Kavernom de fantazma. Bili su u sivim ogrtačima i imali su vunene naušnice ispod šešira. Sedeli su, pijujući kafu i kidajući zubima meso nedopečenog zeca, kojeg su toga dana ulovili.

Bul Karson se žalio na veliku hladnoću. Kukao je neprekidno celoga dana i njegove žalopojke išle su Voterbiju na živce. Obojica su bili snažni ljudi, ogrubeli od životnih tegoba i veoma razmetljivi dole, u Babilonu, ali sada, kada su

se nalazili u planini, daleko od sredine na koju su navikli, njihovi kvaliteti brzo su gubili na uverljivosti. Pritom Karsonovi još i nešto brže nego njegovog dugonosog prijatelja.

– Led, zima, vetar, vukovi i Djukovo ponašanje, to je prava apokalipsa. – Karsonove reči, koje je cedio polako kroz stisnute zube, zvučale su kao dobro naučena, do besvesti ponavljana priča. – Hoćeš li da mi kažeš možda kako nismo ljudi što smo došli ovamo, Voterbi? Hajde, reci mi šta misliš! Hoću da znam.

Voterbi trupnu nogom i zagriže veliki komad pečenja: Zvakao je dugo, a onda iznenadnim ljutitim pokretom bacio oglodanu kost i obrisao usta rukavom.

– Zar nikad nećeš začepiti usta, Karson? – promumlao je, okrećući leđa vetru.

– E, pa izvini što uzimam sebi pravo da uzdišem, ali moram da govorim kako bih znao da sam još uvek živ.

– Jadikovanje ti neće pomoći.

– Ono možda neće. Ali znam šta hoće.

– Šta?

– Pomoglo bi ako bismo uzeli dva konja i odmaglili odavde.

Voterbi ga oštro odmeri.

– To je glupa zamisao, Karson. Bolje bi bilo da čutiš da te Djuk ne čuje.

– Neka vrag nosi Djuka! Da ti iskreno kažem, sit sam do guše i njega i njegovog pričanja i njegovog držanja kao da je bog. On nam nikada nije predočio da će biti ovako, Voterbi. Doveo nas je tu gde lako možemo ostaviti kosti.

– Došao si zbog istog razloga zbog kojeg smo i svi mi ostali došli, Karson: zbog velike love.

– Jeste. Bio sam idiot. – Karson pride bliže svom drugu i zagleda mu se u lice. – Rej, čoveče, bojim se! Hajde da uradimo to! Da iskoristimo mogućnost i pobegnemo dok još možemo.

Voterbi ustuknu korak.

– Do vraga, rekao sam ti da su to suludi razgovori. Djuk je jasno stavio do znanja šta će se desiti ako bilo ko pokuša da ode. Ja ću radije rizikovati ono što nam ovde predstoji, nego da njegovu srdžbu navučem na sebe. Idem dole da donesem još kafe, Karson. Ti ostani ovde i zabavljaj se razmišljanjem, ali razmišljaj kao pametan čovek!

– Ne, ne idi, Voterbi! – počeo je Karson da ga preklinje, ali je visoki revolveraš već bio pošao i njegova silueta se jasno ocrtavala pri svetlosti logorske vatre dok je silazio stazom koja je vodila ka logoru.

– Kučkin sin! – procedi Karson i počeo mlatarati rukama i udarati se po bedrima. – Niko od njih nema dovoljno hrabrosti da se suprotstavi Mentiju. Možda je Meloj bio najsrećniji od nas. Pretpostavljam da mu je tamo gde je sada bar toplo...

Posmatrajući logorište dok se vreme sporo vuklo, Bul Karson nije primetio prisustvo opasnosti sve dok iza sebe nije začuo jezivo škljocanje zuba. Okrenuo se i kao sleđen zagledao se pravo u iskežene čeljusti jednog vuka. Vuk je stajao iza jedne okruglaste stene, nogu zgrčenih kao na skok i u čeljustima je lomio kost koju je Voterbi bio odbacio.

Karson je stajao kao oduzet, a vuk se nije micao i tišinu noći remetilo je samo jezivo krckanje. Oči zveri sijale su paklenim, krvožednim sjajem iznad olabav-

ljene njuške u kojoj su se beleli dugački, šiljati zubi, oštri kao noževi.

Karson je pokušao da vikne, ali kao da su mu klešta stegla grlo. Pušku je bio ostavio na stranu da bi se zagrejao, pa je drhtavim rukama pokušao da ispod teške kabanice dopre do drške revolvera. U tom pokušaju uzmakao je par koraka nazad.

Nije, međutim, primetio drugog vuka, koji je tog trenutka skočio na njega s jednog kamenog ispusta pozadi. Njegov krik prolomio se kroz vazduh u trenutku kada su se zubi zveri zarile u njegovo grlo i kada je pod težinom životinje u skoku pao na tle.

Dok Holidej je prvi potrčao i stigao na uzvišenje s vinčesterkom u ruci. Dve zveri kidale su Karsona i vukle ga preko zaravni sa druga dva vuka jurnula su pravo na zapadnjaka. Zastavši u trku, Dok opali iz puške i glava jedne od zveri razlete se u komade. Još zadimljena cev se okrenula i iz nje je ponovo bljunuo plamen na drugog vuka, koji je upravo skočio prema Doku. Teški kuršum pogodio je zver u sivkastosrebrnasti trbuh i vuk se zgrčio u vazduhu kao udaren teškim predmetom. Zapadnjak se sagnuo i udarcem puščane cevi odbacio preko glave telo koje je padalo. Mrtva životinja se otkotrljala i preletela preko ivice zaravni na stazu, da bi tamo oborila s nogu Voterbija, koji je trčao prema zaravni.

Holidej je munjevito ubacio novi metak u cev, tražeći pogledom novu metu, ali zveri ubice nestale su u tami noći.

– Karson! – povikao je, potrčavši preko krvlju poprskane kamenite zaravni.

Ali Bul Karson ga nije čuo. Grlo mu je bilo raskinuto, on se pridružio Bobu Meloju i nije više mogao reći je li mu konačno toplo.

*

Tragači za izgubljenim Meksikančevim rudnikom napustili su logor ispod Henging Stounsa, u kome je nesrećni Karson izgubio život i u kome su provele mučnu i napetu noć. Za ljude ogrubele i očvrsnule od surovih sudara sa životom, smrt nije bila nikakva novost, ali je najpre Melojeva, a zatim Karsonova pogibija svima izgledala kao zloslutno predskazanje. Zbog toga su sledećeg ranog jutra turobnih lica krenuli i njihovo raspoloženje nije se promenilo ni kasnije, tokom prepodneva, kada se konačno smirio vetar koji je puna tri dana neprekidno duvao. Osušene stabljike kržljavog planinskog rastinja više se nisu micale pod naletima hladnog severca. No, kao da slede raspoloženje svojih gospodara, i životinje su se nervozno trzale i raširenih nozdrva njušile nepomičan vazduh.

— Šta je? Zašto zaostajete? — povikao je Menti, kada je karavan usporio napredovanje. — Treba iskoristiti povoljno vreme i preći što veći deo puta.

Kao da želi primerom povući ostale, poterao je konja u kas i kolona konjanika i tovarnih konja poslušno je kasom pošla za njim.

Taj iznenađan prestanak vetra podudarao se nekako, možda i slučajno, sa trenutkom kada su zašli u relativno lako prohodan predeo. Nalazili su se sada iznad strmih planinskih vrleti i daleko iznad linije do koje je rasla šuma. Oda-

tle, pa dalje, u blagom usponu pružala se planinska visoravan i grupa jahača se kasom uputila putem ka vrhu, obeleženim jedva vidljivim tragom pojedinaca i karavana, koji su tuda ranije prošli, a koji je, kako je na mapi bilo naznačeno, vodio njihovom cilju — rudniku zlata.

Ljudi i životinje su se preznajavali do iznenadne, neprirodne toplote, neprijatne i teško podnošljive koliko i nedavno ledeni vetar. A onda je čudna tišina prekinuta. Jahači su primetili kako su dugačke vlati trave zatреperile i zašuš-tale. Nekoliko trenutaka kasnije, posle prvog slabog daška povetarca, usledio je drugi, zatim treći, a onda je vetar počeo opet duvati bez prekida, ne dopuštajući travi da se ispravi.

Temperatura je počela naglo da pada i iglice mraza počele su bockati lice i ruke. Za vrlo kratko vreme, posle manje od kilometra jahanja, košulje i jakne, tople od znoja, odjednom su se ustavile od hladnoće. Još jedan kilometar i znoj i pena na konjima pretvorili su se u sasušenu tvrdu skramu.

Jahači su se počeli osvrtnuti i zabrinuti zagledati oblake, koji su se preteći gomilali iza njih. Ti oblaci su izgledali olovno sivi, teški, bremeniti nepogodom i jezdili su nebom zaklanjajući planinske vrhove i provalije pored njih toliko brzo da ih je čak i pogled teško mogao pratiti.

U daljini se čulo hućanje dolazeće oluje kao grmljavina sve bližeg vodopada, a na obrazima, hladnim od vetra, osećao se ledeni nagoveštaj snega. Oluja se bližila brzinom uragana i strepnja je stezala grudi zabrinutih putnika.

*

Dok Holidej je stajao na izlazu iz pećine i posmatrao prirodu zaogrnutu belim snežnim pokrivačem. Snežna oluje besnela je neprekidno dvadeset četiri časa i sve vreme niko nije mogao da promoli ni nosa napolje. Sada je, međutim, planina opet počivala u tišini, zaleđena u veličanstvenom miru od koga je zastajao dah.

Posle izvesnog vremena zapadnjak je odvojio oči od fantastično izvajanog krajolika i pošao nazad u pećinu, ali je naglo zastao kada je video kako Neš Kilron navlači tamno čebe preko lica i nepomičnog tela Darli Vinvuda. Kraj je, očito, došao brže nego što je očekivao. One noći kada su vuci zaklali Karsona na Henging Stouns, Vinvud je navukao težak nazeb, koji je brzao prešao u zapaljenje pluća i posle toga ništa se više nije moglo učiniti. Moli ga je negovala dok je napolju besnela snežna oluja, a sada je sedela na svom ležaju u uglu pećine i brisala oči maramicom.

Zapadnjak je pogledao Kilrona i ovaj potvrdno klimnu glavom. Planina Big Horna odnela je još jednu žrtvu i njihov broj popeo se na tri.

Mašivši se za tabakerom i izvadivši iz nje cigaru, Holidej se osvrnuo oko sebe. Video je samo neobrijane, utučene ljude, zgrčene od hladnoće i šćućurene pod čebadima koja su ogrnuli. U pećini nije bilo ni drva za loženje vatre, a temperatura je bila ubistvena. Čak je i izdržljivi Zeb Heč izgledao iscrpljen, mada zapadnjak nije sumnjao kako će taj još dosta izdržati. Ljudi poput njega mogli su preživeti i pakao.

Što se tiče snažnog, krupnog čoveka, koji je stajao naslonjen na jedan stalaktit i posmatrao Holideja, u njegovu snagu i mogućnost da izdrži sve teškoće nije se moglo sumnjati. Menti je stajao i pušio cigaru kao da se nalazi na promenadi u Nju Orlinsu.

Da, zaključio Holidej, između njega i Mentija bilo je dosta sličnosti, a najmanje u jednoj stvari bili su isti: obojica su posedovali nesalomivu snagu volje da ostvare ono što su naumili. Postojala je u osnovi njihovog karaktera neka crta mazgovite tvrdoglavosti i kamene tvrdoće, koja im nije dozvoljavala da klonu ni pod kakvim tegobama. Mogli su se, možda, slomiti, ali ne i saviti. Pokleknuti ili odustati – tu mogućnost nisu poznavali.

Ali, što se ticalo Doka Holideja, tu se nije više radilo samo o izdržljivosti i sposobnosti da se preživi. Tu je bila i Moli, koja nije posedovala njegovu snagu volje niti Mentijevo konjsko zdravlje. Ona je bila žena, krhke građe, fina i nežna i mada se nije žalila ni na šta, Dok je znao da je ona na granici svojih mogućnosti. Sasvim je bilo verovatno da je nedostajao još mali napor pa da poklekne.

Moraće se po svaku cenu vratiti pre sledeće mećave, zaključio je. Moraće naterati Mentija da to shvati.

Kada mu se Dok približio, Menti se usiljeno osmehnulo. Kao da je pročitao zapadnjakove misli, rekao je kratko i tiho „Ne“ pre nego što je Holidej i progovorio.

Ali i ovaj se nije lako predavao.

– Nećemo uspeti da stignemo do cilja, Menti.

– Stigli smo dovde, a to je isto kao da smo uspjeli. Sami ste rekli da odavde do rudnika nema više od kilometra i po. To nije nikakva razdaljina.

– U normalnim uslovima nije, ali u ovom slučaju je isto kao i stotinu kilometara. Odavde do rudnika nema nikakvog zaklona i ako nas snežna oluja uhvati na putu posmrzavaćemo se.

– To je rizik koji ćemo morati da preuzmemo.

– Dođavola, čoveče, ne budite toliko surovi! Ako ne mislite na ostale, pomislite bar ne Moli. Pogledajte je! Ona je na granici snage i svaki sledeći napor može je dokrajčiti. Uostalom, ni ostali nisu bolje, sa izuzetkom Heća. Svi su polumrtvi.

– Moli je čvrsta devojka. U njoj plamti hrabrost. Ne brinem se za nju.

Zapadnjak stisnu vilice. On je mogao biti strpljiv dok je postojala šansa za spasenje, ali ostajanje na nastavku puta značilo je sigurnu smrt za devojku. Više se nije moglo uzmicati.

– Mislio sam da u vama ima više čovečnosti, Menti, ali pošto je ovako kako je, ja Moli vodim nazad. Istina, sada će i povratak biti rizičan, ali dalji put je samoubistvo.

Na Mentijevim usnama igrao je ledeni osmeh:

– Potrebni ste mi.

– Nisam vam potreban. Odavde je lako doći do rudnika. Mogu vam objasniti sve što vam do sada na mapi nisam objasnio, a Heć je isto toliko dobar vodič kao i ja.

– Ah, Holideje, gde vam je mašta? Od samog početka sam predvideo da je ovaj poduhvat nešto predodređeno, nešto što se može ostvariti samo onako kako je

zapisano. Vi i ja kao ortaci i planina u kojoj treba pronaći Meksikančev rudnik, to nije slučajnost! Čini mi se da je to scenario koji je sudbina već davno napisala za nas. Mi smo sudbinski povezani! Među nama ništa nije bilo rešeno u onom prvom sukobu i ništa neće biti rešeno ako sada odustanemo. Zar ne shvatate? Proviđenje nam je odredilo da se suočimo vi, ja, planina i najveće bogatstvo za koje se živ čovek ikada mogao boriti. Zar ćete okrenuti leđa takvom izazovu? Zar biste zaista mogli da odustanete?

– Ja uzimam Moli i odlazim.

– Ne! Ostajete oboje.

Na te reči nešto je u zapadnjaku puklo. Taj prelomni trenutak nastupio je naglo, nezaustavljivo, kao voda kroz provaljenu branu. Zamahnuo je munjevito pesnicom i svom snagom pogodio Mentiju u vilicu, od čega je ovaj pregrizao cigaru koju je držao u zubima.

Ali ma koliko da je Holidejev pokret bio nagao i neočekivan, Menti kao da ga je predvideo. Trzajem glave unazad uspeo je da amortizuje deo jačine udarca i odmah je pribrano uzvratio. Levom pesnicom pogodio je zapadnjaka u pleksus, a desnom ga je dohvatio po slepoočnici i arkadi.

Zapadnjak se zateturao, a onda jurio napred, štiteći lice rukama. Mada je dosta znao o boksu, u odnosu na Mentiju bio je skoro početnik, jer je ovaj bio poznat u Babilonu i celoj pokrajini kao nepobediv u kafanskim tučama. To se odmah i videlo. Kada je Dok zamahnuo da mu zada udarac u lice, Menti je udarac prihvatio i sačekao Doka na dignuto koleno. Udarac kolena u trbuh naterao je Doka da se zgriči i sagne, a Menti je zamahnuo nogom da

ga udari po licu. Ali ni Dok nije čekao taj udarac. Dohvatio je Mentija za petu i prste i svom snagom iskrenuo njegovu ispruženu nogu.

Izbačen iz ravnoteže, Menti je svom težinom tresnuo na tle, a Holidej se bacio na njega bez razmišljanja s jednom jedinom željom u srcu: da tog čoveka zgromi, zgazi, uništi.

Moli je završitala i ljudi su pritrčali borcima, koji su se valjali po podu pećine, zamahnutih ruku i nogu i napregnutih mišića tela. Kada su konačno ponovo ustali i našli se jedan naspram drugog da bi svaki od njih zasuo protivnika serijom udaraca, lica su im bila umazana krvlju, izgrebana i izubijana. No to ih nije sprečilo da nastave borbu i reski udarci su nanovo odjekivali u pećini.

Neko je šćepao zapadnjaka rukom za mišicu, ali on se otrgnuo i zamahnuo lakatom. Lakat je naišao na nešto čvrsto i Henri je jauknuo od udarca u zube. No to je odvratilo deo Holidejeve pažnje i Menti je iskoristio njegovu trenutnu dekoncentrisanost da bi mu nogom zadao težak, bolan udarac u grudi, koji je Holideju skoro presekao dah. Ipak, Menti nije uspeo da iskoristi tu prednost jer je, iako skoro bez vazduha u plućima, Dok krenuo u protivnapad, zasipajući Mentija serijom udaraca u predeo srca, a onda je usmerio napad na Mentijevo lice.

Ovaj je taj napad izdržao i ostao na nogama, odstupajući pod težinom udaraca. No ko zna ne bi li ipak pao, mada njegovu bizonsku snagu i nesalomljivu volju nije bilo lako pobediti. On je u osnovi bio divljaj i primitivan i pred mogućnošću poraza počeo bi ga hvatati bes, koji katkad može preokrenuti već izgubljenju bitku. Bio je to bes koji je

prkosio do kraja. No dilemu je razrešio Kilron. Snažnim udarcem revolvera oborio je zapadnjaka na kolena. Skoro na domaku pobede, zapadnjak je doživeo podli, izdajnički poraz.

Menti je povratio ravnotežu i pre nego što je Kilron ponovio udarac, zamahnuo je nogom i pogodio Holideja u glavu. Dokova svest se zamračila i on klonu na leđa.

Kada je Moli pritrčala i klekla pored zapadnjaka, Menti je ustuknuo korak nazad i pogledao je očima u kojima se polako gasio sjaj ludačke vatre. – Dajte mi malo vode – izustio je zadihano i jedan od ljudi potrčao je da ispuni njegovo naređenje. Prineo mu je čaturicu s vodom.

Grubo odgurnuvši Moli u stranu, Menti isprazni sadržaj čaturice Holideju u lice. Ovaj se osvestio, zatresao glavom, prskajući oko sebe kapljice vode i, oslanjajući se na ruke, upola se pridigao. No, pre nego što je sasvim došao sebi, Menti ga je zgrabio za prsa i osvojio ga na noge. Unoseći mu se u lice, procedio je kroz zube:

– Ići ćemo dalje, glupane! Svi zajedno!

Dok je prikupio snagu i, još uvek polusvestan, zamahnuo rukom umesto odgovora. Iako poražen, nije se predavao. Ali pre nego što je stigao da udari Mentija, ovaj je svom snagom udario njega. Svet oko zapadnjaka se zavrteo u ludom kovitlacu i dok je padao na zemlju učinilo mu se kako se oko njega ponovo rasprostire tama.

*

... – Moli!

Devojka se promeškolljila na ležaju, a onda se trgla od dodira ruke po rame-nu. Pretpostavljajući da bi se mogla up-lašiti i viknuti, Holidej joj je drugu ruku stavio na usta da bi je učutkao. Ali nije bilo potrebe za tim jer je ona odmah prepoznala njegov glas.

– To sam ja, Moli – prošaputao je. – Hajde, pođi, odlazimo odavde.

Devojka je bez reči ustala i počela na-vlačiti svoju tešku bundu. U pećini je vladao mrak, izuzimajući nekoliko kvadratnih metara prostora oko vatriš-ta, na kome su tinjali ostaci vatre. Ti-šinu je remetilo jedino višestruko ujed-načeno hrkanje. Usnuli ljudi, pokrive-ni ćebadima, nisu se micali.

Uhvativši je čvrsto za ruku, zapad-njak je poveo Moli prema izlazu iz pe-ćine. Konji su se nalazili u susednoj pe-ćini. Napolju je bilo tamno, bez ijedne zvezde na nebu. Dok su hodali iz jedne pećine ka drugoj iz usta im se dah pret-varao u belu paru. U najvećoj tišini ušli su u pećinu s konjima. U pomrčini su jedva nazirali nejasne siluete životinja. Holidej se uputio ka svom ždrepcu, koji je osetio prisustvo svog gospodara i ti-ho zarzao. U istom trenutku iz dubine pećine začuo se glas:

– Idete nekud, Holideje?

Bio je to glas Zeba Heća. Zatim se za-čulo metalno „klik“ obarača puške i po-tom je lagano, korak po korak, iz mra-ka iskrsnula poznata mu krivonoga si-lueta. Hečov glas imao je izraziti pod-smešljivi prizvuk:

– Idite nazad, Holideje. Žao mi je što sam u začetku osujetio vašu nameru, ali vas dvoje ćete se odmah vratiti na spavanje.

Holidejev mozak radio je usporeno, kao da je sleđen, dok ih je Zeb Heć s uperenom puškom sprovodio nazad u glavnu pećinu, gde je odmah probudio Mentija. Sve vreme, pa i tada, dok je razmišljao o drugim načinima kako da se spase, Holidej je gajio nadu da će mu plan za bekstvo uspeti. Bez obzira na Djuka Mentija i njegove revolveraše. Sada su se, međutim, njegove nade sru-sile kao kula od karata.

– Odlično izvedeno, Zebe – pohvali Menti Heća. – Znao sam da sam izabrao pravog čoveka kad sam ti poverio da čuvaš Holideja.

– Djuk – obrati mu se Moli drhtavim glasom – ako u sebi imaš makar trunku časti i poštenja, pustićeš nas da odemo.

– Pokušavaš da vedrom zahvatiš vo-du iz praznog bunara, draga moja Moli – nasmeja se Menti. – Izgleda da sam poslednje ostatke te karakterne odlike izgubio onog trenutka kada sam shva-tio da još uvek voliš ovog šeprtlju. Šta ćeš, nisam ja kriv što je tako! Žao mi je što smo vam osujetili plan, ali ako ste hteli da jašete, ta će vam se želja is-puniti. Zebe, probudi momke! Krećemo iz ovih stopa. – Kada se Heć malo uda-ljio, osmeh se razlio po Mentijevom li-cu: – Vi ćete jahati napred, na čelu, Ho-lideje. Možda niste baš vešti u pesniče-nju, ali kao putovođa ste prvoklasni.

*

Sitan, smrznut sneg padao je u og-romnu provaliju, koja je putnike delila od planinskog vrha zvanog Vučiji rep, kada je kolona konjanika izbila na sne-gom zavejani planinski prevoj na dru-

goj strani. Tu negde bio je kraj njihovog putovanja.

Zapadnjak je jahao na čelu kolone bez revolvera, puške i noža. Kao i do tad, Heč je jahao neposredno iza njega, a njegove budne oči planinskog lovca sijale su ispod oboda masnog, crnog šešira. Za njim je jahao Menti, a za njim Moli Kon, zgrčena i sićušna u debeloj bundi.

Za njima u nizu jahala su šestorica preživelih od provorbitne devetorice Mentijevih ljudi, šestorica bezvoljnika, koji kao da više nisu marili da li se približavaju zlatu ili ne. Posle snežne oluje vukovi se više nisu pojavljivali.

S njihove desne strane nalazio se ponor u obliku vrtache, pružajući se od dugačkog prevoja istočno od podnožja Maunt Blika, pa prema zapadu do podnožja Raglan Piksa. Duboko dole, toliko duboko da nije izgledalo veće od džepnog ogledala, pružalo se jezero od kilometra i po u prečniku. Nekoliko planinskih losova i antilopa, koji su na ko zna koji način uspeli da tu prežive tokom cele godine, dizali su radoznalo glave i pogledali ka koloni kroz snežnu koprenu, a onda uplašeno odskakutali.

Negde na polovini prečnika vrtache, tačno tamo gde je put bio nešto širi i posut odronjenim kamenjem, zapadnjak je zategao vodice. Stao je, ne pogledavši iza sebe. Zeb Heč je dojahao do njega i bocnuo ga vrhom puščane cevi u leđa.

– Niko vam nije rekao da stanete, Holideje.

– Znam, glupane. Stigli smo do kraja. Heč se zagledao u glatku kamenu liticu.

– Ne bacajte mi prašinu u oči. Gde je put do rudnika?

– Znae isto koliko i ja.

Menti je dojahao do njih. – Šta je sad? Zašto ste stali?

– Kaže da smo stigli, Djuk – odgovori Heč. – Opet nešto izvodi.

– Pogledajte mapu – Dok se zagleda u Molino blede lice.

Heč izvadi mapu i zagleda se u nju. Menti pritera konja i pogleda mapu preko Hečovog ramena. Holidej im je tokom poslednjeg odmora bio objasnio znake i reči na mapi. Sada su obojica videli na mapi označen prolaz kroz liticu na mestu gde se dizao reckasti Vučji rep, tačno tamo gde put kojim su došli prelazi preko visokog planinskog prevoja i ulazi u kružnu vrtachu.

Svi su pogledali uvis i posle par minuta Menti je ugledao ono što je zapadnjak pre toga video: oblik i izgled jednog šireg dela litice iznad njih razlikovao se od dela koji mu je prethodio i onog koji se na njega nastavljao. Sastojao se od zemlje, kamenja i polomljenog kržljivog drveća, dok su drugi bili od čvrste stene.

– Šta imate da nam kažete, Holideje? – upita Menti.

– Razmišljam i zaključujem da je prolaz zatrpan odronom.

Menti pohlepno razrogači oči:

– Znači da ćemo put i rudnik naći na drugoj strani prolaza?

– Ako i oni nisu nestali u odronu. Možda je sve zauvek pokopano – odgovori Holidej. – Sudeći po Meksikančevom znaku, rudnik je vrlo blizu podnožja ovog prevoja...

– Šta onda čekamo? – osmehnu se Menti i sjaha. – Hajdete, junaci, počni-

mo s penjanjem! To će vas malo razgrejati, a smem da se kladim da će vas ono što na drugoj strani budemo našli držati u tom stanju za sve vreme povratka.

Mentijevi ljudi sjahaše sa živahnošću i žurbom, koje nisu pokazivali do tada. Silazeći iz sedla Dok je prepoznao simptom bolesti: zlatna groznica.

Menti se široko osmehnua i spusti ručku zapadnjaku na rame:

– Povedite nas, Holideje. Vi ste najbolji putovođa!

Dokov pogled srete se s Molinim. U njenim očima pročitao je „zbogom“, jer je i ona verovala da se on s tog poslednjeg dela puta neće vratiti živ.

– Slobodna si da ideš kuda hoćeš, Moli – obratio joj se Menti kroz smeh kada su se počeli penjati. – Ali mislim da ćeš ostati ovde jer nemaš kuda. A ko zna... možda ćeš mi kada budem bogat i oprostiti grehe. Vredi razmisliti o tome, zar ne?

Nije ga ni pogledala. Njene misli i reči bile su upućene zapadnjaku: – Neka te Bog štiti, Dok, dragi moj!

*

Kada su se ispeli do vrha prevoja sneg je i dalje padao, ali se na suprotnoj strani video kratak stepenasti put koji je vodio do snegom uokvirenog otvora – ulaza u tunel ukopan u podnožje Maunt Blika. Iz grla ljudi oko njega oteo se promukao poklič, a onda oseti kako ga ostali, predvođeni Mentijem i Hečom, guraju ispred sebe. Kilron je prvi stigao do tunela i ušao, pa zastao. Ostali su pošli za njim i takođe zastali, zaprepašćeni prizorom: naslagane jedne preko drugih, blizu ulaza u okno le-

žale su mnogobrojne vrećice od impregniranog platna, nabrekle od sadržaja, a iz nekih, naprslih od dugotrajne izloženosti nepogodama, deo tog sadržaja se prosuo: zlatan prah!

Lovci na zlato su pomahnitali: uzimali su prah u ruke i presipali iz šake u šaku. Samo dvojica glavnih aktera nisu u tom mahnitaju učestvovali. Holidej i Menti. Zapadnjak je čuo Mentijev glas, okrenuo se i ugledao Mentija čije je lice izražavalo i trijumf i mržnju i podsmeh. Desnom rukom držao je teški revolver, a levom uzeo iz ruke Luka Henrija pregršt zlatnog praha i silom ga gurnuo zapadnjaku u šaku. – Evo – rekao je – plaćeni ste za usluge koje ste mi učinili. Tako ste stekli privilegiju da umrete bogati! – Revolver se podigao i Dok je kao paralisani čekao kraj. Očekivao je pucanj. Trenutak kasnije pucanj je i odjeknuo, ali kao da dolazi iz daljine. Dok se u čudu zapita zašto ne oseća bol. Možda smrt u stvarnosti tako i izgleda: u jednom trenutku čovek diše, vidi, oseća, a u sledećem nema više ničega.

Onda se Menti srušio na njega, lica sleđenog od zaprepašćenja. Zapadnjak odjednom shvati: desilo se čudo.

– Dok! – odjeknuo je Molin glas. On diže pogled i ugleda devojkicu na gomili zemlje i kamenja iznad puta, s puškom koja joj se još dimila u ruci. Kako se u stanju u kome se nalazila ispela uz strminu, pitao se, ali odmah zatim je stupio u akciju. Iz ruke Mentija, koji je klečao ispred njega sa crvenom mrljom koja se širila od rane na ramenu, zgrabio je revolver i opalio na Heča kad i ovaj na njega. Tresnuvši Mentija kolonom u lice, preskočio je i preko Hečovog is-

pruženog tela i potrčao kao da ga sivi đavoli gone.

– Beži, Moli, beži! – vikao je trčeći uz padinu prema devojci na vrhu koja je pucala, uzvraćajući na pucnjeve ljudi iz rudnika. Onda ga je snažna zavesa zaklonila od kuršuma koji su zujali za njim. Zgrabio je Moli za ruku i povukao prema vrhu prevoja. Kada su se on i devojka vinuli u sedla svojih konja, na prevoju ispod Vučjeg repa pojavila se Mentijeva silueta. Odjeknuo je pucanj i Dok oseti kako ga je nešto vrelo pogodilo u rame. Zaljuljao se, ali je ipak uspeo da se održi u sedlu.

– Holideje!

Mentijev glas dopro je iz daleka, kao da stiže iz samog pakla. Odjek se odbio nekoliko puta od litice vrtače, a onda je zamro, odnet vetrom i prigušen snegom.

A hitre noge njihovih konja ponele su begunce daleko od tog strašnog mesta.

*

Kada su prošli kroz Prolaz Mrtvog Konjanika Dok je ponovo pao iz sedla. Bio je to već treći njegov pad u toku jednog časa i Moli je znala da joj više neće uspeti da ga ponovo popne na konja.

Veliki gubitak krvi oduzeo je zapadnjaku snagu i on je svakim minutom postajao sve slabiji. Kuršum iz Mentijevog revolvera pogodio ga je u rame iznad plečke i izišao napred, nešto niže, srećom sa spoljne strane grudnog koša tako da rana sama po sebi ne bi bila opasna da nije pretila teškim naknadnim posledicama.

Kada ga je, uz veliku muku, odvučla u obližnju pećinu, bio je još svestan, ali je odmah posle toga izgubio svest.

*

Kada je ponovo došao svesti bilo je kasno popodne i vazduh se prolamao od brze pušćane paljbe. Upinjući se da se uspravi, ugledao je Moli, koja je klečala pored ulaza u pećinu i pucala u pravcu prolaza.

– Ne, Moli, nemoj – progovorio je promuklim glasom, samo upola svestan zbog bolova koje je trpio. – Pucnji će izazvati lavinu. Ovo je predeo gde se zemlja lako obrušava.

Noge su ga izdale i on se srušio na kolena. Puzeći s krajnjim naporom podu pećine, dovukao se do devojke i pogledao uz put. Iz otvora snegom pokrivenog prolaza s vremena na vreme sevnuli bi crvenkasti plamičci iz revolverskih i pušćanih cevi. Dok je tako osmatrao poprište bitke, odjednom je ugledao Mentija kako iskače iza jedne stene i trči prema pećini kako bi uhvatio bolji i bliži zaklon.

– Menti...

S naporom je izgovorio to mrsko ime. Znao je da će ih Menti stići jer su bili umorni od napora pretrpljenih tokom jučerašnjeg i današnjeg dana. Njegovo predviđanje nažalost se i ostvarilo. Tamo gore nalazio se čovek koji se nije mirio s gubitkom, čovek za koga je Dok u izmaglici polusvesti znao da se neće pomiriti ni s neminovnošću činjenice kao što je smrt.

Onda je pogledao Moli i nešto kao da mu je razbistrilo misli i njegovom umornom, namučenom telu dalo nov podstrek za život. Nije mogao da se bori za

sebe, jer za to nije imao snage. Ali još uvek je disao i mogao je da se bori za voljenu tamnokosu Moli...

Uzeo je pušku iz njene ruke i stao čvrst i siguran u sebe.

– Uzmi konja i beži, Moli – rekao joj je. – Zadržaću ih do noći. Za to vreme ti ćeš odmaći.

Ali ona nije htela da ode. Ozbiljnog lica, Dok je podigao pušku i njen prodoran prasak odjeknuo je od stena i uzdrmao je ogromne naslage snega. S prolaza mu je odgovorio ubrzan, skoro jednodušan plotun i od toga planina kao da je zamumlala, probuđena iz zimskog sna. Potočić snega kliznuo je niz liticu prolaza, a za njim krenula ogromna masa snega i uz potmulu grmljavinu srućila se do uzanog prolaza. Tu grmljavinu čula je i kolona konjanika u plavim uniformama, desetak milja odatle.

– Svršeno je! – izustio je zapadnjak tiho kada se tutnjava konačno utišala. Nije mogao verovati da Mentija više nema i da je drama završena. Kratkotrajn priliv snage potrajao je još toliko da se uz pomoć Moli Kon popne na svog konja. Moli ga je privezala za sedlo i Holidej je zapao u bunilo, koje je potrajalo sve dok se nije probudio u ogromnom krevetu u blizini kamina u kome je pucketala vatra. Pogled mu se zadržao na licu koje se nadnelo nad njega.

– Moli...

– Oh, Dok, Dok! – zaplakala je devojka od radosti i dodir njene ruke kao da je odneo svaki bol.

Tada je, privučen Molinim glasom, u sobu ušao snažan čovek u konjaničkoj uniformi.

– Tako, dakle, konačno je odlučio da otvori oči, je li? – rekao je pukovnik Bakli, sijajući očima. Dodirnuo je Moli po ramenu: – Šta sam vam rekao, devojko? Ljudi njegovog kova ne umiru tako lako.

Primitivši Dokov upitan pogled, Moli obrisa oči i objasni:

– Dok, posle odrona lavine naišli smo na pukovnika. On se uputio u planinu i spasao nam je život.

– Dok je mene zadužio u Monrojevoj dolini – odvrati pukovnik.

– A Menti? – upita Holidej.

– S njim je svršeno – odgovori Bakli. – Poslao sam dvojicu izvidnika da provere ima li preživelih, ali nisu uspeli da se probiju iza lavine. Ako je neko i preživeo odron, dosad je morao umreti od hladnoće... i vukova.

– Sve je svršeno, dragi – prošapta Moli. – Sve.

– Ne baš sve – osmehnu se zapadnjak krajičkom usana. – Nešto treba ponovo da oživi. Nešto što je dosta davno počelo...

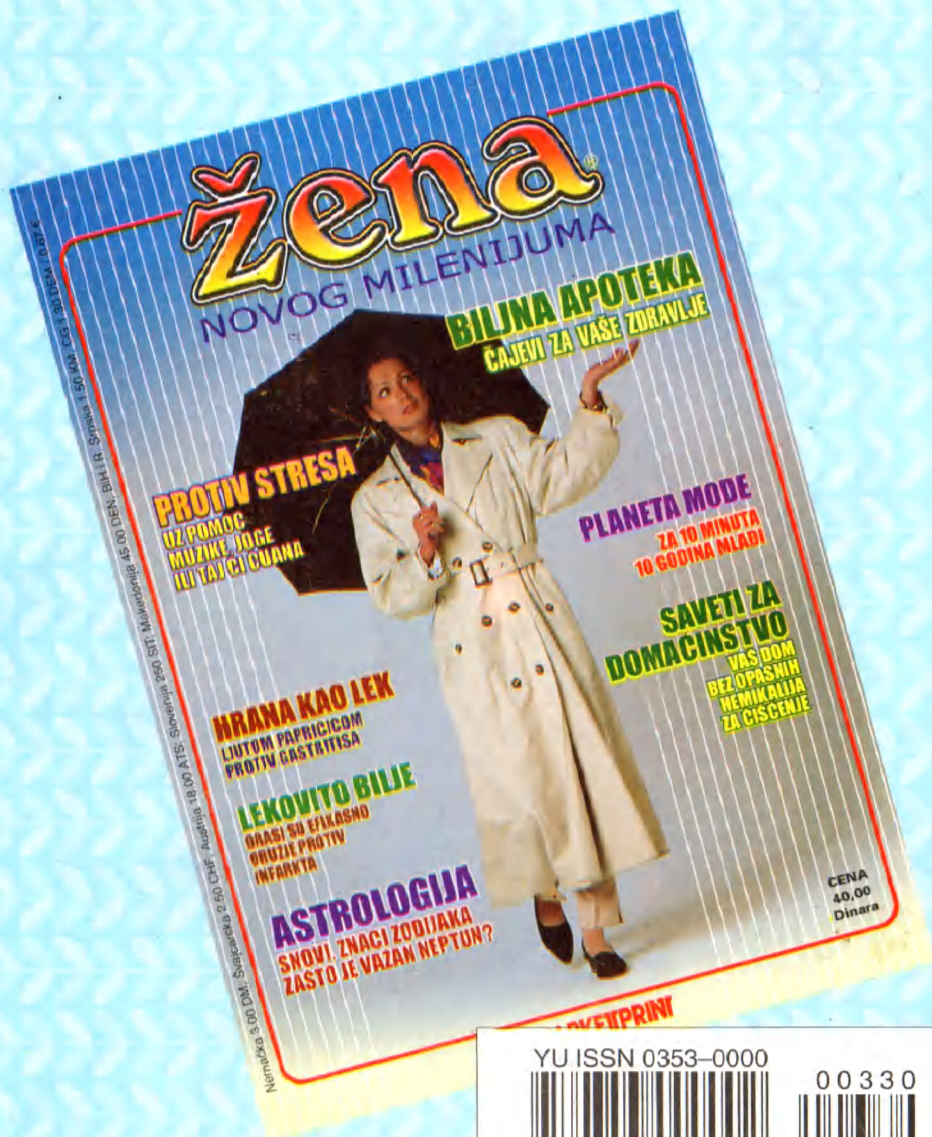
Devojka ga je nežno poljubila i Dok pomisli kako se Mentijevo predviđanje ipak nije obistinilo. Umesto smrti s šakama punim zlata, živeće i dalje, bogat, ali na drugi način... način koji Djuk Menti nikada nije mogao razumeti.

Zagrlio je Moli, ne sluteći da tog istog trenutka, daleko gore na Big Hornu, s nožem u ruci, okružen čoporom gladnih vukova, Djuk Menti, lud od očajanja i straha, iščekuje smrt.

Kaznu neumoljive, pravične prirode.

NOVI BROJ NAŠEG NOVOG SPECIJALNOG IZDANJA

NALAZI SE U PRODAJI NA SVIM KIOSCIMA

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00330

